

Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave

Bestuursverslag 2022	4
1. <i>Managementsamenvatting</i>	5
2. <i>Visie en besturing</i>	7
2.1 <i>Inleiding</i>	7
2.2 <i>Missie, visie en kernactiviteiten</i>	7
2.3 <i>Besturing</i>	7
2.4 <i>Naleving branchecode</i>	10
2.5 <i>Verslag toezichthoudend orgaan</i>	10
2.6 <i>Omgeving</i>	14
2.6.1 <i>Inleiding</i>	14
2.6.2 <i>CVO Noord- en West-Fryslân</i>	14
2.6.2.1 <i>Beleidsvoornemens 2022 en 2023</i>	14
2.6.2.2 <i>Klachtafhandeling</i>	17
2.6.2.3 <i>Samenwerking en verbonden partijen</i>	18
2.6.3 <i>Verantwoording per school</i>	19
2.6.3.1 <i>CSG Anna Maria van Schurman</i>	19
2.6.3.2 <i>Christelijk Gymnasium Beyers Naudé</i>	20
2.6.3.3 <i>CSG Comenius @Forum</i>	23
2.6.3.4 <i>CSG Comenius Esdoorn</i>	25
2.6.3.5 <i>CSG Comenius Mariënborg</i>	27
2.6.3.5 <i>CSG Comenius Zamenhof</i>	28
2.6.3.7 <i>CSG Ulbe van Houten en Comenius Sint Anne</i>	32
3. <i>Risicomanagement</i>	34
3.1 <i>Risicoanalyse</i>	34
3.2 <i>Belangrijkste risico's Risicomanagement</i>	34
4. <i>Continuïteit en toekomstige ontwikkelingen</i>	36
4.1 <i>Doelstellingen korte en lange termijn</i>	36
4.2 <i>Leerlingen en personeel</i>	37
4.3 <i>Balans</i>	38
4.4 <i>Staat van baten en lasten</i>	39
4.5 <i>Financiële kengetallen</i>	41
4.6 <i>Analyse resultaat ten opzichte van de begroting 2022</i>	41
4.7 <i>Analyse resultaat ten opzichte van de jaarrekening 2021</i>	42

5. <i>Bedrijfsvoering</i>	43
5.1 Inleiding	43
5.1.1 Planning en Control	43
5.1.2 Kwaliteitszorg	43
5.1.3 Huisvesting	44
5.1.4 (Digitale) leermiddelen in het onderwijs.....	44
5.1.5 Arbo- en veiligheidsbeleid	44
5.2 Treasurybeleid	44
5.3 Personeelsbeleid	45
5.2.1 Personeelsgegevens	45
6. <i>Maatschappelijke thema's</i>	49
6.1 Allocatie van middelen	49
6.2 Werkdrukmiddelen.....	49
6.3 Nationaal Programma Onderwijs	49
6.4 Passend Onderwijs	50
Jaarrekening 2022	52
I. Balans na resultaatbestemming	53
II. Staat van baten en lasten	54
III. Grondslagen voor de jaarrekening 2022	56
IV. Toelichting op de balans 2022	66
Niet in de balans opgenomen rechten (of activa) en verplichtingen.....	75
V. Toelichting op de staat van baten en lasten	77
VI. Verbonden Partijen	87
VII. Model G Verantwoording subsidie	88
VIII. WNT-verantwoording 2022	91
IX. Voorstel resultaatbestemming.....	94
Overige gegevens	95
Statutaire bestemming van het resultaat	96

Bestuursverslag 2022

1. Managementsamenvatting

In 2022 was het voor de scholen van CVO Noord- en West-Fryslân (CVO-nwf) weer mogelijk om op een normale wijze onderwijs te verzorgen zonder de beperkende corona-maatregelen. Dat wil helaas niet zeggen dat de gevolgen van de coronapandemie van de afgelopen jaren met langere periodes van schoolsluiting en online onderwijs niet meer merkbaar zijn. Sommige leerlingen ondervinden problemen op sociaal-emotioneel vlak. Andere leerlingen hebben moeite om weer in de “leerstand” te komen. In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs hebben de scholen van CVO-nwf in 2022 geïnvesteerd in maatregelen om deze negatieve gevolgen van de coronamaatregelen zoveel mogelijk op te lossen.

De uitgangspositie van CVO-nwf - in vergelijking met 2021 - is in 2022 ook ingrijpend gewijzigd. Een van de scholen van CVO-nwf kreeg van de Inspectie het stempel “zeer zwak”, bij het vierjaarlijkse onderzoek van het bestuur waren er onderdelen onvoldoende en er is sprake van een financieel tekort en de krimp in de leerlingenaantallen vragen volop de aandacht.

Deze samenvatting bevat de hoofdpunten uit het bestuursverslag 2022.

Bestuur en beleid

Met het oog op de versterking van de besturing en het beleidsvoerend vermogen van CVO-nwf zijn in 2022 een tweetal vacatures ingevuld, te weten voor een bestuurssecretaris en een beleidsfunctionaris onderwijs- en kwaliteitszorg. Deze functionarissen vormen per 1 september 2023 – samen met de (nieuwe) directeur van het Service Centrum en de business controller – het beleidsteam dat de bestuurder ondersteunt bij de besturing en de beleidsontwikkeling. Er is werk gemaakt van de actualisering van het personeelsbeleid, de herijking van de werkprocessen en de sturingsinformatie op (onder andere) de financiën, maar dit is nog niet af. Er is een systeem van kwaliteitszorg, een opnieuw vormgegeven planning en control-cyclus tussen bestuur en schoolleiders c.q. directeur Service Centrum. Er is een dashboard ontwikkeld met actuele data over onderwijs, personeel en financiën. Ten slotte zijn er beleidsrondes met alle medewerkers op de scholen waarin jaarlijks de koppeling wordt gelegd tussen het strategische plan en de schoolplannen. CVO-nwf is hiermee op de goede weg, maar we zijn er nog niet. Het beeld dat de Inspectie schetst in het vierjaarlijkse kwaliteitsonderzoek komt overeen met ons eigen beeld.

Bedrijfsvoering en financiën

Binnen het Service Centrum wordt gewerkt om “de basis op orde te brengen”. Dit heeft betrekking op beleid, procedures en processen. Daarbij wordt tevens zichtbaar gemaakt de wederzijdse afhankelijkheid van de medewerkers onderling ten aanzien van deze processen en hoe ieder daarin zijn bijdrage levert.

Specifieke aandacht is er voor de financiële functie. CVO-nwf is afgelopen jaar onvoldoende “in control” gebleken ten aanzien van de financiën. Er zijn nieuwe medewerkers benoemd, er is gewerkt aan het herinrichten van de administratie en er is een financieel dashboard ontwikkeld. Er volgt nog een extern onderzoek om na te gaan op welke punten verdere verbetering nodig is.

Onderwijs

Binnen het onderwijs van de scholen van CVO-nwf zijn de volgende speerpunten afgesproken ten aanzien van de kwaliteit van de lessen, toetsing en het betrekken van leerlingen bij het leerproces. Tijdens de lesbezoeken komen al deze onderdelen aan de orde, omdat deze zijn opgenomen in de kijkwijzer die de scholen van CVO-nwf hanteren. Het Inspectiebezoek bij Comenius Mariënborg waarbij de Inspectie de afdelingen havo en vwo als “zeer zwak” heeft beoordeeld en de zelfevaluaties in het kader van de kwaliteitszorg hebben ertoe geleid dat binnen de scholen van CVO-nwf meer aandacht is gegeven aan de indicator “zicht op ontwikkeling en begeleiding” (OP2). Deze indicator – die ook een aantal elementen dekt uit de speerpunten – is bij Mariënborg en Beyers Naudé nader onderzocht door gesprekken te voeren met leerlingenpanels, om zo inzicht te krijgen in

de voortgang op dit onderdeel en de uitkomst hiervan te delen met de desbetreffende managementteams. Inmiddels is de afdeling vwo van Comenius Mariënborg weer voldoende en is voor de afdeling havo het “zeer zwak” eraf. De verwachting is dat deze afdeling na de examens van het schooljaar 2022-2023 ook weer voldoende zal zijn.

Naast bovenstaande speerpunten is er ook veel aandacht geweest voor de basisvaardigheden, taal, rekenen en burgerschap. Voor al de drie onderdelen zijn kadernotities vastgesteld en zijn CVO-brede netwerken gestart om als CVO-scholen good practices te delen en van elkaar te leren. Aan de scholen is gevraagd om voor de basisvaardigheden school-eigen ambities te formuleren en deze komen periodiek aan de orde in de planning en control-gesprekken.

Toekomstige ontwikkelingen

- Kwaliteitsmanagement: vanuit de terugkerende vraag “hoe weten we dat we de dingen goed doen?”, bouwen we aan een meer resultaatgerichte cultuur waarin verantwoording vanzelfsprekend is. Het zichtbaar maken van data vraagt om keuzes (wat wil je zichtbaar maken) en om instrumenten (hoe wil je dat doen). Komend jaar zorgen we voor verdere ontwikkeling van dat instrumentarium.
- Strategische samenwerking in de regio: dit wordt met het oog op de krimp, de krapper wordende arbeidsmarkt, de onderwijshuisvesting en het kunnen blijven bieden van een breed passend onderwijsaanbod voor leerlingen steeds belangrijker. Onderlinge concurrentie tussen de onderwijsorganisaties helpt hierbij niet.
- Anders organiseren: door te werken in kleine multidisciplinaire teams kan de kwaliteit beter geborgd worden, kan beter worden ingespeeld op leerbehoeften en kunnen organisatievraagstukken bij lesuitval beter worden opgelost. Teams met een duidelijke opdracht, meer bevoegdheden en meer professionele ruimte kunnen hier een bijdrage aan leveren.

2. Visie en besturing

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de missie en visie en kernactiviteiten van CVO-nwf, de besturing, de naleving van de Code Goed Onderwijsbestuur, de verantwoording van het toezichthoudend orgaan in 2022 en de inhoudelijke verantwoording van CVO-nwf en haar scholen naar alle betrokkenen in de omgeving.

2.2 Missie, visie en kernactiviteiten

Missie

CVO-NF wil een professionele leergemeenschap zijn met ruimte voor ontwikkeling en vertrouwen in elkaar. De scholen binnen de CVO-nwf zijn open christelijke scholen, die leerlingen en medewerkers de juiste plek willen bieden om talent en ambitie te laten groeien in de open samenleving van nu en straks. Vanuit een veilige, betekenisvolle (leer)omgeving helpen we de leerling zich optimaal te ontwikkelen tot een zichzelf en de ander respecterende persoon.

Visie

De visie van CVO-nwf is het gezamenlijke beeld van de toekomst. Deze visie is verwoord in vier V's: Vertrouwen als basis voor het handelen; Vakmanschap als motor voor beter onderwijs; Verantwoordelijkheid als basishouding en voorbeeld; en Verbinding tussen leerlingen en medewerkers die samen werken en leren en vanuit wederzijdse afhankelijkheid in het leven (leren) staan.

Kernactiviteiten

CVO-nwf heeft een streekfunctie voor Leeuwarden en de omliggende regio, inclusief de gemeente Waadhoeke. De vereniging biedt een volledig palet aan voortgezet onderwijs: praktijkonderwijs, vmbo, havo, atheneum en gymnasium. Bijna 673 medewerkers verzorgen onderwijs en ondersteuning voor 4.967 leerlingen.

CVO-nwf bestaat uit zeven scholen voor voortgezet onderwijs:

- CSG Anna Maria van Schurman (vmbo, havo en havo-plus)
- Christelijk Gymnasium Beyers Naudé (gymnasium)
- CSG Comenius @Forum (mavo, havo, atheneum)
- CSG Comenius Esdoorn (vmbo)
- CSG Comenius Mariënborg (havo/atheneum, drie locaties)
- CSG Comenius Zamenhof (vmbo en praktijkonderwijs)
- CSG Ulbe van Houten (vmbo; onderbouw havo/atheneum, deze laatste onder verantwoordelijkheid van CSG Comenius Mariënborg)

2.3 Besturing

Juridische structuur

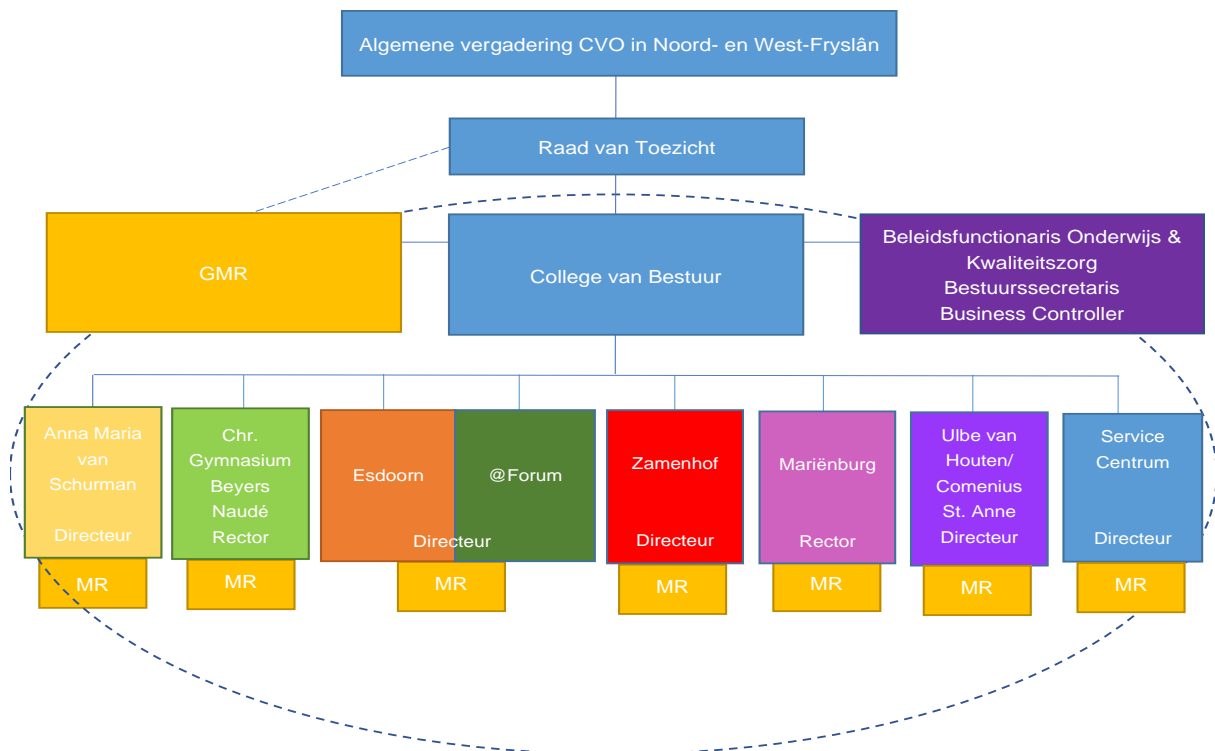
CVO-nwf is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 01098068. De vereniging draagt de statutaire naam Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord- en West-Fryslân. De vereniging is statutair gevestigd in Leeuwarden.

De governance structuur

CVO-nwf vormt het bevoegd gezag van zeven scholen in de regio Leeuwarden en de Waadhoeke. CVO-nwf wordt geleid door een éénhoofdig College van Bestuur en wordt ondersteund door een bestuurssecretaris, een beleidsfunctionaris onderwijs- en kwaliteitszorg, een businesscontroller en de directeur van het Service Centrum die tezamen het beleidsteam vormen.

Het interne toezicht op het College van Bestuur is belegd bij de Raad van Toezicht. CVO-nwf kent als vereniging een Algemene Ledenvergadering die minstens éénmaal per jaar samenkomt en de bevoegdheden uitoefent, zoals vastgelegd in de statuten.

De scholen met vwo-onderwijs staan onder leiding van een rector, de overige scholen onder leiding van een directeur. De ondersteuning van de scholen op het gebied van de bedrijfsvoering is ondergebracht bij het Service Centrum. Het Service Centrum wordt geleid door een directeur. CVO-nwf heeft per school en voor het Service Centrum een medezeggenschapsraad. Voor onderwerpen die de meerderheid van de scholen aangaan is er een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

Organogram

College van Bestuur

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de vereniging. Het College van Bestuur werkt vanuit aandachtsgebieden die voortvloeien uit het strategisch plan en de organisatie. Jaarlijks geeft het College van Bestuur in de kaderbrief aan welke prioriteiten in het jaar specifieke aandacht krijgen en vervolgens uitgewerkt worden in de jaarplannen van de scholen en het Service Centrum.

Schoolleiding en leiding Service Centrum

De rectoren en de directeuren zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken binnen de scholen. Zij werken vanuit de aandachtsgebieden die voortvloeien uit het strategisch plan, het schoolplan en het jaarplan. De directeur van het Service Centrum is verantwoordelijk voor de (beleids)voorbereiding en de ondersteuning van de bedrijfsvoering en werkt op basis van een jaarplan dat is gebaseerd op de kaderbrief van het College van Bestuur en de jaarplannen van de scholen.

Het bestuurlijk mandaat is uitgewerkt in het managementstatuut. Uitgangspunt hierbij is integraal management, waarbij de bevoegdheden zo laag mogelijk binnen de organisatie zijn belegd.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat statutair uit vijf tot zeven leden. Feitelijk bestaat de Raad van Toezicht al enkele jaren uit vijf leden en vergadert minimaal zes keer per jaar. De Raad hanteert een toezichtvisie en heeft deze visie uitgewerkt in een toetsingskader. De Raad van Toezicht ziet erop toe dat het College van Bestuur de vereniging bestuurt conform de bovengenoemde missie, visie en kernactiviteiten van de vereniging. De Raad van Toezicht ziet toe op de wijze waarop haar beleid bijdraagt aan het realiseren van de maatschappelijke doelen van CVO-nwf, waaronder kwaliteit van onderwijs, een adequate besteding van de middelen, alsmede op de algemene gang van zaken binnen de vereniging. Naast het toezicht op het bestuur geeft de Raad van Toezicht goedkeuring aan bepaalde bestuursbesluiten, is hij de werkgever van het College van Bestuur en adviseert hij het College van Bestuur.

Service Centrum

Het Service Centrum is (beleids)voorbereidend en ondersteunend voor CVO-nwf en de scholen op de volgende gebieden:

- de centrale leerlingenadministratie,
- de centrale roostering,
- de financiële administratie,
- PR en Communicatie,
- HR en formatiebeheer,
- ICT en applicatiebeheer,
- facilitair, en
- directiesecretariaat

Medezeggenschap

Elke school binnen CVO-nwf kent een medezeggenschapsraad (MR). In de medezeggenschapsraden van de scholen hebben leerlingen, ouders en personeelsleden zitting, in de verhouding dat de helft van de leden van de raad bestaat uit leerlingen en ouders en dat de andere helft bestaat uit personeel. Via de MR kunnen leerlingen, ouders en personeel invloed hebben op ontwikkelingen binnen de school. De leiding van de school draagt ervoor zorg dat de MR zo goed en volledig mogelijk wordt geïnformeerd. De MR heeft instemmings- of adviesrecht. Dit is afhankelijk van het type vraagstuk.

Het Service Centrum heeft ook een medezeggenschapsraad die bestaat uit medewerkers. De directeur van het Service Centrum overlegt met de medezeggenschapsraad.

CVO-nwf kent een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). De GMR bestaat uit leerlingen, ouders en personeelsleden, in de verhouding dat de helft van de leden van de raad bestaat uit leerlingen en ouders en dat de andere helft bestaat uit personeel. Zij worden verkozen door respectievelijk de leerlingengeleding, oudergeleding en personeelsgeleding van de medezeggenschapsraden van de scholen. Via de GMR kunnen leerlingen, ouders en personeel invloed hebben op ontwikkelingen die de meerderheid van de scholen aangaan. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) en de personeelsgeleding van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (PGMR) voeren overleg met het College van Bestuur. Het College van Bestuur draagt er zorg voor dat de GMR zo goed en volledig mogelijk wordt geïnformeerd. De GMR heeft instemmings- of adviesrecht. Dit is afhankelijk van het type vraagstuk dat voorligt. De GMR vergadert jaarlijks minimaal zes keer. Zij laat zich hierbij informeren door het College van Bestuur. De agenda van de GMR loopt parallel aan de bestuurlijke agenda.

2.4 Naleving branchecode

CVO-nwf is lid van de VO-Raad. Het College van Bestuur en de Raad van Toezicht onderschrijven de Code Goed Onderwijsbestuur Voortgezet Onderwijs die door de VO-raad is opgesteld. De Code Goed Onderwijsbestuur VO vormt de basis voor het realiseren van een praktijk van goed bestuur in het onderwijs. De Code is in 2019 opnieuw vastgesteld. In de Code gaat het om het zichtbaar maken van de publieke waarde aan de hand van de thema's regionale samenwerking, participatie van belanghebbenden en goed samenspel tussen bestuur en intern toezicht. De Code werkt dit uit aan de hand van vier principes: verantwoordelijkheid, professionaliteit, integriteit en openheid. Deze vier principes zijn uitgewerkt in handvatten (good practices) die binnen de eigen organisatie op maat vormgegeven kunnen worden. Tot slot kent de Code nog lidmaatschapseisen, waarvoor het "pas toe of leg uit"-principe geldt. Er zijn op dit moment geen afwijkingen van deze code die genoemd moeten worden in het bestuursverslag.

2.5 Verslag toezichthoudend orgaan

In deze paragraaf doet de Raad van Toezicht verslag van zijn werkzaamheden als toezichthouder op het College van Bestuur die vertegenwoordiger is van het bevoegd gezag van CVO Noord- en West-Fryslân (CVO-nwf). Hierbij wordt achtereenvolgens aandacht gegeven aan de werkwijze, de samenstelling van de Raad van Toezicht en het inhoudelijk toezicht in 2022.

Werkwijze

De Raad van Toezicht werkt met een commissiestructuur, ter verdieping van het toezicht en ter voorbereiding van specifieke onderwerpen in het overleg met het College van Bestuur. De Raad van Toezicht kent twee commissies:

Auditcommissie

De auditcommissie houdt toezicht op het financiële reilen en zeilen van CVO-nwf. Dit betreft de volle breedte van (meerjaren)begroting tot de verantwoording, alsmede de ontwikkeling en soliditeit van de financiële huishouding van CVO-nwf. Vanuit dit toezicht heeft de auditcommissie ook een adviserende functie. De commissie komt als zodanig minimaal drie keer per jaar bij elkaar. De bevindingen en adviezen van de auditcommissie worden gerapporteerd aan en besproken in de Raad van Toezicht.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie vult de werkgeversrol in die de Raad van Toezicht heeft ten aanzien van het College van Bestuur. De remuneratiecommissie komt minimaal één keer per jaar bij elkaar. De bevindingen van de commissie worden gerapporteerd aan en besproken in de Raad van Toezicht. De remuneratiecommissie houdt namens de Raad van Toezicht het jaargesprek met het College van Bestuur en rapporteert daarover aan de Raad van Toezicht. In het jaargesprek komen ook de arbeidsvoorwaarden en het loopbaanperspectief van het College van Bestuur aan de orde.

Regelgeving

De Raad van Toezicht verricht haar werkzaamheden – waaronder honorering, aantallen commissariaten/toezichthouderfuncties, bekendmaking van nevenfuncties en het waken voor belangenverstremgeling – binnen de door de WNT, de Code Goed Onderwijsbestuur van de VO-Raad en de overige (wettelijke) kaders. De honorering van de Raad van Toezicht is gebaseerd op de vrijwilligersvergoeding. Er hebben zich in 2022 geen situaties met tegenstrijdig belang voorgedaan die in dit verslag gemeld zouden moeten worden.

Zelfevaluatie

In maart 2022 heeft onder leiding van een extern adviseur een zelfevaluatie plaatsgevonden. De belangrijkste thema's die hierbij aan de orde zijn geweest zijn: of de Raad van Toezicht het belang

van CVO-nwf en de leerlingen in voldoende mate heeft gediend en hoe dit tot uitdrukking komt in de agendering van de vergaderingen?; of de Raad van Toezicht een goed toezichthoudend team is?; of de Raad van Toezicht voldoende kan schakelen tussen strategisch niveau en de waarborging dat de basis op orde is? Bij de gesprekken over deze vragen is ook nagedacht over de verbeterpunten in het functioneren van de Raad van Toezicht.

Deskundigheidsbevordering

In 2022 is er geen bijeenkomst geweest in het kader van de deskundigheidsbevordering.

Contact met de organisatie

De Raad van Toezicht laat zich informeren door het College van Bestuur in de diverse commissievergaderingen, tijdens de Raad van Toezicht-vergaderingen en in de bilaterale contacten. De Raad van Toezicht vindt het van belang om ook informatie via andere geledingen binnen (en buiten) CVO in te winnen. De Raad van Toezicht doet dit door:

- jaarlijks schoolbezoeken af te leggen bij de scholen van CVO-nwf en daarbij te spreken met leerlingen en personeel. Middels een kort verslag van ieder schoolbezoek worden het College van Bestuur en de overige leden van de Raad van Toezicht geïnformeerd. Vanwege de coronapandemie hebben in 2022 geen schoolbezoeken plaatsgevonden;
- jaarlijks twee keer een bijeenkomst te organiseren met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). In juni en november 2022 is de Raad van Toezicht aangeschoven bij de overlegvergadering van de GMR met het College van Bestuur;
- jaarlijks - in oktober 2022 - een bijeenkomst met het College van Bestuur en de directieraad bij te wonen en deel te nemen. Deze bijeenkomst stond – na twee jaren corona – in het teken van nadere kennismaking;
- tot slot is de Raad van Toezicht zoveel mogelijk aanwezig bij speciale evenementen binnen (de scholen van) CVO-nwf.

Samenstelling, benoemingstermijn en nevenfuncties

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2022 niet gewijzigd. De benoemingstermijn van de voorzitter, de heer Wilbers, liep eind 2022 af. Er is een vacature opengesteld en er is onder leiding van een extern bureau een wervings- en selectieprocedure doorlopen, dit heeft geleid tot een geschikte kandidaat, de heer G. Jaarsma, die per 7 februari 2023 is benoemd.

De Raad bestond in 2022 uit:

Naam	Functie	Werkzaam als	Benoemd sinds
Dhr. H. Wilbers	<i>Voorz. Raad van Toezicht Lid remuneratiecommissie</i>	<i>Directeur/ bestuurder onderwijs en zorg</i>	2014 2^e termijn
Dhr. J.K. Ijkema	<i>Lid Raad van Toezicht Voorz. auditcommissie</i>	<i>Directeur gemeente</i>	2015 2^e termijn
Mevr. N.E. Vonk	<i>Lid Raad van Toezicht Lid auditcommissie</i>	<i>Lid Raad van Bestuur zorginstelling</i>	2019 1^e termijn
Mevr. S. Schoonhoven	<i>Lid Raad van Toezicht Voorz. remuneratiecommissie</i>	<i>Manager onderwijs en kwaliteit ROC</i>	2019 1^e termijn
Dhr. A.N.J. de Haan	Lid Raad van Toezicht	Ondernemer	2020 1^e termijn

De nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht zijn bekend, evenals de nevenfuncties van de bestuurder, waarvoor de Raad van Toezicht hem - voor zover nodig - toestemming heeft verleend. Het criterium dat door de Raad van Toezicht hierbij wordt gehanteerd is “het voorkomen van de schijn van belangenverstremgeling”. Dit criterium is voor de Raad van Toezicht voldoende adequaat gebleken en er bestaat bij de Raad van Toezicht niet de behoefte om dit nader vast te leggen in een

reglement. De bepalingen met betrekking tot de toetsing van nevenfuncties zijn vastgelegd in de statuten van CVO-nwf.

De nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht in 2022 zijn:

Naam	Voor CVO relevante nevenfuncties of nevenwerkzaamheden
Dhr. H. Wilbers	Voorzitter Raad van Toezicht SKO Flevoland Veluwe Voorzitter Raad van Toezicht Kids First Voorzitter bestuur PCGVO Voorzitter bestuur Stichting VONKT
Dhr. J.K. Ijkema	Geen nevenfuncties
Mevr. N.E. Vonk	Lid Raad van Commissarissen Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland vanaf 1 januari 2022 Lid Raad van Toezicht Stichting Bibliotheken Midden Fryslân tot 1 april 2022 Lid bestuur Rotary Oldehove
Mevr. S. Schoonhoven	Geen nevenfuncties
Dhr. A.N.J. de Haan	Bestuurder Stichting PromsNight Franeker

De nevenfuncties van de bestuurder in 2022 zijn:

Naam	Nevenfuncties of nevenwerkzaamheden
Dhr. M.C.J. Visser	Eigenaar onderwijsadviesbureau Itaca-onderwijs Lid toezichthoudend bestuur stichting VO Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Fryslân Noard Lid Raad van Toezicht Comprix

Commissies en vergaderingen:

Orgaan	Leden	Aantal bijeenkomsten
Raad van Toezicht en College van Bestuur	Alle leden Raad van Toezicht	6
Auditcommissie		2
Remuneratiecommissie		1

Inhoudelijk toezicht in 2022

Raad van Toezicht

De zelfevaluatie van de Raad van Toezicht heeft niet tot ingrijpende wijzigingen geleid in de werkwijze en het overleg met het College van Bestuur. In 2022 zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

De strategische ontwikkeling van CVO-nwf, hierbij is gesproken over

- het heden en toekomst van CVO-nwf;
- de regionale samenwerking;
- de huisvesting en nieuwbouw;
- de ontwikkeling van de organisatie met de opzet van een beleidsteam en de ontwikkeling van het Service Centrum;
- ICT en onderwijs.

De kwaliteit van het onderwijs, hierbij is gesproken over:

- Medewerkerstevredenheidsonderzoek;
- Onderwijskwaliteit bij Comenius Mariënborg;

- Vierjaarlijks onderzoek Inspectie van het Onderwijs;
- Opbrengstenanalyse 2022 en prognose onderwijsresultaten 2023;
- Inrichting kwaliteitszorg, P&C-cyclus en de beleidsronde.

De bedrijfsvoering van CVO-nwf, hierbij is gesproken over:

- Herstelplan financiën;
- Uitputting t/m oktober 2022 met prognose;
- WNT 2022 en WNT 2023.

De Raad van Toezicht heeft goedkeuring gegeven aan de besluiten waarvoor deze goedkeuring volgens de statuten is vereist, te weten: de jaarrekening en het bestuursverslag 2021, de Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand of een inbreuk op het Unierecht (Klokkenluidersregeling CVO-nwf), de meerjarenbegroting 2022-2024 en de begroting 2023.

Bij de goedkeuring van de jaarrekening en op basis van de rapportage met de accountant is niet gebleken dat middelen niet rechtmatig zijn verworven en/of niet rechtmatig zijn besteed. Ook heeft de Raad van Toezicht aan de hand van de uitputting van de begroting en bij het opstellen van de nieuwe begroting zich een oordeel kunnen vormen over de doelmatige besteding van de middelen.

In de afzonderlijke commissies van de Raad van Toezicht zijn in de volgende zaken aan de orde geweest:

De Auditcommissie

De Auditcommissie heeft in 2022 twee keer vergaderd met de bestuurder en de controller. De belangrijkste onderwerpen die in 2022 aan de orde zijn geweest en van advies zijn voorzien aan de Raad van Toezicht, zijn:

- het proces rond meerjarenbegroting en begroting. De meerjarenbegroting geeft de focus voor de komende jaren weer.;
- het proces rondom jaarrekening, accountantscontrole en bestuursverslag;
- adviezen met betrekking tot de goedkeuring/ besluitvorming door de Raad van Toezicht van:
  - Bestuursverslag 2021;
  - Accountantsverslag 2021;
  - (Meerjaren)Begroting 2022-2024.

De remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie heeft in 2022 de volgende zaken voorbereid en uitgevoerd:

- de werving en selectie van een nieuwe voorzitter Raad van Toezicht;
- de vaststelling van de actualisatie van de WNT 2022 en 2023;
- het jaargesprek met de voorzitter van het College van Bestuur. Dit gesprek is wederzijds als open en nuttig ervaren. Van het jaargesprek is op hoofdlijnen verslag gedaan in de voltallige Raad van Toezicht.

Vooruitblik Raad van Toezicht

Begin 2023 heeft de Raad van Toezicht een vergadering belegd om stil te staan bij de wijze van werken van de Raad van Toezicht en over de verenigingsstructuur.

De Raad van Toezicht heeft besloten om de commissiestructuur - met een audit- en remuneratiecommissie - uit te breiden met een onderwijscommissie en de taken, verantwoordelijkheden en de verantwoording van deze commissies in het bestuursverslag vast te leggen in reglementen. Tevens is – mede met het oog op de samenstelling van deze commissies – besloten om de Raad van Toezicht uit te breiden van vijf naar zes leden.

De verenigingsstructuur is wederom aan de orde geweest. De belangstelling tijdens de ledenvergaderingen is minimaal. Het is goed om in 2023 tot besluitvorming te komen over de vraag wat de meest wenselijke rechtsvorm is, een vereniging of een stichting. Er zijn afspraken gemaakt over een zorgvuldig proces van besluitvorming.

Tot slot, 2022 ging van start met de sluiting van de scholen – vanwege de coronapandemie – maar gelukkig duurde dit niet lang en was het vanaf begin januari weer mogelijk om op normale wijze het onderwijs doorgang te laten vinden. Met de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is veel extra inzet gedaan om de gevolgen van de corona-maatregelen, zowel qua leerachterstanden als op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling, zoveel mogelijk op te vangen. De Raad van Toezicht wil zijn grote waardering uitspreken voor de wijze waarop het bestuur en medewerkers van CVO-nwf zich hiervoor hebben ingezet. CVO-nwf staat de komende jaren voor de uitdaging om de basis verder op orde te brengen om zo aantrekkelijk onderwijs te blijven bieden.

2.6 Omgeving

2.6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan over de beleidsvoornemens en ontwikkelingen bij CVO-nwf en haar scholen in 2022. CVO-nwf verbindt zeven scholen voor christelijk voortgezet onderwijs aan elkaar in de regio Leeuwarden en de Waadhoeke.

2.6.2 CVO Noord- en West-Fryslân

2.6.2.1 Beleidsvoornemens 2022 en 2023

Het strategisch beleidsplan van CVO-nwf “onderwijs voor de wereld van morgen” geeft de koers van CVO-nwf voor de periode van vier jaar aan. Jaarlijks wordt in de kaderbrief aangegeven welke elementen uit het strategisch plan dan wel het sectorakkoord in dat kalenderjaar worden uitgewerkt binnen de jaarplannen van de scholen dan wel het Service Centrum voor het desbetreffende schooljaar. In de planning en control-gesprekken wordt inhoudelijk teruggekomen op deze beleidsvoornemens. In 2022 hebben er twee P&C-gesprekken plaatsgevonden: in juni en in november 2022.

In de kaderbrief 2022 en 2023 zijn de volgende ambities geformuleerd:

Onderwijs

- *Leerproces*

Binnen het onderwijs van de scholen van CVO-nwf zijn de volgende speerpunten afgesproken:

- goede structuur voor de les;
- differentiatie in de les;
- effectievere toetsing;
- leerlingen “op metaniveau” betrekken bij het leerproces.

Tijdens de lesbezoeken komen al deze onderdelen aan de orde, omdat deze zijn opgenomen in de kijkwijzer die de scholen van CVO-nwf hanteren. Het inspectiebezoek bij Comenius Mariënborg en de zelfevaluaties in het kader van de kwaliteitszorg hebben ertoe geleid dat binnen de scholen van CVO-nwf meer aandacht is gegeven aan de indicator “zicht op ontwikkeling en begeleiding” (OP2). Deze indicator – die ook een aantal elementen dekt uit de speerpunten – is bij Mariënborg en Beyers Naudé nader onderzocht door – als bestuurder en beleidsfunctionaris onderwijs- en kwaliteitszorg – gesprekken te voeren met leerlingenpanels om zo inzicht te krijgen in de voortgang van dit onderdeel en de uitkomst hiervan te delen met de desbetreffende managementteams.

- *Basisvaardigheden*

Er lag al een kadernotitie burgerschap voor de scholen van CVO-nwf en er is een netwerk gevormd van de burgerschapscoördinatoren van de scholen om zo ervaring en good practices te delen. CVO-breed is er een burgerschapskalender opgesteld met onderwerpen die in het kader van burgerschap aan de orde kunnen komen. Hieruit zijn voor het schooljaar 2022-2023 drie speerpunten gekozen waaraan CVO-breed aandacht wordt geschonken, te weten verkiezingen, nepnieuws en leerlingenparticipatie. Deze onderwerpen en de voortgang komen terug in de planning en control-gesprekken.

Ten aanzien van de basisvaardigheden taal en rekenen zijn er in 2022 ook twee kadernotities vastgesteld. Daarin wordt het accent eerst gelegd op het smalle taal- en rekenbeleid. Iedere school draagt zorg voor de actualisering van het taal- en rekenbeleid, stelt taal- en rekencoördinatoren aan en formuleert – uitgaande van waar de school staat – ambities voor het smalle taal- en rekenbeleid voor het schooljaar 2022-2023. De voortgang van bovenstaande activiteiten komt aan de orde in de planning en control-gesprekken. Ook hier geldt dat er CVO-breed een netwerk van taal- en rekencoördinatoren is opgezet om ervaring en good practices met elkaar te delen.

- *Ontwikkeling “10-14 onderwijs”*

Met het oog op een doorlopende leerlijn PO-VO wordt - in samenwerking met PCBO Leeuwarden – 10-14 onderwijs ontwikkeld met het oog op een nieuw te bouwen school. Er is inmiddels een projectleider benoemd om dit traject nader vorm te geven.

- *Integratie bovenbouw vwo Comenius @Forum en Comenius Mariënborg*

Binnen @Forum wordt modern onderwijs gegeven waarbij leerlingen meer keuzemogelijkheden hebben over de inrichting van hun leerproces en hoe zij het beste leren. Om deze leerlingen binnen het vwo alle profielen en de keuze uit een breed vakkenpakket te kunnen bieden, is gekozen om de vwo-stromen van @Forum en Comenius Mariënborg te integreren, waarbij zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan de specifieke vorm van onderwijs die aan leerlingen van @Forum wordt geboden.

Kwaliteitszorg

- *Zelfevaluatie*

In 2022 zijn – mede als voorbereiding op de bestuurlijke zelfevaluatie in 2023 – binnen alle scholen van CVO-nwf zelfevaluaties uitgevoerd. Bij deze zelfevaluatie is gebruik gemaakt van het (zelf)evaluatie-instrument en de externe ondersteuning van Voortgezet Leren, een project van de VO-raad. Met dit instrument hebben de scholen inzicht verkregen in de stand van zaken als het gaat om het ambitieuze leerklimaat binnen de school en hebben de scholen van CVO-nwf leervragen kunnen stellen om dit leerklimaat verder te versterken. Deze zelfevaluaties hebben een duidelijk beeld geschetst van hoe het er in de scholen voor staat. De opvolging van deze zelfevaluaties had gestructureerder gekund. De planning en control-gesprekken - zoals deze vanaf het schooljaar 2022-2023 zijn vormgegeven na de coronaperiode – waren op dat moment nog niet operationeel.

- *Ontwikkeling dashboards*

In 2021 is een traject gestart dat moet leiden tot de inrichting van dashboards op het niveau van directie, bestuur en Raad van Toezicht op het gebied van onderwijsresultaten, HR en financiën. In 2022 zijn er grote stappen gezet in de realisatie van deze dashboards. Met deze dashboards wordt informatie op het gebied van financiën, HR en onderwijsresultaten beter inzichtelijk. Hierdoor kan er beter gestuurd worden en krijgt de verantwoording meer diepgang.

- *Waardering “Goed”*

Voor de locaties Comenius Zamenhof, Comenius Esdoorn en Ulbe van Houten was het voornemen om deze scholen bij de Inspectie voor te dragen voor de kwalificatie “goed”. Bij het Inspectiebezoek bij Comenius Mariënborg kwam naar voren dat de basiskwaliteit niet op alle punten voldeed aan de

wettelijke eisen. Daarom is besloten om de aanvraag voor de waardering “goed” met een jaar uit te stellen en eerst nog eens grondig te checken of de basiskwaliteit bij deze scholen op orde is. Inmiddels is vanuit de politiek duidelijk geworden dat zij hierin geen rol meer zien voor de Inspectie. Het is dus nog de vraag of deze scholen alsnog kunnen opteren voor het predicaat “goed”.

- *Collegiale bestuurlijke visitatie*

Het lag in de bedoeling om in 2022 voorafgaand aan het vierjaarlijkse Inspectiebezoek de Collegiale Bestuurlijke Visitatie ondersteund door de VO-Raad te laten plaatsvinden. Deze visitatie – die in het kader van de Code Goed Bestuur wordt gestimuleerd – is een krachtig instrument om de bestuurskracht en de bestuurskwaliteit te versterken. De bestuurder dient een zelfevaluatie op te stellen en eigen leervragen te formuleren. De visitatiecommissie gaat in gesprek over deze leervragen met diverse panels van stakeholders van binnen en buiten de organisatie en geeft de bestuurder feedback op deze leervragen. Deze visitatie zal plaatsvinden medio mei. De zelfevaluatie is eind maart gereedgekomen en wordt besproken met diverse geledingen binnen de organisatie.

- *Vierjaarlijks onderzoek Inspectie*

In het najaar van 2022 heeft het vierjaarlijkse onderzoek van de Inspectie plaatsgevonden. Het beeld dat de Inspectie in haar rapport schetst, komt overeen met ons eigen beeld. CVO-nwf is op de goede weg, maar dit is nog niet voldoende verankerd. Er wordt gewerkt aan de actualisering van het personeelsbeleid, de herijking van de werkprocessen en de sturingsinformatie op (onder andere) de financiën, maar dit is nog niet af. Er is een systeem van kwaliteitszorg en een planning en control-cyclus tussen bestuur en schoolleiders c.q. directeur Service Centrum, maar dit is nog niet doorvertaald naar een kwaliteitscyclus in en tussen de scholen. Ten slotte moeten de beleidsrondes met alle medewerkers op de scholen, waarin de koppeling wordt gelegd tussen het strategische plan en de schoolplannen, nog meer betekenis krijgen in de onderlinge dialoog.

De Inspectie komt tot het oordeel onvoldoende voor de standaarden “uitvoering en kwaliteitscultuur” en “evaluatie, verantwoording en dialoog”. De Inspectie komt in het voorjaar van 2024 voor het herstelonderzoek. We vertrouwen erop dat dan alle standaarden voldoende zullen zijn.

- *Herstel Mariënborg*

Naar aanleiding van risico's die het bestuur zelf heeft geconstateerd in de onderwijsresultaten bij Comenius Mariënborg heeft de Inspectie een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd en het oordeel zeer zwak uitgesproken. Er waren inmiddels al een nieuwe rector en teamleiders benoemd, zij hebben een plan van aanpak opgesteld om de geconstateerde kwaliteitsproblemen op te pakken. Dit plan wordt voortvarend opgepakt en wordt gedragen door de medewerkers binnen de school. Er zijn inmiddels verschillende voortgangsgesprekken geweest met de Inspectie en de school heeft er alle vertrouwen in dat in het voorjaar van 2023 Comenius Mariënborg weer de kwalificatie voldoende zal krijgen. Er zijn dan stappen gezet die ervoor zorgen dat het onderwijs structureel op een hoger plan is gebracht.

- *Inrichting Beleidsteam*

Vanaf september is het beleidsteam, bestaande uit de bestuurder, businesscontroller, de beleidsfunctionaris onderwijs- en kwaliteitszorg, de directeur van het Service Centrum en de bestuurssecretaris operationeel. In het beleidsteam vindt de integrale beleidsvoorbereiding plaats en worden de vergaderingen van de directieraad voorbereid. Duidelijk is dat de beleidskracht van CVO-nwf is toegenomen en dit is met het oog op verdere professionalisering van de ondersteunende onderwijsprocessen ook noodzakelijk. Er wordt proefondervindelijk onderzocht wat de beste werkwijze is voor de diverse vormen van beleid, zodat zoveel mogelijk betrokkenheid van onderop en daarmee draagvlak is gewaarborgd.

- *Planning en control-cyclus inclusief beleidsronde*

Vanaf september is de planning en control-cyclus verder verstevigd door te werken met vaste agendapunten gekoppeld aan de kaderbrief en een systematische evaluatie van de gevoerde gesprekken. Ook zijn de beleidsrondes op de scholen – waarbij er een koppeling wordt gemaakt tussen het beleid op de scholen en het strategisch beleid – na de coronaperiode weer opgepakt. Deze beleidsrondes en hoe deze worden ervaren zijn ook onderwerp van gesprek in de planning en control-gesprekken.

Personeel

- *Duurzame inzetbaarheid*

CVO-nwf wil investeren in gezonde en vitale medewerkers. Het voornemen is om hier beleid op te ontwikkelen. Het afgelopen jaar zijn er verschillende initiatieven genomen die hieraan bijdragen:

- er is een professioneel statuut opgesteld waarin de professionele dialoog tussen medewerkers en schoolleiding wordt gefaciliteerd om zo de professionele ruimte met het oog op de onderwijskundige ontwikkelingen vorm te geven;
- er is mobiliteitsbeleid ontwikkeld, waarbij medewerkers in de gelegenheid worden gesteld om aan te geven dat zij graag een andere functie dan wel werkplek willen. Dit beleid biedt deze medewerkers ondersteuning om hun ambities te realiseren;
- er zijn in het kader van de cao-vo werkdrukmiddelen beschikbaar gesteld. CVO-nwf heeft de inzet van het basisbudget levensfasebewust personeelsbeleid/werkdruk zodanig vormgegeven dat dit bijdraagt aan duurzame inzetbaarheid. Ook zijn er kaders opgesteld om het gesprek binnen de teams aan te gaan over de inzet van de collectieve werkdrukmiddelen;
- er is verzuimbeleid opgesteld waarbij expliciet aandacht wordt geschonken aan de vitaliteit van de medewerkers. Hierbij wordt de methodiek van het “huis van werkvermogen” ingezet.

- *Scholing*

CVO-nwf hecht veel waarde aan de professionalisering en scholing van medewerkers. In 2022 is er wederom een uitgebreid scholingsaanbod opgesteld voor medewerkers om hierin een keuze te maken. Daarnaast wordt geïnvesteerd in de collectieve scholing binnen de verschillende teams.

- *Bevorderen diversiteit en inclusie*

CVO-nwf hecht veel waarde aan het bevorderen van diversiteit en inclusie. Op initiatief van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad worden er gesprekken gevoerd op welke wijze CVO-nwf dit verder kan bevorderen. Bij de ontwikkeling van nieuw beleid wordt expliciet aandacht gegeven aan diversiteit. Ook in het nieuw te ontwikkelen strategisch plan zal hier expliciet aandacht aan worden gegeven.

ICT

Het belang van een device voor alle leerlingen wordt onderkend. Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om “bring your own device” te stimuleren. Besloten is om met ingang van het schooljaar 2024-2025 een gezamenlijke aanpak te realiseren. Daarnaast wordt het belang van een meerjarenplan ICT onderkend, maar dit is nog niet gerealiseerd in 2022.

2.6.2.2 Klachtafhandeling

CVO-nwf heeft een klachtenregeling. Het uitgangspunt is om de klachten zo laag mogelijk in de organisatie op te lossen. Soms lukt dit niet en wordt het College van Bestuur betrokken in de afhandeling van de klacht. CVO-nwf maakt gebruik van de Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs (bestemd voor leerlingen en ouders) en de Commissie Onderwijsgeschillen (bestemd voor personeel). Ouders, leerlingen en personeelsleden kunnen klachten indienen over gedragingen en beslissingen of het nalaten daarvan door het bestuur of het personeel. CVO-nwf kent

per school interne vertrouwenspersonen voor de klachtenregeling. Daarnaast kent CVO-nwf een externe vertrouwenspersoon.

In 2022 zijn er geen klachten bij de landelijke klachtencommissies terecht gekomen.

2.6.2.3 Samenwerking en verbonden partijen

Samenwerkingsverband Fryslân-Noard

De scholen hebben een zorgplicht. Dat betekent dat ze verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende plek te bieden. Het gaat daarbij om leerlingen die worden aangemeld en leerlingen die al op school zitten. De school zoekt in overleg met de ouders een passende plek. Dit kan zijn op de eigen school of, als de school niet de juiste begeleiding en ondersteuning kan bieden, op een andere reguliere of speciale school. In het schoolondersteuningsprofiel heeft iedere school van CVO-nwf vastgelegd welke ondersteuning zij kunnen bieden. Leraren en ouders hebben hierop adviesrecht via de medezeggenschapsraad van de school. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen, hebben de scholen in de regio Fryslân-Noard een samenwerkingsverband gevormd. Het Samenwerkingsverband Fryslân-Noard (SWV) ondersteunt scholen en docenten bij het bieden van passend onderwijs, doet onderzoek en geeft advies op het gebied van leer- en ontwikkelingsproblemen. Ook zorgt het SWV voor extra ondersteuning in de vorm van arrangementen, onder andere via het orthopedagogisch didactisch centrum, en geeft het de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) af voor voortgezet speciaal onderwijs. Het SWV legt jaarlijks verantwoording af in een jaarverslag. De bestuurder van CVO-nwf is lid van het toezichthoudend bestuur, drie schoolleiders vanuit CVO-nwf hebben zitting in het schoolleidersplatform en twee coördinatoren leerlingondersteuning vanuit CVO-nwf zitten in het ondersteunersplatform van het SWV.

Coöperatieve Vereniging Fricolore

CVO-nwf is lid van Fricolore. Deze coöperatieve onderwijsgroep bestaat uit vijf besturen in Fryslân en de Noordoostpolder. De scholen werken samen om de kwaliteit van het onderwijs en de bedrijfsvoering op de scholen te bevorderen. De coöperatie is opgericht om optimaal te kunnen profiteren van elkaars kennis en ervaring en te leren van en met elkaar.

Zij doen dat onder andere door gemeenschappelijke diensten in te kopen, gezamenlijke aanbestedingen te doen, visitaties te organiseren en gezamenlijke scholing te verzorgen via de Fricolore Academy. Fricolore doet jaarlijks verslag van haar activiteiten en legt verantwoording af in een jaarverslag. De bestuurder van CVO-nwf is sinds augustus 2020 secretaris van het bestuur van Fricolore. In 2021 is het stelsel van onderlinge visitaties opnieuw ingericht, in samenwerking met de VO-raad. Visitaties richten zich in de toekomst op de zeven scholen. Daarnaast is er een aparte collegiale bestuurlijke visitatie ondersteund door de VO-raad, die voor het eerst in mei 2023 zal plaatsvinden.

Campus Middelsee

De Stichting Campus Middelsee zorgt voor beheer en onderhoud van de gebouwen van de onderwijscampus in St.-Annaparochie. De Stichting Campus Middelsee zal in 2023 worden ontbonden. Het gebouw van de stichting wordt overgedragen aan de gemeente Waadhoeke. CSG Ulbe van Houten is nog de enige gebruiker van het gebouw.

Samenwerkingsverband Sterk Techniekonderwijs in Noordwest-Fryslân

CSG Ulbe van Houten en CSG AMS hebben samen plannen ontwikkeld om het regionaal techniekonderwijs een impuls te geven. De werktitel daarvan is 'LTS 2.0'. Leerlingen van beide scholen kunnen al in het eerste leerjaar aan de slag met aantrekkelijk en praktijkgeoriënteerd techniekonderwijs. Deze techniekklas is in 2022 gestart en blijkt in een behoefte te voorzien: het regionale bedrijfsleven is erg enthousiast en leerlingen zijn belangstellend. De techniekklas versterkt ook de positie van de CSG AMS als Regionaal Techniekcentrum.

Fryske Opliedingskoalle (FROSK)

Drie scholen van CVO-nwf maken deel uit van de Fryske Opliedingskoalle (FROSK). Het gaat om CSG Comenius Zamenhof, CSG Comenius Esdoorn en CSG Comenius @Forum. FROSK geeft de lerarenopleiding grotendeels vorm in de praktijk van de school. Dat stelt hoge eisen aan de vaardigheden van de docent-begeleiders. Het streven is om in 2023 de overige scholen van CVO-nwf bij FROSK te laten aansluiten.

2.6.3 Verantwoording per school

2.6.3.1 CSG Anna Maria van Schurman

Ontwikkelingen in 2022

In 2022 is binnen de AMS het project *De goede les* uitgevoerd in samenwerking met Onderwijsbureau Van Leeuwen. Onderdeel van dit project was een *train de trainer*-traject, waarbij het uitgangspunt is dat de ontwikkeling op het gebied van leskwaliteit ook in de toekomst geborgd moet blijven.

De ontwikkeling van het Leer Werk Bureau (LWB) is in 2022 doorgezet. Het LWB heeft een breed programma georganiseerd met stages, meet & greets, bedrijfsbezoeken, workshops en activiteiten in het kader van de aansluiting met mbo en hbo.

Binnen de Einstein Class is er een traject geweest met IMYC. Het doel hiervan was om leerlingen nog beter maatwerk te kunnen leveren, gericht op leerdoelen.

In 2023 wordt verder ingezet op het versterken van het pedagogisch klimaat in de school. Ook zal er veel aandacht zijn voor het onderwijs in de basisvaardigheden. Hier heeft de school een subsidie voor toegekend gekregen. In de bovenbouw zullen de PTA's opnieuw ontwikkeld worden, waarbij er meer nadruk komt op formatief toetsen.

Basisvaardigheden

In 2022 is het beleid voor taal, rekenen en burgerschap verder uitgewerkt en uitgevoerd. Door de toekenning van de subsidie zijn hier in 2023 meer tijd en middelen voor beschikbaar. De school is aangesloten bij het CVO-brede overleg over de basisvaardigheden.

Onderwijskwaliteit en onderwijsprestaties

Onderwijsresultaten AMS		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	12,96%	-10,05%
Onderbouwsnelheid	98,36%	95,44%
Bovenbouwsucces vmbo-b	92,62%	87,80%
Bovenbouwsucces vmbo-k	96,40%	86,72%
Bovenbouwsucces vmbo-t	92,94%	86,82%
Bovenbouwsucces havo	80,05%	81,53%

In 2022 is sterk ingezet op een verbetering van de rendementen in de bovenbouw van de havo. Dit heeft succes gehad: de score is in 2023 weer voldoende. Het bovenbouwsucces binnen vmbo-t is voldoende, maar dalend. Dat krijgt in het schooljaar 2022/2023 extra aandacht.

Toetsen en examinering

De examencommissie functioneert conform de wettelijke kaders en de afspraken die binnen CVO-nwf hierover zijn gemaakt. Door inzet van NPO-gelden is de school in staat geweest om in 2022 leerlingen extra ondersteuning aan te bieden bij de voorbereiding van de eindexamens.

NPO

De beschikbare NPO-middelen zijn binnen de kaders van de menukaart besteed. De belangrijkste onderdelen zijn klassenverkleining, extra ondersteuningsvormen voor leerlingen en de uitbreiding van de inzet van onderwijsassistenten.

Passend onderwijs

Er is in 2022 een nieuwe ondersteuningscoördinator benoemd, waardoor de ondersteuningsstructuur weer in lijn is met de andere scholen binnen CVO-nwf. In 2022 is het aantal leerlingen van de Einstein Class gegroeid. De school is in staat, door zorgvuldige begeleiding van de leerlingen, om thuiszitters weer hun structurele schoolgang op te laten pikken.

Horizontale verantwoording

In 2022 waren alle geledingen van de school vertegenwoordigd binnen de MR. Er is op een constructieve wijze vergaderd met de schoolleiding.

Strategisch HR

De gesprekkencyclus, gecombineerd met lesbezoek door een teamleider, is in 2022 voor alle medewerkers uitgevoerd. De cyclus is uitgebreid met het aanbod van 360-gradenfeedback zoals dat binnen CVO-nwf bestaat.

2.6.3.2 Christelijk Gymnasium Beyers Naudé

Ontwikkelingen in 2022

Het jaar 2022 stond in het teken van verschillende onderwijskundige vernieuwingen. Het meest in het oog springt de versterking van het mentoraat. In 2022 werden alle docenten mentor, waardoor de mentorgroepen kleiner zijn geworden en er per saldo meer tijd is voor de begeleiding van individuele leerlingen. Ook zijn de mentoren met elkaar gaan samenwerken in mentorenteams, waardoor de uitvoering van het mentoraat is versterkt. Het mentoraat is verder versterkt door de collectieve scholing op het gebied van feedback geven (het traject “didactisch coachen”). In 2022 is de tweede groep van twintig medewerkers met deze scholing begonnen.

Door de inzet van NPO-middelen is er op Beyers Naudé extra ondersteuning naast de vaklessen aangeboden. Deze kreeg in 2022 gestalte in de vorm van inloopuren, maatwerk en de huiswerkklas. Ook zijn er TopTutors (oud-leerlingen die bijles geven) in de begeleiding van leerlingen ingezet. Op het gebied van toetsing en bevordering is er in 2022 gewerkt met kleurcodes om het perspectief van leerlingen aan te duiden. De kleurcodes zijn enerzijds gebaseerd op de cijfers, anderzijds op niet-vakgerelateerde informatie zoals gedrag en Citoscores.

In de bovenbouw is in 2022 het traject rondom onderzoeksvaardigheden en het profielwerkstuk herzien. De lesmodules in klas 4 en 5 sluiten nu logischer op elkaar aan en het pws-traject is een halfjaar naar voren gehaald. Daardoor hebben leerlingen meer tijd voor hun onderzoek en wordt een piekbelasting in het eerste semester van klas 6 vermeden.

Op het gebied van kwaliteitszorg is in 2022 begonnen met het delen van tussentijdse resultaten en opbrengsten met alle docenten. Door meer inzicht te verschaffen in de cijfers wordt het gevoel beoogd van collectieve verantwoordelijkheid voor de resultaten en het versterken van opbrengsten. In het jaar 2022 heeft de school twee grote veranderingen doorgemaakt. Allereerst zijn de docenten gaan werken in zes jaarteam. Ieder jaarteam bestaat uit de mentoren van het leerjaar. De omvang van de jaarteam varieert van zes tot negen mentoren. De jaarteam zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van de leerlingen in het leerjaar. De tweede grote verandering betreft de omvorming van de schoolleiding. De taak van leerjaarleider is opgeheven en vervangen door de functie van teamleider. Na het vertrek van de conrector bestaat de schoolleiding nu uit de rector en twee teamleiders. Een van de teamleiders is verantwoordelijk voor de drie jaarteam van de onderbouw, de andere voor de drie jaarteam van de bovenbouw.

Het nieuwe MT heeft voortvarend gewerkt aan de versterking van allerlei interne processen. Door efficiënter te werken en processen minder foutgevoelig te maken wordt beoogd de werkdruk te verlagen en de aandacht meer te kunnen richten op het versterken van het onderwijs en de begeleiding van de leerlingen. Een bijzonder punt van aandacht was de inzet van Magister: het logboek is de centrale plaats geworden waar mentoren en vakdocenten hun opmerkingen rondom leerlingen met elkaar delen.

In 2022 is de examencommissie op sterkte gebracht. Deze heeft zich in eerste instantie gericht op het compleet maken van alle vak-PTA's conform de actuele wetgeving.

Ook is er in 2022 veel aandacht besteed aan PR en werving. Er is een nieuwe website gekomen, de sociale media zijn intensief ingezet, er zijn veel bezoeken aan basisscholen gebracht en het schoolgebouw is flink opgeruimd en opgefrist.

In 2023 zal worden gewerkt aan de verdere uitbouw van de jaarteam. Wat zijn precies de taken en bevoegdheden van de teams? Hoe verhouden zij zich tot de vaksecties en tot de teamleiders? Daarnaast zal de school meer dan voorheen gaan werken aan differentiatie in de lessen. De examencommissie zal zich vooral gaan richten op de kwaliteit van de toetsen.

Basisvaardigheden

In 2022 zijn in klas 1, 2 en 3 Citotoetsen afgenomen voor taal en rekenen. De uitkomsten hiervan zijn in Magister gekomen. Zij spelen een rol bij de totstandkoming van de kleurcode en bij bevorderingsvergadering.

In 2023 zal een taal- en een rekencoördinator worden benoemd, volgen enkele collega's scholing op het gebied van taal- en rekenbeleid en maken wordt een opzet gemaakt voor schoolbrede beleidsplannen taal en rekenen die gebaseerd worden op de kadernotitie van CVO-nwf. Er zijn ook contacten met de taalcoördinatoren van de andere scholen van CVO-nwf.

In 2022 was de commissie burgerschap, onder leiding van een burgerschapscoördinator, actief. In de eerste plaats heeft de coördinator een inventarisatie gemaakt van alle activiteiten die de school ontplooit op het gebied van burgerschap. Een greep uit de vele activiteiten: Tienskip, Stichting Present, oorlogsherdenking, activiteitenweek rondom burgerschap in klas 2 en 3. Een overzicht van alle activiteiten, verbonden met de wettelijke eisen rondom burgerschap, is gepubliceerd in een rapport.

In 2023 wordt gewerkt aan de samenhang tussen de activiteiten. De school sluit zich ook aan bij het netwerk burgerschap van Stichting het Zelfstandig Gymnasium, ook zijn er plannen om in schooljaar 2023–2024 de maatschappelijke stage in enige vorm weer in te voeren. Nieuwe activiteiten in 2023 zijn de Week van de Liefde en de ouderavond over genotsmiddelen.

Onderwijskwaliteit en onderwijsprestaties

<i>Onderwijsresultaten Beyers Naudé</i>		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	3,11%	1,35%
Onderbouwsnelheid	95,70%	95,44%
Bovenbouwsucces vwo	90,64%	81,96%

De onderwijsresultaten 2022 zijn op alle drie indicatoren groen. Het driejaarsgemiddelde van de onderbouwsnelheid ligt vlak boven de norm. De onderwijspositie in leerjaar 3 ten opzichte van het basisschooladvies ligt boven de norm. Dit geldt ook voor het bovenbouwsucces.

In 2023 is het belangrijk te sturen op het aantal zittenblijvers in klas 1 en 2 om te voorkomen dat de onderbouwsnelheid onder de norm komt.

Toetsing en examinering

In 2022 is de examencommissie op sterkte gebracht. Deze heeft de PTA's herzien. Op basis hiervan is ook de inrichting van Magister herzien. Het jaar 2023 staat in het teken van de borging van de kwaliteit van de schoolexamens, de herziening van de organisatie van toetsweken, en de herziening van het voorbereidingstraject op weg naar de eindexamens

NPO

De NPO-middelen zijn in 2022 besteed aan inloopuren, de huiswerkklas, TopTutors, verkleinen van klassen, sociaal-emotionele en psychologische begeleiding van leerlingen, de activiteitenweek, een zeilkamp, wadzeilen, vele sportieve en culturele activiteiten gericht op herstel van de groepsbinding en sociale vaardigheden, en aan scholing van het personeel.

Passend onderwijs

Beyers Naudé bood in 2022 veel maatwerk aan zorgleerlingen. Voorbeelden hiervan zijn gespreide toetsing, persoonlijke lesroosters, het voltooien van één leerjaar in twee jaren, en vrijstellingen voor doubleurs.

De begeleiding door het zorgteam is uitgebreid doordat de ondersteuningsstructuur is versterkt. Er is een begin gemaakt met de ontwikkeling van beleid op het gebied van hoogbegaafdheid (HB), wat een van de belangrijkste thema's is in het ondersteuningsplan 2022–2023. Op het gebied van HB werd aangesloten bij een groep po- en vo-scholen die in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek doet en ervaringen uitwisselt.

Op het gebied van differentiatie valt de masterclass Latijn op, die in het voorjaar van 2022 voorzag in een behoefte van vierdeklassers die ver vooruit waren met de reguliere lesstof.

In 2023 worden procedures ontwikkeld om het versneld afleggen van het eindexamen in een of meer vakken mogelijk te maken en wordt beleid ontwikkeld rondom het verlenen van vrijstelling van lessen aan leerlingen die meer aankunnen.

Horizontale verantwoording

In het jaar 2022 heeft de schoolleiding intensief overlegd met de medezeggenschapsraad over de herziening van het mentoraat, de nieuwe structuur van de schoolleiding en de invoering van de jaarteams. Ook de maatregelen om de gevolgen van de krimp te bestrijden hebben in 2022 veel overleg met de MR gevergd.

In 2023 staan op de agenda (naast de jaarlijks terugkerende thema's zoals de begroting) o.a. de aanpassing van de lesurentabel, de herziening van de bevorderingsnormen, aanpassing van het taakbeleid en de invoering van cameratoezicht in en om het schoolgebouw.

In de ouderraad zijn ouders uit alle klassen vertegenwoordigd. De ouderraad voert regelmatig overleg met de schoolleiding. In 2022 heeft de ouderraad een andere communicatiestructuur ingevoerd, namelijk met klassenappgroepen. De ouderraad verzorgde in 2022 een geschenk voor de geslaagde examenleerlingen en voor de begeleiders van de Romereizen. Ook heeft de schoolleiding de ouderraad betrokken bij de werving en selectie van een nieuwe coördinator leerlingondersteuning.

In 2023 organiseerde de ouderraad een informatieve avond voor alle ouders/verzorgers. Ook is de ouderraad present bij de Open Dag.

Strategisch HR

In 2022 is het ondersteuningsteam van de school versterkt. Er is o.a. expertise op het gebied van pedagogiek, adolescentiepsychologie en sociaal-emotionele ondersteuning in huis. De vaksectie klassieke talen is in 2022 versterkt door nieuwe collega's aan te trekken met bijzondere expertise op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en hoogbegaafdheid. Ook hebben vier collega's de opleiding Teacher Leadership gevolgd.

In 2023 wordt het personeelsbestand aangepast aan de leerlingenkrimp. Per vaksectie wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de lesvraag. Om financiële redenen zal er sprake zijn van een reductie van de personeelslasten van 15%.

2.6.3.3 CSG Comenius @Forum

Ontwikkelingen in 2022

Het werken met laptops in bruikleen voor leerlingen is in 2022 ingevoerd in klas 1. De doorlopende lijn richting de bovenbouw havo en vwo heeft veel aandacht gekregen in gezamenlijke bijeenkomsten met het team van Mariënburg. Deze aansluiting zal in 2023 op de agenda blijven staan. Daarnaast is er door alle vaksecties een vakwerkplan opgesteld dat jaarlijks wordt bijgesteld, aansluitend op de ontwikkeling van de school.

In het kader van het inspectiebezoek in december zijn er veel lesbezoeken afgelegd. Ook zijn diverse documenten geactualiseerd.

In de school wordt, gekoppeld aan de ontwikkeling van de Nieuwe leerweg/PPG Informatie Technologie, een Innovation Lab ontwikkeld waar het digitale aanbod in de school wordt gecentreerd en gestimuleerd.

Het aantal leerlingen is in 2022 constant gebleven. De schoolorganisatie is versterkt door het aanstellen van twee bouwcoördinatoren en een pedagogisch onderwijsassistent. De school werkt nauw samen met de opleiding Onderwijsassistent van de Friese Poort. Dit biedt mogelijkheden voor aanvullende ondersteuning.

In 2022 werkten drie ontwikkelgroepen aan de verdere ontwikkelingen van het onderwijs. Het betreft de groepen *gepersonaliseerd onderwijs*, *coaching*, en *volgen en beoordelen*.

Met ingang van schooljaar 2022/2023 is @Forum een FROSK-school. Vanuit deze hoedanigheid wordt er gewerkt aan het opleiden van leraren.

Gebruik makend van de mogelijkheden van de subsidie voor heterogene brugklassen, werkt de school in 2023 aan het versterken van de differentiatiekracht in de onderbouw. Dit gebeurt onder begeleiding van Onderwijsbureau Van Leeuwen.

In 2023 zal er een versterking van de kwaliteitscyclus op schoolniveau plaatsvinden, gebaseerd op het 4D-model.

In 2023 zal er gestart worden met een nieuwe ELO, omdat Magister.me niet meer aangeboden wordt.

Basisvaardigheden

Voor taal en rekenen zijn in 2022 beleidsplannen opgesteld. Aansluitend hierop worden er coördinatoren aangesteld. In 2022 is de verbinding tussen de methode-onafhankelijke DIA-toetsen en de bijbehorende vervolgenterventies versterkt.

Er is onderzoek gedaan naar de visie op burgerschap binnen de context van de school. Deze visie wordt uitgewerkt in een beleidsplan en er wordt een coördinator aangesteld.

Voor digitale geletterdheid wordt een plan ontwikkeld, gericht op de praktische uitvoering van deze basisvaardigheid. Dit sluit nauw aan op de ontwikkeling van het Innovation Lab en de huidige praktijk in de school.

Onderwijskwaliteit en onderwijsprestaties

Onderwijsresultaten @Forum		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	13,48%	-0,55%
Onderbouwsnelheid	97,07%	95,25%
Bovenbouwsucces vmbo-t	92,21%	86,71%
Bovenbouwsucces havo	87,38%	81,37%

De school staat er qua rendementen in 2022 goed voor. Er wordt wel geconstateerd dat corona zijn sporen heeft nagelaten in het ontwikkelingsbeeld van veel leerlingen (zowel cognitief, sociaal als emotioneel). Dit heeft geleid tot meer doublures en meer doorstroom naar een ander onderwijsniveau.

Toetsing en examinering

De school is trots op het slagingspercentage van 100% in 2022. Het protocol *Volgen en beoordelen* is geheel geactualiseerd en de bevorderingsnormen zijn hierop aangepast. Het streven naar een goed evenwicht tussen formatieve en summatieve toetsen blijft op de agenda staan.

NPO

De inzet van de middelen is gericht op versterking van het maatwerk, versterking van de coaching, interventies gericht op welbevinden/meer sport/meer cultuur, ondersteuning/ontzorging team door een pedagogisch onderwijsassistent, ondersteuning zelfregulerend leren.

Passend onderwijs

De school stelt zich open voor het bieden van onderwijs aan leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte, maar stelt wel vast dat de complexiteit van deze behoefte bij nogal wat leerlingen momenteel aanzienlijk is en in aantal sterk lijkt toegenomen. Dit zet de mogelijkheden van ondersteuning van deze leerlingen binnen de context van een reguliere school onder druk. Daarbij is een probleem, dat de (tijdelijke) uitplaatsing van leerlingen naar het opdc van het samenwerkingsverband/het VSO maar zeer beperkt mogelijk is vanwege capaciteitsproblemen. Het geheel overziend is hier sprake van zorgen over het verdere verloop van deze ontwikkeling.

Horizontale verantwoording

Esdoorn en Forum beschikken over een gezamenlijke deelraad. Deze komt regelmatig bijeen en overlegt met de directeur over ontwikkelingen in de beide scholen. Hierbij kan gesproken worden van een constructieve samenwerking. Een punt van onderzoek is de vraag of een opsplitsing in een deelraad per school niet efficiënter werkt. In de komende tijd zal hier een antwoord op gezocht gaan worden.

De directeur heeft regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de leerlingenraad. De inhoud van deze gesprekken wordt ook besproken in de gesprekken met de bestuurder.

Strategisch HR

In het kader van gedeeld leiderschap staat de schoolleiding een context voor, waarin mensen kunnen groeien en vanuit intrinsieke motivatie optimaal kunnen bijdragen aan de organisatie. In de praktijk wordt dit vertaald door:

- medewerkers autonomie, vertrouwen en invloed te geven;
- de positie van vakgroepen en ontwikkelgroepen te versterken en hen zo invloed te geven op de gang van zaken in de school en op de ontwikkeling ervan;
- carrièreperspectief en scholingsmogelijkheden te bieden (bv. Teacher Leadership, het onderwerp gewenste mobiliteit bespreekbaar maken);
- voldoende aandacht te geven door de leidinggevende;

- startende docenten intensief te begeleiden door de schoolopleider, individueel en via intervisie;
- als FROSK-school vroegtijdig zicht te hebben op talent en er voor open te staan om kansen te bieden.

2.6.3.4 CSG Comenius Esdoorn

Ontwikkelingen in 2022

De invoering van de laptops in bruikleen voor de leerlingen is in 2022 doorgezet naar klas 2. Dit geeft een sterke impuls aan de mogelijkheden voor eigentijds onderwijs en afstemming op de individuele mogelijkheden van de leerlingen.

Het E-skillsaanbod bestond in 2022 uit vier clusters (communicatie, gezondheid, ICT en creatief). Binnen deze clusters zat ook een aantal verplichte onderwerpen.

Door de vaksecties is in 2022 een vakwerkplan opgesteld. Dit wordt jaarlijks bijgesteld, in aansluiting op de schoolontwikkeling.

In 2022 is gewerkt aan de ontwikkeling van de Nieuwe Leerweg / PPG Economie en Ondernemen.

Het aantal leerlingen is in 2022 constant gebleven. De schoolorganisatie is versterkt met de aanstelling van een pedagogisch onderwijsassistent. Verder is lokaal 52 ingericht als Time Out-ruimte. Samenwerking met de opleiding Onderwijsassistent van de Friese Poort biedt mogelijkheden voor aanvullende ondersteuning.

Binnen de school werken vijf ontwikkelgroepen aan de verdere ontwikkeling van het onderwijs: differentiatie, mavo-XL, coaching, ICT en technologie, toetsing en evaluatie.

De toekenning van de subsidie voor basisvaardigheden biedt de school in 2023 de mogelijkheid om het onderwijs op dit gebied te versterken.

In 2023 zal er een versterking van de kwaliteitscyclus op schoolniveau plaatsvinden, gebaseerd op het 4D-model.

In 2023 komt er meer aandacht voor het pedagogische klimaat in de school. Ook zal de invoering van PPG vanaf 2024 verder voorbereid worden. Tot slot zal er in 2023 een nieuwe teamleider worden aangesteld.

Basisvaardigheden

Voor taal en rekenen zijn in 2022 beleidsplannen opgesteld. Aansluitend hierop worden er coördinatoren aangesteld. In 2022 is de verbinding tussen de methode-onafhankelijke DIA-toetsen en de bijbehorende vervolgenterventies versterkt.

Er is onderzoek gedaan naar de visie op burgerschap binnen de context van de school. Deze visie wordt uitgewerkt in een beleidsplan en er wordt een coördinator aangesteld.

Voor digitale geletterdheid wordt een plan ontwikkeld, gericht op de praktische uitvoering van deze basisvaardigheid.

Onderwijskwaliteit en onderwijsprestaties

Onderwijsresultaten Esdoorn		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	5,56%	-7,60%
Onderbouwsnelheid	98,81%	94,92%
Bovenbouwsucces mavo	94,65%	85,92%

De school staat er qua rendementen in 2022 goed voor. Er wordt wel geconstateerd dat corona zijn sporen heeft nagelaten in het ontwikkelingsbeeld van veel leerlingen (zowel cognitief, sociaal als

emotioneel). Dit heeft geleid tot meer doublures en meer doorstroom naar een ander onderwijsniveau.

Toetsing en examinering

De school is niet tevreden over het slagingspercentage van 92% in 2022. Een belangrijke oorzaak van dit resultaat ligt in de gevolgen van de coronapandemie, waarbij er voor leerlingen veel sprake was van discontinuïteit in het onderwijsprogramma en er veel motivatieproblemen ontstonden.

Binnen de school is er een nieuw document 'Visie op toetsing en examinering' ontwikkeld, dat de basis vormt voor de praktijk in school.

NPO

De inzet van de middelen is gericht op versterking van het maatwerk, versterking van de coaching, interventies gericht op welbevinden/meer sport/meer cultuur, ondersteuning/ontzorging team door een pedagogisch onderwijsassistent, ondersteuning zelfregulerend leren.

Passend onderwijs

De school stelt zich open voor het bieden van onderwijs aan leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte, maar stelt wel vast dat de complexiteit van deze behoefte bij nogal wat leerlingen momenteel aanzienlijk is en in aantal sterk lijkt toegenomen. Dit zet de mogelijkheden van ondersteuning van deze leerlingen binnen de context van een reguliere school onder druk. Daarbij is een probleem, dat de (tijdelijke) uitplaatsing van leerlingen naar het opdc van het samenwerkingsverband/het VSO maar zeer beperkt mogelijk is vanwege capaciteitsproblemen. Het geheel overziend is hier sprake van zorgen over het verdere verloop van deze ontwikkeling.

Horizontale verantwoording

Esdoorn en @Forum beschikken over een gezamenlijke deelraad. Deze komt regelmatig bijeen en overlegt met de directeur over ontwikkelingen in de beide scholen. Hierbij kan gesproken worden van een constructieve samenwerking. Een punt van onderzoek is de vraag of een opsplitsing in een deelraad per school niet efficiënter werkt. In de komende tijd zal hier een antwoord op gezocht gaan worden.

De directeur heeft regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de leerlingenraad. De inhoud van deze gesprekken wordt ook besproken in de gesprekken met de bestuurder.

Strategisch HR

In het kader van gedeeld leiderschap staat de schoolleiding een context voor, waarin mensen kunnen groeien en vanuit intrinsieke motivatie optimaal kunnen bijdragen aan de organisatie. In de praktijk wordt dit vertaald door:

- medewerkers autonomie, vertrouwen en invloed te geven;
- de positie van vakgroepen en ontwikkelgroepen te versterken en hun zo invloed te geven op de gang van zaken in de school en op de ontwikkeling ervan;
- carrièreperspectief en scholingsmogelijkheden te bieden (bv. Teacher Leadership, het onderwerp gewenste mobiliteit bespreekbaar maken);
- voldoende aandacht te geven door de leidinggevende;
- startende docenten intensief te begeleiden door de schoolopleider, individueel en via intervisie;
- als FROSK-school vroegtijdig zicht te hebben op talent en er voor open te staan om kansen te bieden.

2.6.3.5 CSG Comenius Mariënborg

Ontwikkelingen in 2022

Het jaar 2022 heeft voor Mariënborg voor een groot deel in het teken gestaan van de herstelopdracht van de inspectie, n.a.v. het oordeel *zeer zwak* dat in 2022 over de school is uitgesproken. In dit licht heeft de school zich gericht op de basiskwaliteit van de lessen. Hierbij stonden de volgende thema's centraal:

- werken op basis van leerdoelen;
- positieve pedagogische benadering;
- werken met feedback;
- activerende werkvormen;
- goede afsluiting;
- differentiatie.

In de school is in 2022 gewerkt aan het verstevigen van de kwaliteitscultuur door het voortdurend doorlopen van de PDCA-cyclus. Ook dit was een belangrijk deel van de herstelopdracht van de inspectie. Er is ook aandacht besteed aan het creëren van een uniforme werkwijze binnen de schoolleiding op dezelfde thema's. Hierbij zijn duidelijke verwachtingen t.a.v. docentengedrag geformuleerd, ook weer om de kwaliteitscultuur in de school te versterken.

In 2023 ligt de nadruk op het borgen van de ontwikkelingen uit 2022 om het zo tot de basis te maken van wat Mariënborg is.

Basisvaardigheden

Voor taal is een coördinator aangesteld en er is een taalbeleidsplan geschreven. Dit kent drie pijlers: monitoren en bijwerken, leesplezier en taalgericht vakonderwijs.

Voor rekenen is er een begin gemaakt met het opstellen van een beleidsplan. Dit gaat in eerste instantie over monitoring van leerlingen en om vakoverstijgende rekenvaardigheden.

In 2022 is het beleid t.a.v. burgerschap doelgericht, samenhangend en herkenbaar op papier gezet. De crux is om wat allemaal al gebeurt, herkenbaar te maken als burgerschap en het in samenhang aan te bieden aan leerlingen in het curriculum. Dit gebeurt door (1) de leerdoelen in het PT/PTA te verankeren, (2) burgerschap, LOB, taalbeleid en het curriculum op elkaar af te stemmen en (3) de leerling een burgerschapspaspoort jaarlijks bij te laten werken zodat de drie trefwoorden doelgericht, samenhangend en herkenbaar in leerlingentaal en -gedrag merkbaar en zichtbaar zijn.

Onderwijskwaliteit en onderwijsprestaties

Onderwijsresultaten Mariënborg		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	0,41%	4,75%
Onderbouwsnelheid	96,69%	95,28%
Bovenbouwsucces havo	75,34%	81,25%
Bovenbouwsucces vwo	80,17%	81,56%

De onderwijsresultaten voor Mariënborg lieten in 2022 een aantal onvoldoendes zien. Dit kwam ook terug in het oordeel *zeer zwak* van de inspectie. In 2022 is sterk ingezet op verbetering van de onderwijsresultaten. Dit heeft tot gevolg dat, op *positie leerjaar 3* na, alle indicatoren vanaf 2023 weer voldoende zullen scoren.

Toetsing en examinering

In 2022 is het toetsbeleid opnieuw geformuleerd en vastgesteld. De belangrijkste thema's zijn kwaliteit van de toetsen, koppeling tussen leerdoelen, lesactiviteiten en toetsen, formatieve toetsing

en het stimuleren van wetenschappelijke vaardigheden bij leerlingen door het vervangen van toetsen door praktische opdrachten.

NPO

In het schooljaar 2022/2023 zijn binnen Mariënborg de laatste NPO-middelen uitgegeven. Besteding van de middelen heeft plaatsgevonden binnen de kaders van de menukaart van het ministerie.

Passend onderwijs

In 2022 zijn het schoolondersteuningsplan en -profiel opnieuw uitgewerkt. Er is een nieuwe ondersteuningsstructuur ingevoerd, waarbij de ondersteuning bij OOP'ers is belegd. Hierdoor is de ondersteuning verder geprofessionaliseerd. Er is een interne reboundfaciliteit gecreëerd, waardoor het nu mogelijk is om leerlingen langer binnen Mariënborg te houden en succesvol een diploma te kunnen laten halen.

Horizontale verantwoording

Alle docententeams hebben een eigen leerlingenpanel. Deze panels zijn in 2022 minimaal drie keer bijeengekomen om feedback te geven op de kwaliteit van het onderwijs. Ditzelfde geldt voor het ouderpanel. De feedback wordt gebruikt om processen en lessen te verbeteren via de PDCA-cyclus. De formele medezeggenschap is goed geregeld en gefaciliteerd.

Strategisch HR

Strategisch HR blijft een ontwikkelpunt van de school. In 2022 is veel aandacht besteed aan het verbeteren van de basiskwaliteit van de school. Deze hogere basiskwaliteit zorgt er ook voor dat de school aantrekkelijk wordt als werkgever van nieuwe docenten binnen de moeilijke arbeidsmarkt in het onderwijs. Om goed personeel te kunnen binden en boeien is het moderniseren van het HR-beleid een vereiste.

2.6.3.5 CSG Comenius Zamenhof

Ontwikkelingen in 2022

2022 was het eerste schooljaar na de coronatijd en heeft daarom vooral in het teken gestaan van 'resocialisatie': leren van en met elkaar in lokalen in een gebouw. Onderlinge omgang, het pedagogisch klimaat en de sociaal-emotionele verhoudingen hebben veel aandacht gevraagd. Het MT heeft er om die reden voor gekozen geplande veranderingen te temporiseren en in te zetten op leerlingenondersteuning, waaronder een gedragspecialist.

Dit heeft bespoedigd dat extra aandacht is gegeven aan 'onze leerlingen kennen', om van daaruit te bepalen wat nodig is voor een optimale schoolgang. Aangejaagd door het versterkte toezicht op Mariënborg en de afstemming hierover in de Directieraad, heeft de school de indicatoren OP2 en OP3 van het waarderingskader vanaf augustus 2022 systematisch en goed in beeld gebracht. Zamenhof is gaan werken met een goed werkend administratief en procesmatig ingericht systeem.

Begin 2022 heeft een visitatiecommissie van Fricolore een bezoek gebracht aan Zamenhof. De belangrijkste bevindingen waren: een positief, stimulerend pedagogisch klimaat als fundering voor het benutten van de kansen voor afwisseling van didactiek. Deze bevindingen hebben dan ook een belangrijke plaats gekregen in het teamjaarplan van Zamenhof.

In het verlengde van het voorgaande is in 2022 extra aandacht gegeven aan de leskwaliteit, hierin ondersteund door enkele scholingen, zodat de zichtbaarheid van de ondersteuningsvraagstukken van onze leerlingen explicieter wordt in de lessen. In het teamjaarplan van Zamenhof is dit expliciet vastgelegd als speerpunt. Hierbij wordt gewerkt vanuit het concept van 'de 6 rollen van de docent'.

In klas 3 vmbo is gestart met het keuzevak Zorg en Technologie. Dit met het oog op de toenemende technologisering van de zorg. De vakgroep Zorg & Welzijn heeft enkele collega's die zowel de

ontwikkeling van het keuzevak op zich nemen, als ook de afstemming hierover met de ROC's en enkele bedrijven. De ontwikkeling wordt vanuit de subsidie Sterk Techniekonderwijs (STO) bekostigd. Er wordt al enige jaren geconstateerd dat wiskunde in de resultaten achterblijft in leerjaar 3 en 4 vmbo-basis. Toch 'kiezen' leerlingen die er de grootst mogelijke moeite mee hebben voor het vak, omdat het verplicht is bij een (verplicht) te kiezen examenprofiel. Door het vak maatschappijkunde aan te gaan bieden als tweede profielgebonden keuzevak bij Horeca, Bakkerij & Recreatie en bij Economie & Ondernemen zijn er vanaf 2022 drie profielen waarvoor leerlingen die geen wiskunde willen, kunnen kiezen in de bovenbouw.

2022 is het schooljaar waarin het eerste cohort leerlingen van de gemengde leerweg (GL) binnen het vmbo op Zamenhof examen deden. Het bestaansrecht van de opleiding heeft zich gezien het aantal leerlingen in deze opleiding duidelijk bewezen. Na het tweede vak bleek 95% van de leerlingen geslaagd, een percentage waar Zamenhof erg tevreden over is.

In het vmbo is een nieuwe Talentstroom toegevoegd aan het aanbod: 'Nature' voor leerlingen die zich verder willen verdiepen in alles dat groeit en bloeit. De Talentstromen worden modulair aangeboden in de onderbouw vmbo, zodat er om de zes weken iets nieuws te kiezen valt voor leerlingen.

Het aantal profieloverstijgende keuzemodules in het vmbo is na overleg met betrokken docenten aangepast, omdat deze, gezien het grote aantal, tegelijkertijd met meerdere vakken bezig moesten. Door het aanbod iets te 'verdikken' kan meer uit de keuzevakken worden gehaald.

2022 was het derde jaar van doorontwikkeling en uitvoering van het activiteitenplan Sterk Techniekonderwijs (STO) noordwest-Fryslân. In een modern ingericht technieklokaal zijn vele honderden leerlingen groep 8 ontvangen om hen te interesseren voor techniek en technologie. Naast dit 'TechniekTheater' wordt vanuit deze ruimte ingezet op de (door)ontwikkeling en het aanbod van de profieloriëntatie techniek, diverse keuzevakken in vmbo-bovenbouw (waaronder dronetechnologie en duurzaamheid) maar ook de Talentstroom Technology & Development. Na de start vanaf 2021 met de ProV-klas in het praktijkonderwijs is de ProM-klas in 2022 geformaliseerd: leerlingen die na het eerste jaar niet doorstromen naar het vmbo, maar in latere leerjaren wél deze ambitie houden, kunnen in deze leerroute verder, waarbij extra taal, rekenen en studievaardigheden een plek heeft, naast (uiteraard) veel praktijk.

De organisatie van het vmbo is in 2022 gewijzigd: van vier leerjaarcoördinatoren naar drie. Met deze samenstelling is schooljaar 22-23 aangevangen, onder leiding van twee teamleiders waarvan een weer terug na aan jaar sabbatical.

Met de komst van een 'eigen' website, heeft Zamenhof de verantwoordelijkheid gekregen om zichzelf blijvend in de picture te zetten. Met het uitbreiden van het aantal taakuren voor een aantal enthousiaste leraren is bovendien een flinke boost gegeven aan het aantal posts op social media. In de loop van 2021 is reeds verkennend gesproken over de kansrijkheid van verbetering van de schoolgang voor leerlingen door de invoering van een lesrooster met eenheden van 60 minuten. Omdat er de nodige haken en ogen aan vast zitten is in het licht van 'onderwijs na corona' gekozen te temporiseren en 2022-2023 te gebruiken voor het onderzoek naar een 'go' of 'no go'. De teams zijn inmiddels betrokken en het praktijkonderwijs gaat, zoals het nu staat, reeds komend jaar met eenheden van 1,5 uur werken. Het vmbo volgt, mits voldoende draagvlak, per 2024-2025. Beoogd wordt minder lesverlies door minder leswisselingen en meer tijd voor diverse werkvormen, zoals geadviseerd door de visitatiecommissie

In het praktijkonderwijs staat een relatief grote verbouwing gepland, die samenhang moet brengen in het (verplichte) domein 'wonen'. Waar de onderdelen 'keuken' en 'wonen' afzonderlijk gesitueerd zijn, worden deze in 2023 samengebracht en gebruikt vanuit een verrijkt onderwijskundig concept. Tevens staat het praktijkonderwijs voor een forse curriculaire aanpassing, welke de mr reeds heeft gepasseerd. Waar leerlingen nu nog kunnen kiezen wat ze maar willen, hetgeen afbreuk doet aan de civiele waarde van het diploma dat sinds vorig jaar 'officieel' uitgegeven kan worden, wordt vanaf

2023-2024 gewerkt vanuit een brede basis in de onderbouw en keuzes voor ‘profielen’ met keuzevakken in de bovenbouw. Op deze manier kan er beter gewerkt worden vanuit een opgebouwd vakinhoudelijk curriculum, resulterend in explicieter te definiëren uitstroomprofielen. Het behalen van een minimaal aantal certificaten, behorend bij het uitstroomprofiel, wordt verplicht. Al jaren vindt dit op Zamenhof beduidend minder plaats dan landelijk gemiddeld.

Basisvaardigheden

Voor taal is voor het tweede achtereenvolgende jaar ingezet op o.a. extra lessen Nederlands, m.n. gericht op (begrijpend) lezen. Zo rond einde voorjaar 2022 werd bekend dat het ministerie in het toezicht van scholen extra aandacht gaat geven voor basisvaardigheden. Met ingang van schooljaar 2022-2023 is begonnen met het herschrijven van een visie op taal, inclusief lezen. Hierbij is ook Frysk, MVT (moderne vreemde talen) en NT2 (Nederlands als tweede taal) inbegrepen, waar dat in de vorige versie nog niet het geval was. De uitkomsten van de al enkele jaren afgenomen Cito-toetsen in klas 1 en 2 worden er tevens in verankerd. Tevens wordt gewerkt aan ‘passieve’ taalstimulans, door middel van bv. woorden op traptreden en woorden/zinnen op de mededelingenschermen.

Eind 2022/begin 2023 werd duidelijk dat Zamenhof de subsidie voor basisvaardigheden heeft ontvangen. Er is een projectleider aangesteld die eind 2022 samen met vakgroepen en schoolleiding een activiteitenplan heeft geschreven voor zowel rekenen, taal, burgerschap als digitale vaardigheden. Voor alle vier de domeinen worden m.i.v. 2023-2024 coördinatoren aangesteld, die verantwoordelijk zijn voor het ten uitvoer brengen van het activiteitenplan.

Voor rekenen is voor het tweede achtereenvolgende jaar ingezet op o.a. extra lessen Wiskunde, m.n. gericht op (begrijpend) rekenen. Rekenen maakt al jaren deel uit van de lessentabel op Zamenhof. Leerlingen die geen wiskunde hebben, moeten bovendien de rekentoets doen. Binnen de vakgroep is werk gemaakt van het aanstellen en bekwamen van rekenspecialisten, waarbij m.n. een aantal leraren uit het primair onderwijs een belangrijke rol spelen, naast de vakgroepvoorzitter wiskunde. Met ingang van schooljaar 2022-2023 is op Zamenhof een Burgerschapscommissie ingesteld, bestaande uit zeven leraren en onder leiding van de directeur. Eerste verantwoordelijkheid betreft het ten uitvoer brengen van de burgerschapsagenda van CVO-nwf. Daarnaast heeft de commissie een Zamenhofvisie op Burgerschap geschreven en de reeks van de reeds bestaande burgerschapsactiviteiten van Zamenhof in samenhang beschreven, zodat inzichtelijk gemaakt wordt op welke onderdelen de school nog kan verbeteren.

Onderwijskwaliteit en onderwijsprestaties

Onderwijsresultaten Zamenhof		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	23,34%	-7,00%
Onderbouwsnelheid	99,22%	94,78%
Bovenbouwsucces vmbo-b	88,57%	85,71%
Bovenbouwsucces vmbo-k	87,98%	85,67%

Zamenhof kijkt met tevredenheid naar de inmiddels jarenlang ‘groene’ cijfers, maar is tevens een onderzoek gestart naar de mogelijke oorzaken betreffende het bovenbouwsucces van vmbo-basis. We zien hier namelijk een gestage daling van de resultaten t.o.v. vorige jaren, vooral door vroegtijdig vertrek van leerlingen naar het MBO. Onderzocht wordt of er een patroon te ontwaren is in de herkomst en/of hulpvragen van deze leerlingen, zodat deze leerlingen mogelijk op Zamenhof zelf beter bediend kunnen worden, bv. door leerwerktrajecten.

Toetsing en examinering

Evenals voorgaande jaren wordt ingezet op minder en anders toetsen met meer verschillende soorten toetsen in plaats van enkel/veelal summatieve toetsen. De toetsvisie is in 2022 doorontwikkeld en verdient nog een laatste aanpassing om afgerond en ten uitvoer gebracht te

worden. Examensecretarissen volgen ontwikkelingen rondom schoolexaminering en toetsing en voeden de toets- en examencommissie met deze informatie.

De examensecretarissen hebben door wetgeving een iets andere positie gekregen: er is nu nog één van de twee lid van de examencommissie. Dit om het onafhankelijke karakter van de examencommissie te waarborgen, die bovendien ook niet meer vertegenwoordigd mag worden door de directeur. Eind 2022 werd bekend dat de inspectie een bezoek zou brengen aan Zamenhof voor een themaonderzoek 'Schoolexamens, kwaliteit van afname', alsmede een beoordeling op indicator OP6 van het waarderingskader. Zamenhof hoefde relatief weinig voor te bereiden voor, zo bleek begin 2023, een positieve beoordeling.

NPO

Na evaluatie van de NPO-bestedingen van 2021-2022 is er voor 2022 gekozen, in samenspraak met de teams en de mr, om enkele zaken te continueren. In het vmbo betrof dit met name extra uren voor coaching/mentoraat, assistentie bij enkele praktijkvakken, extra lessen Nederlands, wiskunde/rekenen en Studiepunt! (bijlessen) en versteviging van de ondersteuningsstructuur door uitbreiding van het aantal uren leerjaarcoördinator en coördinator leerlingondersteuning. In het praktijkonderwijs betrof dit met name assistentie bij praktijkvakken, extra inzet van instructeurs en klassenverkleining in de onderbouw.

Passend onderwijs

Er is een nieuw Schoolondersteuningsprofiel geschreven met hierin ook een financiële verantwoording. Er is m.n. ingezet op versterking van de ondersteuningsstructuur door extra faciliteiten voor de coördinator leerlingondersteuning en verzuimcoördinatie, waar we een directe relatie zien met leerlingondersteuning. Onze leerjaarcoördinatoren, die werken op het snijvlak van onderwijs, contact leerling/ouder/leraar en zorg/ondersteuning (zowel intern als extern) en tevens belast met de dagelijkse contacten betreffende plaatsingen naar en vanuit het Samenwerkingsverband, spelen hierin een fundamentele rol. Verder bestaat de ondersteuningsstructuur vooral uit counseling, schoolmaatschappelijk werk, logopedie, faalangstreductietraining, dyslexiebegeleiding en pedagogische onderwijsassistentie.

Horizontale verantwoording

Zamenhof heeft een 'eigen' mr (formeel), die zich kritisch constructief opstelt en waar mede daardoor sprake is van een goede samenwerking met de directeur. Ook is er sprake van 'informele' medezeggenschap via de teams en/of ontwikkelgroepen en commissies die meedenken en doen m.b.t. beleid en uitvoering vanuit het concept 'gespreid leiderschap'.

Zamenhof kenmerkt zich door een sterke naar buiten gerichtheid, passend bij de opleidingen en de cultuur van de school. Er is, naast de ouders, dan ook sprake van een breed speelveld aan stakeholders, zoals vele bedrijven (o.a. voor stageplaatsen), stage- en LOB-organisatie JINC, collega-scholen in de stad en regio, de overlegstructuur STO, de ROC's, het primair onderwijs, buurt, adRem zorggroep, wijkteams, JET, gemeente Leeuwarden (bv. via project Leeuwarden Oost), SC Cambuur / Playing for Succes, het Samenwerkingsverband, het informeel directeurennetwerk Fryslân, Pro-Fryslân, Fryslân Werkt, enz.

Strategisch HR

Wat Zamenhof doet aan HRD is m.n. lesbezoeken en gespreksvoering vanuit waarderend perspectief, waarbij medewerkers nadrukkelijk aan kunnen geven welke taken men bij voorkeur wenst uit te voeren. Het idee is dat kwaliteit strategisch ingezet moet worden en dat personeel het meest geïnspireerd wordt als men doet waar men goed in is en/of leuk vindt. Bij betreffende lesbezoeken wordt ook de 360-graden feedback toegepast, overigens met wisselend succes. Daarnaast is Zamenhof royaal als het gaat om scholingen, ook strategisch gekleurd door bv. te kiezen voor 'Geef me de 5', gericht op leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Zamenhof zelf werkt met twee opgeleide Schoolopleiders, die bijdragen aan aantrekkelijk werkgeverschap, bv. door de school te presenteren op werk- en stagemarkten van NHL Stenden. Hun aanwezigheid hier heeft tevens geleid tot het aantrekken van studenten pedagogiek. Twee ervan hebben in 2022 vanuit NPO een bescheiden aanstelling gekregen wegens hun bijdrage aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen in het praktijkonderwijs. Er is vanuit aantrekkelijk werkgeverschap in 2022 tevens gewerkt aan het bieden van een vaste baan aan enkele ‘high potentials’ die de kwaliteit van ons onderwijs versterken.

2.6.3.7 CSG Ulbe van Houten en Comenius Sint Anne

Ontwikkelingen in 2022

In 2022 is gewerkt aan *de basis op orde*. Hierbij is uitgegaan van PBS als gemeenschappelijk gedachtengoed en er is aangesloten bij de zes rollen van de docent. Het gebruik van ICT door een persoonlijk device voor elke leerling en door inzet van LessonUp in elke les is doorgezet in 2022. Op het gebied van coaching is er een ontwikkeling ingezet van groepsmentoraat naar individuele coaching. Het doel hierbij is het creëren van eigenaarschap en verantwoordelijkheid van de leerling voor het eigen leerproces. In het rooster is ruimte gecreëerd voor de coachgesprekken. In klas 1 is gestart met de techniekklas LTS 2.0 met 10 uur techniek. Bij de moderne vreemde talen is gestart met *task based learning*.

Vanwege de sterke leerlingengroei is binnen het gebouw extra ruimte gecreëerd door een interne verbouwing.

In 2022 is een Time Out-ruimte ingevoerd voor de opvang van overprikkelde leerlingen. Tevens is de nieuwe rol van verzuimcoördinator ingevoerd. Bij aanvang van het schooljaar 2022/2023 hebben alle medewerkers een *wegwijzer* ontvangen. Hierin staat alle relevante organisatorische informatie van de school.

Voor 2023 staat de verdere doorontwikkeling van de techniekklas naar klas 2 en van het *task based learning* naar de andere vakgroepen op het programma. Ook zal er meer expliciete aandacht komen voor de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. Verder wordt er ook gewerkt aan de *nieuwe leerweg* met een praktische component binnen de gemengde en theoretische leerweg.

Basisvaardigheden

Voor taal en rekenen zijn in 2022 beleidsstukken geschreven. Deze betreffen zowel smal als breed beleid.

Binnen het burgerschapsonderwijs op de Ulbe is aandacht voor de drie kerntaken zoals omschreven door Biesta: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Dit is expliciet zichtbaar tijdens LOB, Skills en de dagopeningen (elke dag om 9.00 uur). De burgerschapscoördinator schrijft een beleidsplan en is samen met een coördinator dagopening verantwoordelijk voor het informeren en inspireren van het docententeam rond belangrijke identiteits- en burgerschapsthema's. Hierdoor wordt burgerschap een vast en duidelijk zichtbaar onderdeel van het curriculum.

Onderwijskwaliteit en onderwijsprestaties

Onderwijsresultaten UvH		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	16,54%	-10,05%
Onderbouwsnelheid	98,78%	95,33%
Bovenbouwsucces vmbo-b	93,26%	87,89%

Bovenbouwsucces vmbo-k	92,68%	86,65%
Bovenbouwsucces vmbo-t	95,71%	86,05%

Onderwijsresultaten Comenius Sint Anne		
Indicator	Score	Norm
Positie leerjaar 3	9,62%	4,75%
Onderbouwsnelheid	97,25%	95,30%
Bovenbouwsucces havo	66,67%	81,69%

De Ulbe (vmbo) scoort op de indicatoren *positie leerjaar 3*, *onderbouwsnelheid* en *bovenbouwsucces* boven de norm.

Comenius Sint Anne (havo/ath klas 1, 2 en 3) scoort op de indicatoren positie leerjaar 3 en onderbouwsnelheid boven de norm, maar blijft op de indicator bovenbouwsucces met 67 % duidelijk onder de norm (82 %). Het achterblijven van het bovenbouwsucces voor Comenius Sint Anne heeft te maken met corona en het kansrijk adviseren in de onderbouw tijdens corona, waardoor er relatief veel leerlingen in klas 3 Havo terecht zijn gekomen die het niveau niet aan konden. Aan het einde van klas 3 maakten deze leerlingen de overstap naar klas 4 TL die in Sint Annaparochie wordt aangeboden, waardoor deze leerlingen hun studievervolg op hun eigen vertrouwde Campus konden vervolgen. Als interventie hebben we de determinatie aan het einde van klas 2 havo in de zomer van 2022 strakker laten verlopen in de verwachting dat er dan minder afstroom naar 4 TL plaats zal vinden aan het einde van klas 3 havo.

Toetsen en examinering

De school heeft in 2022 gewerkt met een toetsprotocol voor alle leerjaren en een PTA voor de leerlingen van het vmbo klas 3 en 4.

In het schooljaar 2022-2023 werken we voor het eerst met een examencommissie bestaande uit 4 personen. Deze commissie houdt toezicht op de correcte uitvoering van het PTA en daarmee tevens toezicht op het schoolexamen.

NPO

In de coronatijd is geconstateerd dat er vooral in de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen grote vertraging en achterstanden zijn ontstaan. De besteding van de NPO subsidie heeft zich dan ook vooral gericht op de ondersteuning: een extra zorgfunctionaris, twee time out-functionarissen, een verzuimcoördinator en een aantal onderwijsassistenten. Dit werkt bijzonder goed en voldoet aan de vraag die er is.

Passend onderwijs

De Ulbe streeft ernaar passend onderwijs in de meest brede zin te bieden voor alle leerlingen. Voor leerlingen waarbij dit niet lukt wordt in eerste instantie de oplossing binnen onze eigen time out-voorziening gezocht. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat leerlingen moeizaam geplaatst kunnen worden bij de reboundvoorziening van het Samenwerkingsverband.

Horizontale verantwoording

Het overleg met de MR vindt maandelijks plaats. In de MR zijn medewerkers en ouders vertegenwoordigd. Leerlinginspraak vindt plaats via gesprekken met leerlingenpanels. Deze vinden drie keer per jaar plaats. Alle klassen zijn vertegenwoordigd in deze panels. Binnen het kader van het LWP is er intensief contact met de gemeente Waadhoeke en bedrijven en instellingen uit de regio. Verder is er goed contact met omwonenden en is er een actieve oudercommissie.

Strategisch HR

Met alle medewerkers is door de leidinggevenden een FLOW-gesprek gevoerd. Dit is een gesprek over het werk vanuit waarderend perspectief, gericht op waar mensen energie van krijgen.

3. Risicomanagement

3.1 Risicoanalyse

Vanuit de brainstormsessies die in 2019 hebben plaatsgevonden in de Directieraad en de gesprekken die de bestuurder met de Raad van Toezicht heeft gevoerd, is de conclusie dat risicomanagement meer aandacht verdient. Met behulp van Deloitte heeft CVO-nwf in 2020 hiervoor de eerste stap gezet. Deloitte heeft de opdracht gekregen een risico-inventarisatie uit te voeren. Deze inventarisatie is op verschillende niveaus binnen de organisatie uitgezet. De onderzoekers hebben informatie verkregen uit een aantal verkennende eerste gesprekken. Deze input is afgezet tegen de 'standaard' risico's die Deloitte in het voortgezet onderwijs onderkent. Dat heeft een totaaloverzicht met risico's opgeleverd, waarna de onderzoekers de risico's hebben gekwantificeerd of benoemd als kwalitatief risico. Deze input is gedeeld met de deelnemers van de werksessie, die vervolgens de risico's scoorden op kans en impact. De uitkomsten daarvan zijn besproken in twee werksessies met meerdere geledingen van de organisatie. Dit resulteerde in een eerste opzet van de risico-inventarisatie.

In 2023 zal CVO-nwf met deze eerste opzet verder werken aan de vraag welk deel van het eigen vermogen gereserveerd moet worden om risico's af te dekken en welke beheersingsmaatregelen daarbij nodig zijn. Daarnaast zal risicomanagement een geïntegreerd instrument zijn binnen de organisatie, waarbij de businesscontroller een belangrijke rol zal spelen.

3.2 Belangrijkste risico's Risicomanagement

Algemene risico's

Vanuit de risico-inventarisatie zijn de volgende belangrijkste risico's onderkend en bijbehorende beheersmaatregelen vastgesteld. Let wel: het gaat om potentiële risico's, niet om een beschrijving van de huidige situatie.

1. **Risico:** ICT en digitalisering sluiten onvoldoende aan op toekomstige wensen en behoeftes en op de inhoudelijke doelstelling van CVO-nwf.

Beheersmaatregel: een inventarisatie van de digitaliseringsbehoefte, vertaling naar benodigde investering en waar nodig opstellen van een businesscase. Een voorbeeld is het werken met een device. Daarnaast: een strategisch ICT-plan opstellen met het digitaliseringsvraagstuk als onderdeel.

2. **Risico:** de huisvesting sluit onvoldoende aan op toekomstige wensen en behoeften.

Beheersmaatregel: een strategisch huisvestingsplan opstellen.

3. **Risico:** het lukt onvoldoende om een veilig klimaat te creëren voor leerlingen, met reputatieschade en gedaald vertrouwen in de school als mogelijke gevolgen.

Beheersmaatregel: CVO-nwf is een transparante organisatie. Bij calamiteiten treedt het calamiteitenprotocol in werking om mogelijke schade te beperken. Daarnaast is er periodiek onderzoek naar de veiligheidsbeleving van de leerlingen.

4. **Risico:** CVO-nwf is onvoldoende in staat om onderwijsvernieuwing te realiseren en/of ziet onvoldoende de meerwaarde in van onderwijsvernieuwing.

Beheersmaatregel: CVO-nwf vertaalt de visievorming over onderwijsvernieuwing naar beleid en acties. Door periodieke interne en externe toetsingen kan de organisatie de onderwijskwaliteit waarborgen.

5. **Risico:** medewerkers ervaren een te hoge werkdruk, met onvrede en een verhoogd verzuim als mogelijke gevolgen.

Beheersmaatregel: CVO-nwf houdt blijvend aandacht voor mogelijke werkdruk en de oorzaak daarvan. Waar nodig neemt de organisatie maatregelen en doet zij investeringen.

6. **Risico:** CVO-nwf speelt onvoldoende in op dalende leerlingaantallen, met name in de randen van de verzorgingsgebieden, waar leerlingenaantallen kunnen dalen als gevolg van bevolkingskrimp, met mogelijke gevolgen voor financiering, verdienmodel en personeel.

Beheersmaatregel: CVO neemt de bevolkingsprognoses mee in de uitwerking van de strategie en maakt de vertaalslag naar beleid en activiteiten.

7. **Risico:** belangenconflicten door de verschillen tussen scholen binnen CVO-nwf.

Beheersmaatregel: CVO-nwf stelt uitgangspunten vast, geeft de balans tussen eigenheid en gemeenschappelijk beleid steeds verder vorm en communiceert daarover.

8. **Risico:** onvoldoende waarborging van processen, zoals de juiste invoer en doorstroom van informatie in de verschillende systemen. Dit kan mogelijk leiden tot verkeerde informatievoorziening vanuit CVO-nwf naar derden.

Beheersmaatregel: een heldere beschrijving van het proces (*first-line defence*). CVO-nwf beschikt over een kwaliteitsmedewerker. Daarnaast is er een werkgroep die zich bezighoudt met de aansluiting van gegevens Magister naar DUO (*second-line defence*).

9. **Risico:** CVO-nwf is zich onvoldoende bewust van informatiebeveiligingsmaatregelen en/of geeft ongewild onbevoegden zoals hackers toegang tot vertrouwelijke informatie(systemen).

Beheersmaatregel: CVO-nwf voert het actuele informatie(beveiligings)plan uit. De twee privacy officers zorgen voor voldoende bewustwording van het personeel, signaleren risico's en anticiperen daarop. Daarnaast zorgt CVO-nwf voor interne trainingen om bewustwording te creëren. De organisatie zet bovendien beschermingsmaatregelen in zoals firewalls en tweefactorauthenticatie.

10. **Risico:** CVO-nwf zorgt voor onvoldoende relevante en/of betrouwbare management- en sturingsinformatie naar de stakeholders.

Beheersmaatregel: CVO-nwf bepaalt relevante managementinformatie die in lijn is met strategische en beleidsdoelen en vertaalt die naar de behoefte per organisatielaag. CVO-nwf blijft zorgdragen voor interne beheersmaatregelen die zorgen voor correcte en adequate managementinformatie.

11. **Risico:** het besturingsmodel draagt in de praktijk onvoldoende bij aan het realiseren van de doelstellingen van CVO-nwf.

Beheersmaatregel: CVO-nwf toetst de werking van het besturingsmodel bij een nieuwe strategieperiode en monitort die tussentijds via planning & control. Daarnaast zorgt de organisatie voor meer afstemming op onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen.

12. **Risico:** onvoldoende toestroom van nieuwe leerlingen als gevolg van onvoldoende PR en marketing (strategie), onder andere met inzet van social media en digitale platforms.

Beheersmaatregel: CVO-nwf heeft een medewerker PR en communicatie die samen met de directieraad de strategie bepaalt. Deze medewerker houdt rekening met en speelt in op verdere digitalisering van PR en communicatie.

13. **Risico:** mismatch personeel op middellange termijn door onvoldoende afstemming tussen de strategische koers en de verschillende beleidsterreinen.

Beheersmaatregel: investeren in Strategische Personeelsplanning inclusief de vertaling daarvan naar actieplannen voor de korte en middellange termijn.

14. **Risico:** reputatieschade voor CVO-nwf (onder andere voor social media) of reputatieschade niet onder ogen zien, waardoor vertrouwen en marktaantrekkelijkheid dalen.

Beheersingsmaatregel: binnen CVO-nwf zijn heldere regels voor wie wanneer bij een (probleem)situatie wordt betrokken. In z'n algemeenheid geldt: hoe ernstiger het probleem, hoe hoger het niveau waarop het binnen de organisatie wordt aangepakt. Daarnaast hanteert de vereniging het uitgangspunt dat zij bij een eventuele calamiteit zélf de openbaarheid zoekt, adequaat en helder communiceert en zich transparant opstelt doro middel van één communicatielijn, veelal de voorzitter van het College van Bestuur.

15. **Risico:** het Rijk voert een wijziging door in de systematiek voor materiële bekostiging, die kan leiden tot extra kosten en het uitputten van eigen middelen.

Beheersmaatregel: tijdig anticiperen op beleidswijzigingen van de overheid.

4. Continuïteit en toekomstige ontwikkelingen

De instroom voor het schooljaar 2023-2024 is achtergebleven bij de prognose. Enerzijds wordt dit veroorzaakt door de krimp in leerlingenaantallen die zich nu ook in onze regio manifesteert, maar anderzijds ook door een terugloop in onze marktpositie. Dit vraagt met het oog op de continuïteit van de organisatie om maatregelen. Enerzijds zullen wij kritisch moeten kijken hoe wij onze scholen en hun onderwijsaanbod naar buiten toe presenteren en anderzijds moeten wij oppassen om niet in een concurrentieslag verzeild te raken met onze omliggende scholen. De leerlingen moeten wat te kiezen te hebben en wij zijn in de regio verantwoordelijk om de leerlingen een goed en breed onderwijsaanbod te bieden. Daar moeten de inspanningen de komende jaren op gericht zijn. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de continuïteit van de organisatie, hierin worden ook de toekomstige ontwikkelingen meegenomen. Met het oog op de leesbaarheid van het bestuursverslag wordt in dit hoofdstuk niet nader ingegaan op het risicomanagement en het uitgeoefende toezicht, maar wordt verwezen naar het desbetreffende hoofdstuk c.q. paragraaf.

4.1 Doelstellingen korte en lange termijn

In 2023 zullen wij de balans opmaken en het huidige strategisch plan evalueren en herijken. Afgeleid van dit nieuwe strategisch plan worden schoolplannen opgesteld. Met het oog op dit nieuwe strategisch plan zullen de volgende elementen in ieder geval een plek krijgen.

De basis op orde

Voor de korte termijn is het van belang dat de bedrijfsvoering en de ondersteunende processen vanuit het servicecentrum op orde worden gebracht. De financiële functie wordt voor de zomervakantie van 2023 doorgelicht om kwetsbaarheden op te sporen en te versterken waar nodig. De nieuwgebouwde dashboards voor financiën, hrm en onderwijsdata worden in gebruik genomen. Doel is dat de onderliggende data voor het werken in de scholen tijdig beschikbaar en boven twijfel verheven zijn.

Data-gedreven werken

Met de basis op orde zetten we belangrijke volgende stappen in kwaliteitsmanagement. Vanuit de terugkerende vraag "hoe weten we dat we de dingen goed doen?", bouwen we aan een meer resultaatgerichte cultuur waarin verantwoording vanzelfsprekend is. Het zichtbaar maken van data vraagt om keuzes (wat wil je zichtbaar maken) en om instrumenten (hoe wil je dat doen). Komend jaar zorgen we voor verdere ontwikkeling van dat instrumentarium.

Teamgericht organiseren

Teamgericht organiseren gaat over de inrichting van de interne organisatie rondom het onderwijs. Kleine multidisciplinaire teams kunnen de kwaliteit beter borgen, beter inspelen op leerbehoeften, organisatievraagstukken bij lesuitval oplossen en de voortgang bevorderen. Daarvoor moeten teams goed worden samengesteld en een duidelijke opdracht, meer bevoegdheden en meer professionele ruimte krijgen. Dat gaat de klassieke schoolstructuur volgens het dominante systeem leerling-klasvak-leraar-lokaal-rooster verstoren. Dat zal vast tijdelijk leiden tot onrust, want voordat de teamstructuur zich gevestigd heeft raken mensen hun vaste patronen kwijt, in de beleving althans.

Strategische samenwerking

Samenwerking in de regio wordt steeds belangrijker. Dit met het oog op de krimp, de krappere wordende arbeidsmarkt, de onderwijshuisvesting en het kunnen blijven bieden van een breed passend onderwijsaanbod voor onze leerlingen. Onderlinge concurrentie tussen de onderwijsorganisaties helpt hierbij niet. Deze tijd vraagt om een heroriëntatie op de bestaande bestuurlijke structuren. Die oriëntatie start in 2023.

4.2 Leerlingen en personeel

De begroting van CVO-nwf voor de komende jaren is gebaseerd op een aantal prognoses en uitgangspunten. Belangrijk onderdeel daarvan is de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Het leerlingaantal bepaalt de bekostiging en heeft direct invloed op de personele lasten. Dit hoofdstuk bevat een toelichting op de op de prognoses en uitgangspunten en een vertaling daarvan in de meerjarenbegroting.

Leerlingenontwikkeling

De prognoses van de leerlingenaantallen tot 2023 zijn gebaseerd op onze eigen gegevens. De bron voor deze inschattingen zijn de gegevens uit het roosterprogramma Zermelo per school. De leerlingprognoses vanaf 2023 zijn gebaseerd op basis van het eigen rekenmodel. Hierbij wordt op basis van het marktaandeel, de omvang van de toeleverende basisscholen en de inschatting van de directeuren een prognose gemaakt van de instroom in het eerste leerjaar. Daarnaast wordt ook een inschatting gemaakt van de doorstroom van bestaande leerlingen en de horizontale instroom tussen onderwijsniveaus.

<i>Kengetallen</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>
<i>Aantal leerlingen per 1 oktober</i>	<i>4977</i>	<i>4817</i>	<i>4744</i>	<i>4645</i>	<i>4625</i>

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat CVO-nwf qua leerlingenaantallen gaat dalen. Ten opzichte van de afgelopen jaren waarbij sprake was van een stijging of een lichte daling, is dit een forse daling. Het gaat om een daling van 352 leerlingen (7%) tussen 2023 en 2027. De huidige flexibele schil en het natuurlijk verloop wegens pensionering geeft CVO-nwf het vermogen om in te spelen op de geprognosticeerde leerlingendaling.

Personele bezetting

De ontwikkeling van de personele bezetting in fte ziet er de komende jaren als volgt uit:

<i>Ontwikkeling personele bezetting in FTE</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>
<i>Personele bezetting per 31 december</i>					
<i>Directie</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>8</i>
<i>Onderwijzend personeel (OP)</i>	<i>371</i>	<i>361</i>	<i>361</i>	<i>353</i>	<i>352</i>
<i>Onderwijs ondersteunend personeel (OOP)</i>	<i>152</i>	<i>150</i>	<i>150</i>	<i>147</i>	<i>146</i>

Totale personele bezetting (fte)	531	519	519	508	506
---	------------	------------	------------	------------	------------

CVO-nwf hanteert een norm van minimaal 10 procent flexibele schil in het personeelsbestand. Dit is nodig om te kunnen inspelen op veranderde omstandigheden. Met de tegenvallende aanmeldingen voor het schooljaar 2023-2024 zal een groot deel van deze flexibele schil verdwijnen. De komende jaren zal de flexibele schil weer langzaam moeten toegroeien naar de gewenste 10 procent.

Om de onderwijskwaliteit te waarborgen maken wij, naast de gesprekkencyclus, gebruik van onder andere de feedbackmethode High 5 (360-graden feedback). Daarnaast hebben docenten scholingsmogelijkheden om de kwaliteit van hun onderwijs verder te verbeteren. Soms is het desondanks verstandig om, liefst met wederzijds goedvinden, de arbeidsrelatie te verbreken. Het beleid is erop gericht om bij ontslag geen uitkeringen, bonussen of toelagen toe te kennen, tenzij dit wettelijk is voorgeschreven.

4.3 Balans

De balans voor de komende jaren ziet er als volgt uit:

Balans	2021	2022	2023	2024	2025
Activa					
<i>Vaste activa</i>					
Materiële vaste activa	10.188.000	11.369.000	11.925.000	12.430.000	12.884.000
Financiële vaste activa	1.000.000	1.000.000	1.000.000	-	-
<i>Vlottende activa</i>					
Vorderingen	2.016.000	2.615.000	1.765.000	1.765.000	1.765.000
Liquide middelen	15.759.000	17.857.000	15.869.000	16.235.000	15.785.000
Totaal activa	28.963.000	32.841.000	30.560.000	30.430.000	30.435.000
Passiva					
Algemene reserve	6.661.000	6.661.000	6.661.000	6.661.000	6.586.000
Bestemmingsreserve publiek	4.688.000	3.960.000	1.228.000	731.000	443.000
Bestemmingsreserve privaat	2.166.000	2.083.000	2.166.000	2.166.000	2.166.000
<i>Eigen vermogen</i>	13.515.000	12.703.000	10.054.000	9.557.000	9.194.000
Voorzieningen	7.678.000	8.089.000	8.457.000	8.824.000	9.192.000
Kortlopende schulden	7.770.000	12.048.000	12.048.000	12.048.000	12.048.000
Totaal passiva	28.963.000	32.841.000	30.560.000	30.430.000	30.435.000

4.4 Staat van baten en lasten

De onderstaande staat van baten en lasten is gebaseerd op de meerjarenbegroting 2023-2025 en ziet er als volgt uit:

Meerjarenbegroting

		2022	2023	2024	2025
3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen	54.160.942	52.221.000	49.579.000	49.656.000
3.2	Overige overheidsbijdragen	153.436	307.000	176.000	177.000
3.5	Overige baten	1.505.200	1.149.000	1.116.000	1.110.000
	Totaal baten	55.819.578	53.677.000	50.871.000	50.943.000
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	44.649.670	44.565.000	40.320.000	40.263.000
4.2	Afschrijvingen	1.841.646	2.054.000	2.388.000	2.388.000
4.3	Huisvestingslasten	3.112.414	3.200.000	3.094.000	3.051.000
4.4	Overige lasten	6.970.015	6.518.000	5.566.000	5.604.000
	Totaal lasten	56.573.744	56.337.000	51.368.000	51.306.000
	Saldo baten en lasten	-754.166	-2.660.000	-497.000	-363.000
5	Financiële baten en lasten	-57.470	-72.000	0	0
Resultaat		-811.636	-2.732.000	-497.000	-363.000
Correctie bestemmingsreserve NPO			-1.384.000	-396.000	-363.000
Gecorrigeerd resultaat		-811.636	-1.348.000	-101.000	-

Baten jaarlijks terugkerend of incidenteel

Onze totale baten bestaan voor circa 97% uit Rijksbijdragen, deze baten zijn structureel (jaarlijks terugkerend). Daarnaast ontvangen we overige overheidsbijdragen (circa 0,3% van de totale baten), dit zijn meestal bijdragen van gemeenten. Deze zijn ook structureel. Daarnaast bestaan onze baten voor zo'n 2% uit overige baten, dit zijn vooral overige subsidies vanuit het Rijk. Hiervan is circa 40% structureel, het overige deel is incidenteel. Samenvattend zijn ruim 97% van onze baten jaarlijks terugkerend.

Kasstromen en financieringsbehoefte

Belangrijke elementen die we bij financiële aansturing in het oog houden, zijn het besteedbaar en benodigde eigen vermogen, de beschikbare budgetten en de liquiditeit. Daarvoor zijn een gedegen meerjarenbegroting en een goede risicoanalyse onmisbaar. Vanuit de meerjarenbegroting stellen wij een liquiditeitsplanning op. Dit is niets anders dan een vertaling van de exploitatiebegroting (met daarin opgenomen de investeringsbegroting) naar feitelijke kasstromen. Op basis van deze liquiditeitsbegroting beoordelen wij in hoeverre CVO-nwf over voldoende liquide middelen beschikt voor het huidige beleid. Uit deze beoordeling blijkt dat CVO-nwf de komende jaren geen financieringsbehoefte heeft. De organisatie heeft in 2025 weer een sluitende meerjarenbegroting en kan de begrote tekorten voor 2023 en 2024 financieren. Daarna kan met de reguliere inkomende kasstromen – met name Rijkssubsidie – alle uitgaande kasstromen (personeel en materieel)

gefinancierd worden.

4.5 Financiële kengetallen

Financiële kengetallen

	2022	2021
Liquiditeit (vlottende activa / kortlopende schulden)	1,70	2,29
Liquiditeit (vlottende activa excl voorraden / kortlopende schulden)	1,70	2,29
Rentabiliteit (resultaat / totale baten met de financiële baten)	-1,45%	1,29%
Solvabiliteit 1 (eigen vermogen / totaal vermogen)	38,68%	46,66%
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen inclusief voorzieningen / totaal vermogen)	63,31%	73,17%
Weerstandvermogen (eigen vermogen / totale baten met financiële baten)	22,76%	25,30%
Kapitalisatiefactor (totaal vermogen / totale baten met financiële baten)	0,59	0,54
Kapitalisatiefactor (totaal vermogen - gebouwen / totale baten met financiële baten)	0,50	0,47

4.6 Analyse resultaat ten opzichte van de begroting 2022

	Realisatie		Begroting		Verschil
	2022		2022		
	€	€	€	€	
3 Baten					
3.1 Rijksbijdragen	54.160.942		51.111.000		3.049.942
3.2 Overige overheidsbijdragen	153.436		211.000		-57.564
3.5 Overige baten	1.505.200		1.215.000		290.200
Totaal baten		55.819.578		52.537.000	3.282.578
4 Lasten					
4.1 Personeelslasten	44.649.670		42.524.000		2.125.670
4.2 Afschrijvingen	1.841.646		1.963.000		-121.354
4.3 Huisvestingslasten	3.112.414		3.071.000		41.414
4.4 Overige lasten	6.970.015		4.789.000		2.181.015
Totaal lasten		56.573.744		52.347.000	4.226.745
Saldo baten en lasten		<u>-754.166</u>		<u>190.000</u>	<u>-944.167</u>
5 Financiële baten en lasten		-57.470		-80.000	22.530
Resultaat		<u>-811.636</u>		<u>110.000</u>	<u>-921.637</u>

Rijksbijdragen

De stijging van de rijksbijdragen wordt voornamelijk veroorzaakt door de overige subsidies die vanuit het ministerie zijn ontvangen. In 2022 zijn vanuit de cao-onderhandelingen middelen aan het onderwijs toegekend voor het aanpakken van de werkdruk. Deze middelen zijn opgenomen onder de regeling Strategisch HRM beleid. In totaal is hiervoor een bedrag van € 2,6 miljoen ontvangen terwijl hiervoor een bedrag van ongeveer € 500.000 begroot was.

Overige baten

De overige baten liggen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat in de begroting gerekend is met een lagere zorgbijdrage vanuit gemeenten ten aanzien van de Einstein-leerlingen. De groei van het aantal leerling voor de Einstein-klas veroorzaakt de stijging in de baten. Daarnaast is met een te lage bijdrage gerekend vanuit het Samenwerkingsverband die specifiek voor de Einstein-leerlingen wordt ontvangen.

Personeelslasten

De stijging van de personeelslasten komt met name voort uit het feit dat in de begroting geen rekening is gehouden met de op dat moment nog niet bekende cao-wijzigingen. Vanuit de cao-onderhandelingen is een loonstijging van 4,75% en een aantal eenmalige uitkeringen overeengekomen. Daarnaast heeft er meer reguliere inzet plaatsgevonden en is vanuit NPO meer personeel ingezet dan begroot.

Overige lasten

De hogere lasten ten opzichte van de begroting kennen meerdere oorzaken. De grootste afwijking wordt veroorzaakt doordat in de begroting geen rekening is gehouden met de extra lasten vanuit de NPO-inzet. Daarnaast zijn de uitgaven vanuit het project Sterk Techniek Onderwijs (STO) niet begroot. Deze uitgaven worden vergoed vanuit het programma STO, maar veroorzaken mede het verschil ten opzichte van de begroting. De kosten van de leermiddelen liggen ook hoger dan begroot doordat steeds minder gebruikt gemaakt wordt van boeken die meerdere jaren gebruikt worden. Ook de kosten voor eenjarige methoden liggen fors hoger. Daarnaast was de begroting gebaseerd op basis van de uitgaven 2021, dit was een coronajaar en dit geeft dus een vertekend beeld. Doordat het jaar 2022 grotendeels een jaar was zonder coronabeperkingen, liggen de uitgaven hoger dan begroot.

4.7 Analyse resultaat ten opzichte van de jaarrekening 2021

	Realisatie 2022		Realisatie 2021		Vershil
	€	€	€	€	
3 Baten					
3.1 Rijksbijdragen	54.160.942		51.689.742		2.471.200
3.2 Overige overheidsbijdragen	153.436		92.381		61.055
3.5 Overige baten	1.505.200		1.606.040		-100.840
Totaal baten		55.819.578		53.388.163	2.431.415
4 Lasten					
4.1 Personeelslasten	44.649.670		42.288.764		2.360.906
4.2 Afschrijvingen	1.841.646		1.573.390		268.256
4.3 Huisvestingslasten	3.112.414		3.248.677		-136.263
4.4 Overige lasten	6.970.015		5.538.887		1.431.128
Totaal lasten		56.573.745		52.649.717	3.924.028
Saldo baten en lasten		<u>-754.167</u>		<u>738.446</u>	<u>-1.492.613</u>
5 Financiële baten en lasten		-57.470		-84.190	26.720
Resultaat		<u>-811.637</u>		<u>654.256</u>	<u>-1.465.893</u>

Rijksbijdragen

De oorzaak van de stijging van de rijksbijdrage komt voort uit de stijging van de normatieve rijksbijdrage als gevolg van de stijging van 3,29% van de bekostigingsbedragen. Daarnaast is ook éénmalig 0,16% incidentele loonontwikkeling voor 2021 in de tarieven van 2022 verwerkt. De overige subsidies OCW liggen hoger dan in 2021. In 2021 waren er meerdere incidentele subsidies zoals "Extra handen voor de klas 1 en 2", "Inhaal en ondersteuningsprogramma's" en de extra subsidie voor de eindexamenleerlingen. Deze subsidies zijn in 2022 weggefallen, maar daar zijn de extra middelen die vanuit de cao-onderhandelingen opgenomen zijn onder de regeling Strategisch HRM

beleid, voor teruggekomen. De omvang van die middelen liggen hoger dan de totale omvang van de weggevallen incidentele subsidies.

Personeelslasten

De stijging van de personeelslasten komen voort uit de wijzigingen die in 2022 vanuit de cao doorgevoerd zijn. Dit betreft een stijging van 4,75% samen met een aantal eenmalige uitkeringen. Daarnaast is de inzet vanuit NPO gestegen ten opzichte van 2021. Aan de andere kant liggen de overige personeelslasten lager dan vorig jaar doordat in 2021 de voorziening voor langdurig zieken gevormd is. In 2022 heeft er alleen een bijstelling plaatsgevonden waardoor de totale omvang lager ligt.

Overige lasten

De overige lasten liggen voornamelijk hoger doordat in 2022 meer uitgaven gedaan zijn vanuit de ontvangen NPO-middelen dan in 2021 het geval was. Ook is er in 2022 meer externe expertise ingehuurd en is het jubileum van Beyers Naudé gevierd. Doordat in 2022 de beperkingen vanuit corona aanzienlijk minder waren dan in 2021, liggen de uitgaven op meerdere gebieden hoger dan in 2021. Dit doordat het onderwijs door kon gaan en daarmee ook de daarmee samenhangende uitgaven gedaan werden. Ook zijn er in 2022 extra activiteiten voor leerlingen georganiseerd omdat als gevolg van de coronabeperkingen veel activiteiten niet door konden gaan.

5. Bedrijfsvoering

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de processen rondom bedrijfsvoering binnen CVO-nwf.

5.1.1 Planning en Control

In 2022 zijn de planning en control-gesprekken tussen bestuurder en schoolleiding weer opgepakt. In juni is er op elke school een gesprek geweest met het hele managementteam, dat in het teken stond van de plannen voor het schooljaar 2022/2023. In november is er een ronde planning en control-gesprekken geweest met de directeuren, waarbij de onderwijsresultaten, de leerlingtevredenheid en de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap centraal op de agenda stonden.

In 2022 is een begin gemaakt met het vastleggen van de vorderingen op het gebied van de gezamenlijke ambities aan de hand van de planning en control-gesprekken, om het PDCA-aspect van de planning en control-cyclus te versterken. Deze werkwijze wordt in 2023 verder uitgebouwd door de ambities op schoolniveau nadrukkelijker te koppelen aan het strategisch plan en de jaarlijkse kaderbrief. Tevens zal in 2023 de rol van de financiële verantwoording binnen de planning en control-cyclus verder uitgebouwd worden.

5.1.2 Kwaliteitszorg

De kwaliteitscyclus op bestuurlijk en uitvoerend niveau is in 2022 verder uitgewerkt en vastgelegd. Deze cyclus bestaat uit activiteiten op diverse niveaus die volgens een vaste planning worden uitgevoerd.

De onderwijsinspectie heeft twee onderzoeken uitgevoerd binnen CVO-nwf in 2022.

Het eerste onderzoek betreft een kwaliteitsonderzoek bij locatie Mariënborg van CSG Comenius. Hieruit is het oordeel *zeer zwak* gekomen, met herstelopdrachten op diverse terreinen. In het schooljaar 2022/2023 is binnen de school – met ondersteuning vanuit het project Leren Verbeteren - hard gewerkt aan deze herstelopdrachten. Inmiddels heeft er een herstelonderzoek plaatsgevonden en is de kwalificatie *zeer zwak* eraf.

Het tweede onderzoek van de onderwijsinspectie betreft het vierjaarlijks onderzoek op bestuurlijk niveau. Hierbij was het oordeel dat de visie en ambities voldoende zijn, maar de uitvoering en evaluatie onvoldoende. Ook hier is er een aantal herstelopdrachten geformuleerd, die in 2023 uitgevoerd worden.

Onderdeel van dit vierjaarlijks onderzoek was een tweetal verificatieonderzoeken op scholen, in dit geval CSG Comenius @Forum en CSG Anna Maria van Schurman. Uit deze verificatieonderzoeken zijn verder geen oordelen of extra herstelopdrachten voortgekomen.

5.1.3 Huisvesting

In 2022 heeft een grote verbouwing plaatsgevonden bij locatie Esdoorn van CSG Comenius. Het doel van deze verbouwing was de verbetering van de luchtkwaliteit.

Met het oog op het huisvestingsbeleid voor de lange termijn is opdracht gegeven aan BCN om een meerjarenhuisvestingsplan voor alle scholen van CVO-nwf te maken. Dit plan wordt in 2023 opgeleverd.

5.1.4 (Digitale) leermiddelen in het onderwijs

In 2022 is er een aanbestedingstraject geweest voor de leermiddelen. Uiteindelijk is de levering gegund aan een voor CVO-nwf nieuwe partij: OsingadeJong.

Op meerdere scholen binnen CVO-nwf werd in 2022 gewerkt met een vorm van Bring Your Own Device (BYOD). Door de aanhoudende stijging van het aanbod van digitaal lesmateriaal zal het gebruik van ICT-middelen in de nabije toekomst naar verwachting toenemen. Daarom is in 2022 in CVO-verband een verkenning gestart richting een gezamenlijke leverancier van ICT-middelen voor alle scholen.

5.1.5 Arbo- en veiligheidsbeleid

In 2022 is het CVO-brede (school)veiligheidsbeleid, inclusief diverse protocollen, herzien en opnieuw vastgesteld. Ook is er een CVO-brede ARBO-commissie samengesteld en zijn de voorbereidingen getroffen voor een uit te voeren Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) in 2023. Tevens is er een begin gemaakt met de actualisering van het Arbobeleidsplan voor CVO-nwf met daarin een verdere uitwerking van de Arbo-organisatie binnen CVO-nwf en de afzonderlijke scholen.

In 2022 is er in een medewerkerstevredenheidsonderzoek onder alle medewerkers van CVO-nwf gedaan naar hun mening over de arbeidsomstandigheden en de werkdruk. De uitkomsten van dit onderzoek zijn op schoolniveau met de medewerkers besproken. In 2023 wordt er opnieuw onderzoek gedaan, dit keer in het kader van de RI&E.

5.2 Treasurybeleid

Het treasurybeleid – vastgelegd in het treasurystatuut – gaat over de manier waarop CVO-nwf de financiële continuïteit van de organisatie waarborgt, omgaat met de financiële risico's en financieringskosten zo laag mogelijk houdt. Hieronder wordt ingegaan op het gevoerde beleid in 2022.

Beleggen en belenen van publieke middelen

Het beleggen, belenen en beheren van gelden is volstrekt ondergeschikt en dienend aan de statutaire doelstelling van de vereniging. De belangrijkste doelstelling van het treasurybeleid is: financiële continuïteit waarborgen, risico's beheersen en financieringskosten reduceren. In het verlengde daarvan streeft CVO-nwf naar het handhaven van een financiële positie waarbij de vereniging altijd aan haar verplichtingen kan voldoen en zo nodig middelen kan aantrekken tegen acceptabele voorwaarden. De mogelijkheid om middelen aan te trekken moet zowel op korte als op lange termijn verzekerd zijn.

Het treasurystatuut is na de organisatieverandering in 2018 aangepast. Het statuut is opgesteld met inachtneming van de Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek van het ministerie van OCW.

Beheer van risico's rond financiële instrumenten

De financiële instrumenten en de daarmee samenhangende risico's zijn bij CVO-nwf zeer beperkt. Bij het aantrekken van benodigde middelen en het uitzetten van overtollige middelen, handelt CVO-nwf in lijn met de OCW-regeling. Het beleid van CVO-nwf is erop gericht risico's op het gebied van vermogens- en renteresultaten zo klein mogelijk te houden. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's. Het beleid is ook gericht op het optimaliseren van renteopbrengsten en kasbeheer. Het beleid en het beheer zijn gericht op het realiseren van de publieke doelstellingen. Transparantie en financiële continuïteit zijn daarom kernbegrippen.

Uitvoering in de praktijk

De financiële middelen van CVO-nwf staan op rekeningen van de ING Bank en de Rabobank. Beiden banken voldoen aan de ratingseisen van de Regeling Beleggen en Belenen 2016. De vereniging beschikt niet over andere uitstaande middelen en heeft daarnaast ook geen afgesloten leningen. CVO-nwf heeft in 2022 op de uitstaande middelen zeer beperkte rendementen behaald. Ten aanzien van een groot deel van het vermogen hebben de banken beheerskosten in rekening gebracht die leiden tot negatieve rente. Eind 2022 is daar een einde aan gekomen, waardoor er in 2023 geen sprake meer van zal zijn.

Informatie over uitstaande beleggingen en leningen

Op de balansdatum beschikt de vereniging over ruim € 17,8 miljoen aan liquide middelen. Deze middelen zijn allemaal direct opvraagbaar.

5.3 Personeelsbeleid

In 2022 is de strategische personeelsplanning tot stand gekomen. Binnen CVO-nwf is nu nog onvoldoende samenhang aangebracht in het personeelsbeleid. Hierbij zijn de volgende aandachtsgebieden in beeld:

- de strategische personeelsplanning en mobiliteit;
- de introductie, ontwikkeling en beoordeling van nieuwe medewerkers;
- de werving en selectie van medewerkers;
- de gesprekkencyclus;
- de loopbaandifferentiatie OP en OOP uitgewerkt in functiebeschrijvingen;
- het professioneel ontwikkelplan en het scholingsbeleid;
- het verzuimbeleid, taakbeleid en werkdruk en levensfasebewust personeelsbeleid.

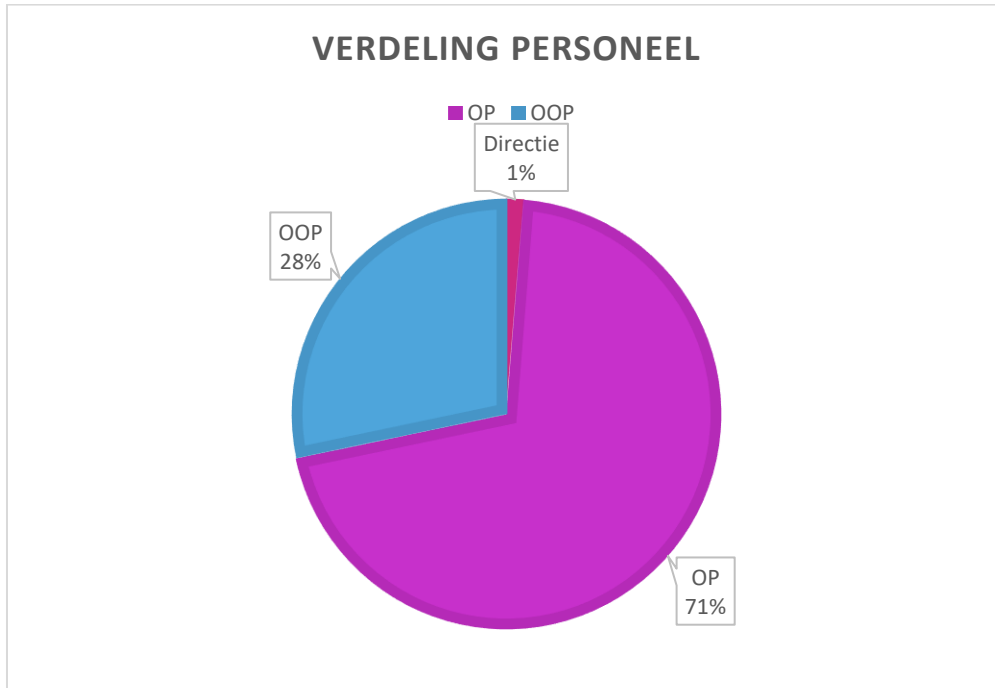
De koppeling van de nieuwe strategische koers van CVO-nwf aan strategisch personeelsbeleid zal komend jaar in het nog op te stellen strategisch plan uitgewerkt worden. Wat heeft CVO-nwf nodig met het oog op de ontwikkeling van medewerkers om de onderwijskundige doelen en organisatiedoelen op de korte en lange termijn te kunnen realiseren. De rol van bestuur en schoolleiding is te zorgen voor optimale voorwaarden, zodat goede prestaties gerealiseerd kunnen worden. Dat wil zeggen: zij dienen de mensen in hun school of scholen zo te ondersteunen dat zij een team worden van krachtige professionals dat in staat is te anticiperen op de (complexe) situaties waarmee het dagelijks te maken krijgt. Met de versterking van het HR-team en met een aantrekkelijk intern nascholingsprogramma geven we strategisch personeelsbeleid in 2023 een extra impuls.

5.2.1 Personeelsgegevens

Binnen CVO-nwf zijn aan het einde van 2022 667 medewerkers (2021: 635) in dienst. Zij vertegenwoordigen 537 fte (2021: 514 fte). Daarnaast zijn er aan het einde van 2022 83 stagiaires, uitzendkrachten en vrijwilligers (2021: 85) werkzaam binnen CVO. In de volgende overzichten en grafieken zijn de stagiaires en vrijwilligers niet betrokken.

Verdeling per functiecategorie

Binnen CVO-nwf is 71% (2021: 73%) van het totaal aantal fte onderwijzend personeel en zij worden ondersteund door 28% (2021: 25%) onderwijs ondersteunend personeel. De directie vertegenwoordigt 1% (2021: 1%) van het totaal aantal fte.

Leeftijdsopbouw

De gemiddelde leeftijd van de medewerkers binnen CVO-nwf is met 42 jaar gelijk gebleven ten opzichte van 2021. De gemiddelde leeftijd ligt nog wel onder de gemiddelde leeftijd in de sector. De gemiddelde leeftijd in de sector voortgezet onderwijs is 43,2 jaar.

Overzicht natuurlijk verloop

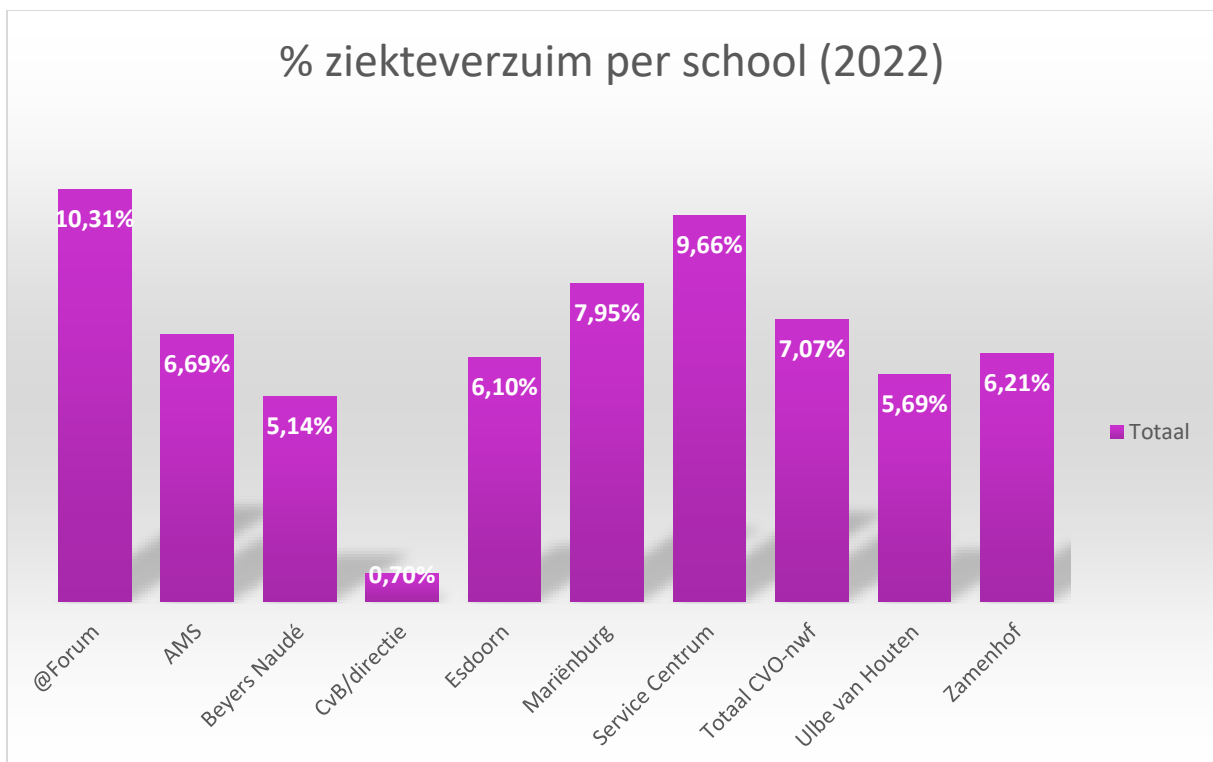
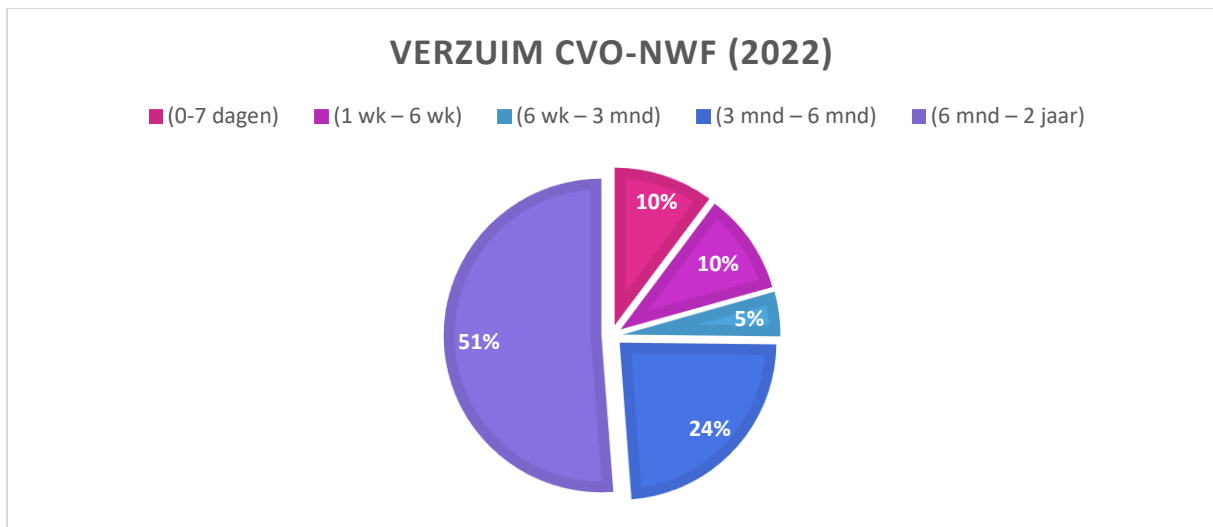
De komende vier jaar zal ongeveer 33 FTE uitstromen in verband met het bereiken van de AOW-leeftijd. In onderstaande tabel is een onderverdeling gemaakt van de FTE in de verschillende functiecategorieën op de scholen en op het Service Centrum.

Jaar	Directie	OP	OOP	Service Centrum	Eindtotaal
2023		1,02	3,40		4,42
2024		3,29		1,80	5,09
2025		3,43	2,41	1,00	6,84
2026		9,96	1,00	0,31	11,27
2027	1	3,00	1,25		5,25
Totaal	1	20,70	8,06	3,11	32,87

Verzuim

Het ziekteverzuim over 2022 voor geheel CVO-nwf bedraagt 7,07% (2021: 5,2%). Het landelijk gemiddelde verzuimpercentage bedroeg voor OP 5,3% en voor OOP 6,1% in 2021. Het verzuimpercentage van CVO-nwf ligt boven deze landelijk gemiddelden. De meldingsfrequentie geeft

aan hoe vaak medewerkers zich ziekmelden in een periode. De meldingsfrequenties voor CVO bedraagt 1,3, landelijk is de meldingsfrequentie voor het OP 1,4 en voor het OOP 0,9 in 2021.

Beheersing uitkeringen na ontslag

CVO-nwf zet actief in op re-integratie van WW-gerechtigden. In de coöperatie Fricolore, het samenwerkingsverband voor Christelijke en interconfessionele scholen binnen Friesland, is in gezamenlijk verband een re-integratie consulent aangetrokken die de scholen ondersteunt ten aanzien van de wettelijk verplichte re-integratieactiviteiten. Sinds de re-integratieconsulent is aangetrokken, is sprake van een toename van de uitstroom WW-gerechtigden naar een betaalde baan.

Funciemix

Onderstaand overzicht laat de gerealiseerde funciemix zien per 31-12-2022. Veel nieuwe docenten met een tijdelijk contract zijn aangenomen in een LB-schaal. Hierdoor is de Funciemixnorm Vast hoger dan de Funciemix Totaal.

School en functie	FTE totaal	%	FTE vast	%	FM totaal	FM vast
Anna Maria van Schurman						
LB	38,2	63,8	25,7	54,9		
LC	13,3	22,2	13,3	28,4	22,2	28,4
LD	8,4	14,0	7,8	16,7	28,0	33,4
Totaal	59,9	100,0	46,8	100,0	50,2	61,8
Norm FM					76,0	76,0
Beyers Naudé						
LB	12,1	38,3	10,4	36,1		
LC	9,1	28,6	9,1	31,6	28,6	31,6
LD	10,5	33,1	9,3	32,3	66,2	64,6
Totaal	31,7	100,0	28,8	100,0	94,8	96,2
Norm FM					100,0	100,0
Comenius Esdoorn						
LB	16,2	58,9	11,6	51,1		
LC	8,3	30,2	8,3	36,6	30,2	36,6
LD	3,0	10,9	2,8	12,3	21,8	24,6
Totaal	27,5	100,0	22,7	100	52,0	61,2
Norm FM					55,0	55,0
Comenius Mariënborg						
LB	40,9	42,1	29,0	36,4		
LC	14,2	14,6	12,2	15,3	14,6	15,3
LD	42,1	43,3	38,5	48,3	86,6	96,6
Totaal	97,2	100,0	79,7	100,0	101,2	111,9
Norm FM					100,6	100,6
Comenius @Forum						
LB	20,6	80,5	13,0	73,0		
LC	3,0	11,7	2,8	15,7	11,7	15,7
LD	2,0	7,8	2,0	11,3	15,6	22,6
Totaal	25,6	100,0	17,8	100,0	27,3	38,3
Norm FM					55,0	55,0
Comenius Zamenhof						
LB	52,3	75,2	39,4	69,8		
LC	13,4	19,3	13,3	23,5	19,3	23,5
LD	3,8	5,5	3,8	6,7	11,0	13,4
Totaal	69,5	100,0	56,5	100,0	30,3	36,9
Norm FM					55,0	55,0
Ulbe van Houten						
LB	39,8	77,6	24,7	68,3		
LC	8,7	16,9	8,7	24,0	16,9	24,0
LD	2,8	5,5	2,8	7,7	11,0	15,4
Totaal	51,3	100,0	36,2	100,0	27,9	39,4
Norm FM					55,0	55,0

Tabel 1 Funciemix peildatum 31-12-2022

6. Maatschappelijke thema's

In dit hoofdstuk wordt verantwoording afgelegd – voor zover dit al niet elders in dit bestuursverslag heeft plaatsgevonden – over specifieke onderwerpen van politieke of maatschappelijke relevantie in het verslagjaar 2022, waarvan het ministerie van OCW heeft aangegeven dat hierover specifiek gerapporteerd dient te worden.

6.1 Allocatie van middelen

In de afgelopen jaren is gewerkt om het toewijzen van de ontvangen middelen naar de scholen te verbeteren. Met de invoering van de vereenvoudigde bekostiging is dat voor de Comenius scholen aan de baten-kant gemakkelijker geworden, omdat de bekostiging plaats vindt op basis van vier pijlers die per school vast te stellen zijn. Bij Comenius was dit altijd lastiger omdat dit brinnummer als enige uit meerdere scholen bestaat. In de kaderbrief wordt de toewijzing van de middelen toegelicht. Binnen CVO-nwf is wel sprake van een solidariteitsprincipe op twee gebieden. De eerste is ten aanzien van de bekostiging van de huisvesting. Scholen krijgen een bedrag voor een hoofdvestiging, nevenvestiging of in geval van een tijdelijke vestiging geen bekostiging. Alle bedragen die het ministerie aan de scholen toekent worden bij elkaar genomen en vervolgens verdeeld over het aantal locaties dat er zijn. Daarnaast wordt een solidariteitsbijdrage gedaan van de grote scholen aan de kleine scholen, dit is op basis van een vast percentage van de bekostiging. Schoolspectief toegekende middelen worden besteed aan de school waaraan de middelen zijn toegekend. Dat geldt overigens ook voor de lasten. Uitgaven worden toegerekend aan de scholen waar de lasten betrekking op hebben. Op deze manier wordt steeds verder gewerkt aan een juiste en volledige allocatie van de middelen naar de scholen.

6.2 Werkdrukmiddelen

In 2022 zijn middelen toegekend aan de scholen voor het aanpakken van de werkdruk. De inzet van deze middelen mag per school op verschillende manieren besteed worden om de werkdruk te verlagen, dit passend bij de eigen opgaven van de school, het team en het individu. Van de ontvangen middelen wordt 50% ingezet via een collectieve aanpak. Hierbij zijn de werknemers gezamenlijk aan zet en gaan met elkaar in overleg over het nemen van maatregelen om de werkdruk te verminderen. Van belang hierbij is om in samenwerking te bepalen wat goede maatregelen zijn om de werkdruk te verminderen. De andere 50% wordt ingezet tegen werkdruk door per medewerker het individueel keuzebudget te verhogen naar 90 uur bij een aanstelling van 1 fte. De inzet van deze uren is naar eigen inzicht van de medewerker, hetzij door vermindering van de lestaak of door vermindering van de overige taken.

Doordat het bekend worden en het ontvangen van de middelen eind 2022 heeft plaatsgevonden was het CVO-nwf onmogelijk om de middelen te gaan besteden conform bovenstaande. Daarom is besloten tot een generieke aanpak voor alle scholen en medewerkers. Het individuele deel van de werkdrukmiddelen is aan medewerkers die hier geen bezwaar tegen hadden, mede onder druk van de sociale partners, uitgekeerd in december. Ten aanzien van het collectieve deel was het niet mogelijk om hierover gedegen overleg te voeren waardoor de middelen ook niet zijn uitgegeven. CVO-nwf wil deze middelen nog wel beschikbaar houden voor de scholen en om die reden zijn deze middelen opgenomen in een nieuw gevormde bestemmingsreserve. Deze heeft per jaareinde een omvang van ongeveer € 800.000.

Doordat de cao-partijen het schooljaar 2022-2023 beschouwen als een overgangsjaar was dit mogelijk. In de komende periode zullen de gesprekken plaats gaan vinden om de middelen in te gaan zetten binnen het schooljaar 2023-2024.

6.3 Nationaal Programma Onderwijs

Voor het schooljaar 2021-2022 zijn voor het eerst middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs toegekend. Doordat de bedragen in 2021 voor het gehele schooljaar 2021-2022 zijn ontvangen is in de balans van 2021 een bestemmingsreserve gevormd. Deze had de omvang van de ontvangen middelen en de inmiddels gedane uitgaven en kende een omvang van € 2,4 miljoen. In de

laatste maanden van het schooljaar 2021-2022 zijn uitgaven gedaan die vanuit de middelen die al ontvangen waren, bekostigd zijn. Met ingang van schooljaar 2022-2023 zijn wederom middelen toegekend, deze hebben een omvang van € 2,6 miljoen. De uitgaven binnen 2022 hebben een omvang van € 2,8 miljoen waardoor de stand van de bestemmingsreserve is gedaald naar € 2,1 miljoen.

Hierboven is per school aangegeven waar de middelen voor ingezet zijn. De totale uitgave van € 2,8 miljoen kan verdeeld worden over een personele (eigen) inzet van € 1,95 miljoen en overige kosten met een omvang van € 0,9 miljoen. De uitgaven per school zien er als volgt uit:

Uitsplijting uitgaven over personeel en overig

	<i>Totaal</i>	<i>Personeel</i>	<i>Overig</i>
Ulbe	393.487	327.547	65.940
Marienburg	654.765	280.418	374.347
Zamenhof	645.984	477.161	168.823
Esdoon	150.231	111.599	38.632
Forum	174.673	125.937	48.736
AMS	555.591	441.420	114.171
CGBN	275.379	186.363	89.016
	<u>2.850.110</u>	<u>1.950.445</u>	<u>899.665</u>

Binnen de categorie overig zijn ook uitgaven opgenomen van personeel niet in loondienst. De onderverdeling van de overige lasten over de uitgaven personeel niet in loondienst en overig ziet er als volgt uit:

Uitsplitsing overige uitgaven in PNIL en overig lasten

	<i>Uitgaven</i>	<i>PNIL</i>	<i>Overig</i>	<i>% PNIL tov overige</i>	<i>% PNIL tov de totale uitgaven</i>
Ulbe	65.940	1.098	64.842	2%	0%
Marienburg	374.347	282.474	91.873	75%	43%
Zamenhof	168.823	51.297	117.526	30%	8%
Esdoon	38.632	22.587	16.045	58%	15%
Forum	48.736	23.229	25.507	48%	13%
AMS	114.171	71.622	42.549	63%	13%
CGBN	89.016	29.219	59.797	33%	11%
	<u>899.665</u>	<u>481.526</u>	<u>418.139</u>	<u>54%</u>	<u>17%</u>

Bovenstaande uitgaven komen voort uit de plannen die per school opgesteld zijn. De MR van elke school heeft met het plan ingestemd. Afstemming met de GMR heeft niet plaatsgevonden omdat de plannen per school zijn opgesteld en er geen sprake is van schooloverstijgende uitgaven.

De nog resterende middelen zullen in de komende jaren tot en met schooljaar 2024-2025 ingezet worden, waarbij de nadruk echter wel zal komen te liggen op het jaar 2023.

6.4 Passend Onderwijs

Alle scholen binnen CVO-nwf hebben als doel de leerlingen, binnen de grenzen van hun Schoolondersteuningsprofiel, een passende plek te bieden. Om dit te kunnen realiseren ontvangen de scholen financiële middelen vanuit het Samenwerkingsverband. Deze middelen zijn echter niet toereikend om alle leerlingen passend onderwijs te bieden zoals in het Schoolondersteuningsprofiel is opgenomen. Als gevolg daarvan worden er ook andere financiële middelen ingezet. Doordat de ontvangen middelen van het Samenwerkingsverband niet toereikend zijn om de gewenste en afgesproken ondersteuning te bieden, is het niet mogelijk om een onderscheid aan te brengen in welke doelen vanuit de lumpsum gefinancierd worden en welke vanuit de ontvangen middelen van het Samenwerkingsverband. Wel is de conclusie te trekken dat alle ingezette middelen ten goede

komen aan de invulling van het Schoolondersteuningsprofiel.

Dat profiel wordt binnen de scholen geformuleerd waarbij tevens ook de medezeggenschapsraad betrokken wordt. Hierin wordt per school aangegeven welke ondersteuning de school biedt. Per school geeft de medezeggenschapsraad ook een advies op het profiel. Daarnaast wordt in de schoolgids per school aangegeven welke ondersteuning de school biedt.

De ondersteuningscoördinator die op elke school aanwezig is monitort of er aansluiting is tussen de geformuleerde doelen en de realisatie van die doelen.

Het bestuur van de vereniging voor CVO in Noord- en West-Fryslân:

d.d. 12-06-2023

Dhr. M.C.J. Visser

(Voorzitter College van Bestuur)

Raad van Toezicht van de vereniging voor CVO in Noord- en West-Fryslân:

d.d. 14-06-2023

Dhr. G. Jaarsma

(voorzitter)

Dhr. J. Ijkema

Mevr. S. Schoonhoven

Mevr. E. Vonk

Dhr. A. de Haan

Jaarrekening **2022**

I. Balans na resultaatbestemming

1		Activa		31-12-2022		31-12-2021
			€	€	€	€
Vaste activa						
1.2	Materiële vaste activa		11.368.956		10.187.681	
1.3	Financiële vaste activa		1.000.000		1.000.000	
	Totaal vaste activa			12.368.956	11.187.681	
Vlottende activa						
1.5	Vorderingen		2.614.815		2.016.348	
1.7	Liquide Middelen		17.857.433		15.785.919	
	Totaal vlottende activa			20.472.248	17.775.267	
Totaal activa				32.841.203		28.962.948
2						
		Passiva		31-12-2022		31-12-2021
			€	€	€	€
2.1	Eigen vermogen			12.703.342		13.514.978
2.2	Voorzieningen			8.089.488		7.677.548
2.4	Kortlopende schulden			12.048.372		7.770.422
Totaal passiva				32.841.203		28.962.948

II. Staat van baten en lasten

		Realisatie 2022		Begroting 2022		Realisatie 2021	
		€		€		€	
3 Baten							
3.1	Rijksbijdragen	54.160.942		51.111.000		51.722.413	
3.2	Overige overheidsbijdragen	153.436		211.000		92.381	
3.5	Overige baten	1.505.200		1.215.000		1.606.040	
	Totaal baten		55.819.578		52.537.000		53.420.834
4 Lasten							
4.1	Personeelslasten	44.649.670		42.524.000		42.288.764	
4.2	Afschrijvingen	1.841.646		1.963.000		1.573.390	
4.3	Huisvestingslasten	3.112.414		3.071.000		3.248.677	
4.4	Overige lasten	6.970.015		4.789.000		5.538.887	
	Totaal lasten		56.573.744		52.347.000		52.649.717
	Saldo baten en lasten		-754.166		190.000		771.117
5 Financiële baten en lasten							
	Resultaat		-811.636		110.000		686.927

	2022		2021	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten	-754.166		771.117	
Aanpassingen voor:				
• Afschrijvingen	1.840.841		1.573.390	
• Mutaties voorzieningen	411.940		1.760.295	
Veranderingen in vlottende middelen:				
• Vorderingen	-598.467		-790.416	
• Schulden	4.277.950		808.006	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		5.178.089		4.122.392
Ontvangen interest		1.413		362
Betaalde interest		-58.882		-84.551
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		5.120.629		4.038.203
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
(Des)investerings immateriële vaste activa	31.459		6.841	
(Des)investerings materiële vaste activa	-3.053.575		-4.126.835	
(Des)investerings financiële vaste activa	-		-1.000.000	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-3.022.116		-5.119.994
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	0		0	
Aflossing langlopende schulden	0		0	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		0		0
Mutatie liquide middelen		2.098.513		-1.081.791
Mutatie liquide middelen				
1 januari		15.758.919		16.840.711
31 december		17.857.433		15.758.919
Mutatie liquide middelen		2.098.515		-1.081.791
Bovenstaande kasstromen zijn af te leiden uit de afzonderlijke toelichtingen bij de jaarrekeningposten.				

III. Grondslagen voor de jaarrekening 2022

Gehanteerde grondslagen bij het opstellen van de jaarrekening

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 660 onderwijsinstellingen, de wettelijke bepalingen in Titel 9 boek 2 BW en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Deze bepalingen zijn toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO).

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022.

Continuïteit

Bij de waarderingsgrondslagen wordt uitgegaan van de continuïteit van de organisatie. Deze waarderingsgrondslag wordt als aannemelijk geacht op basis van de meerjarenbegroting en de liquiditeitspositie per 31 december 2022. Het College van Bestuur en de Raad van Toezicht hebben het vertrouwen dat de in het bestuursverslag beschreven plannen, in gang gezette acties en genomen maatregelen kunnen worden gerealiseerd. Op basis van dit vertrouwen is de jaarrekening opgesteld vanuit de continuïteitsveronderstelling.

Oordeel en schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- materiële vaste activa (afschrijvingstermijnen)
- voorzieningen

Schattingswijzigingen

Indien uit de beoordeling van de gemaakte veronderstellingen, zoals hierboven genoemd, blijkt dat deze herzien moeten worden, wordt dit gelijk in de betreffende periode verwerkt. Daarnaast wordt het verwerkt in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. In 2022 hebben er schattingswijzigingen plaatsgevonden bij de voorzieningen. Dit is bij de toelichting op de voorzieningen toegelicht alsmede de impact van de schattingswijziging.

Activiteiten

De activiteiten van de vereniging voor CVO in Noord- en West-Fryslân zijn het verzorgen van voortgezet onderwijs. De statutaire vestigingsplaats is Leeuwarden, het vestigingsadres is Robert Kochstraat 6. De vereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 01098068.

Verbonden partijen

Stichting Campus Middelsee en Stichting Leer- Werkplein Campus Middelsee zijn aan te merken als verbonden partij. Bij beide stichtingen is geen sprake van beleidsbepalende invloed door Vereniging voor CVO in Noord- en West-Fryslân. Consolidatie heeft om deze reden niet plaatsgevonden. Een overzicht van de benodigde toelichting omtrent verbonden partijen is in model E opgenomen. Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten worden bij de eerste waardering verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden directe toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de staat van baten en lasten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hieronder beschreven manier gewaardeerd. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen. De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en die door de vereniging worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere afzonderlijk belangrijke vorderingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken. Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Salderen

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de vereniging beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de vereniging het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd. Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- Een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen en
- Het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de jaarrekening worden gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de vereniging. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten het getrouwe beeld van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen historische kosten. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een in de balans opgenomen actief over verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een

belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen. Indien een transactie er toe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de waarde. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld. Bij de bepaling van het resultaat is uitgegaan van het baten- en lastenstelsel. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de vereniging en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. Afschrijving vindt jaarlijks lineair plaats op basis van de geschatte gebruiksduur. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of afstoting. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingstermijnen voor de investeringen uit de openingsbalans zijn in lijn met de waarderingsgrondslagen, houdend met de reeds afgeschreven termijnen. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Op het sportcomplex dat in 2018 is aangelegd op het betreffende terrein, wordt wel afgeschreven. Voor aanschaf van artikelen in alle categorieën waarvoor wordt voldaan aan het criterium van activeren, geldt een activeringsgrens van € 500. De keuze hiervoor is ingegeven door het feit dat de aanschafprijs van een afzonderlijk artikel vaak niet hoog is, echter is het investeringsbedrag vanwege het inkoopvolume vaak wel fors. Het criterium voor activeren is of er sprake is van een duurzaam goed, dat thuishoort in een van de genoemde rubrieken. Omdat de gebouwen in eigendom zijn van de gemeente, zijn deze niet geactiveerd. Investerings en verbouwingen aan gebouwen gedaan door de vereniging zelf, worden wel geactiveerd. De gebouwen waar de vereniging in gehuisvest zijn, zijn met uitzondering van het gebouw in Sint Annaparochie, eigendom van de gemeente Leeuwarden en Waadhoeke. Het pand in Sint Annaparochie is in eigendom van Stichting Campus Middelsee. De investering die de vereniging in het pand heeft gedaan is in lijn met de waarderingsgrondslagen geactiveerd.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn onder de toelichting op de materiële vaste activa opgenomen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan de goodwill van de kasstroomgenererende eenheid.

Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of de kasstroom-genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijving) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. Financiële vaste activa met een looptijd korter dan 12 maanden worden opgenomen onder de vorderingen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn hierbij gelijk aan de nominale waarde, eventueel met aftrek van een voorziening wegens oninbare vorderingen. Gezien de korte looptijd van de vorderingen benadert de boekwaarde de waarde in het economisch verkeer. De onder de vorderingen en overlopende activa opgenomen vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

In 2018 is de wet "Recht op een transitievergoeding bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid" in werking getreden en eind 2019 is de regeling "Compensatie transitievergoeding bij een einde van de arbeidsovereenkomst na langdurige arbeidsongeschiktheid" gepubliceerd. De wet en de regeling zien toe op de compensatie van de transitievergoeding die werkgevers vanaf 1 april 2020 kunnen aanvragen als zij een langdurig arbeidsongeschikte werknemer ontslaan of hebben ontslagen vanaf 1 juli 2015. Per 31 december 2022 is er een vordering in de balans opgenomen voor de vergoeding over de periode vanaf 1 juli 2015. In gevolge de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is er vanaf balansdatum een afzonderlijk actief opgenomen ter grootte van de verwachte vergoeding. Deze vordering wordt gepresenteerd onder de overige vorderingen en overlopende activa.

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is op basis van artikel 5 van de (gewijzigde) Regeling "Onvoorziene gevallen bij de invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs"(Kenmerk: WKZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F-2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen bij het ministerie van OCW. Hiervan is geen gebruik gemaakt. Volstaan is met de vermelding onder de "niet in de balans opgenomen rechten en plichten" in de jaarrekening.

Liquide middelen

Liquide middelen omvatten kasgeld, tegoeden op bankrekeningen. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de vereniging.

Algemene reserve publiek

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten. Aan de reserve worden via de resultaatbestemming overschotten in een boekjaar toegevoegd en tekorten onttrokken. De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de vereniging.

Bestemmingsreserves (publiek en privaat)

Hieronder opgenomen publieke en private reserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Per bestemmingsreserve is aangegeven of deze is opgebouwd uit privaatrechtelijke dan wel publiekrechtelijke middelen. Reserves worden gevormd conform de door het bestuur daartoe genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan deze reserves geschieden conform daartoe strekkende besluiten.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis uit het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting gemaakt kan worden;
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de vereniging noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de vereniging nadelige gevolgen heeft. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Dotaties aan de voorzieningen lopen via de exploitatierekening. Uitgaven in verband met het doel waarvoor de voorziening is gevormd gaan ten laste van de voorziening. Vrijval ten gunste van de exploitatie vindt plaats als blijkt dat de voorziening (deels) niet meer nodig is voor zijn oorspronkelijke doel.

De voorziening spaarverlof betreft de voorziening voor medewerkers met spaarverlof uit het verleden. De berekening is gebaseerd op de loonkosten voor deze medewerkers en de omvang van het opgebouwde spaarverlof. De waardering vindt plaats op basis van de nominale waarde van de loonkosten van het totale spaarverlof. Dit omdat het effect van de tijds waarde van geld niet materieel is.

De voorziening jubileumgratificatie betreft de voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. Hierbij wordt gerekend met verschillende percentages voor de kans dat een jubileum gehaald wordt:

aantal jaren in dienst	jubilea 25 jaar	jubilea 40 jaar
0-5 jaar	25%	5%
5-10 jaar	40%	10%
10-15 jaar	60%	20%
15-20 jaar	80%	40%
20-25 jaar	95%	50%
25-30 jaar		70%
30-35 jaar		80%
35-40 jaar		90%

Deze voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde waarbij het uitgangspunt een jaarlijkse loonstijging van drie procent en een rente van een procent is.

De voorziening persoonlijk budget betreft de voorziening voor medewerkers werkzaam in het VO die hebben aangegeven de 50 uur die jaarlijks beschikbaar wordt gesteld, te willen sparen. De berekening is gebaseerd op nominale waarde van de loonkosten. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde omdat het effect van de tijds waarde van geld niet materieel is.

De voorziening WW-verplichtingen betreft de voorziening voor toekomstige (boven-)wettelijke WW-uitkeringen. Voor het VO betreft dit oud-medewerkers die ultimo 2022 een WW-uitkering ontvangen. Voor de inschatting van de WW-uitkeringstermijn is rekening gehouden met de historie van de betreffende uitkeringsgerechtigden. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde omdat het effect van de tijds waarde van geld niet materieel is.

De voorziening langdurig zieken betreft de voorziening voor de zieken waarvan de inschatting is dat die de periode van twee jaar ziekte vol zullen maken en er dan, conform het beleid, afscheid van elkaar zal worden genomen. Bij dat afscheid zal een transitievergoeding uitgekeerd worden. Voor de inschatting van de ziekteperiode is rekening gehouden met de situatie en geschiedenis van de medewerker. Daarnaast is de beschikbare informatie vanuit de bedrijfsarts hier ook in meegenomen. De omvang van de voorziening is gebaseerd op 100% van de loonkosten in het eerste ziektejaar en 70% van de loonkosten in het tweede ziektejaar met daarbij de transitievergoeding. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde omdat het effect van de tijds waarde van geld niet materieel is.

De voorziening onderhoud betreft de voorziening voor het toekomstige periodiek groot onderhoud aan de panden. De voorziening is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan en wordt opgesteld op basis van de componentenmethode. De componenten zijn de zogenaamde "elementen" in het meerjarenonderhoudsplan. Dat zijn 39 elementen met elk hun eigen cyclus. De volgende kosten komen direct ten laste van de exploitatie: jaarlijks voorkomende onderhoudsuitgaven, onderhoudsuitgaven die frequent voorkomen (frequent is een onderhoudscyclus van maximaal 4 jaar) met een maximale omvang van € 10.000. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde omdat het effect van tijds waarde van geld niet materieel is.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde, rekening houdend met (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten, en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Gezien de korte looptijd van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde waarde in het economisch verkeer. De onder de kortlopende schulden en overlopende passiva opgenomen verplichtingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen,

wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vereniging. Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachten lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. De verantwoorde verplichting betreft de beste inschatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

De Vereniging voor CVO in Noord- en West-Fryslân heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De vereniging heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De vereniging heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

	2022	2021
Franchise	14.850	14.850
Totale afdracht	25,90%	25,90%
Werkgeversdeel	17,97%	17,97%
Werknemersdeel	7,93%	7,93%

De dekkingsgraad per 31 december 2022 is 110,9% (2021: 110,6%).

Overheidssubsidie

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij worden ontvangen en dat de organisatie zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van de door de organisatie gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de organisatie voor de kosten van een actief worden systematisch in mindering gebracht op de geïnvesteerde aanschafwaarde van het actief.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage doelsubsidies zonder verrekeningsclausule worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. De niet normatieve rijksbijdragen worden naar de aard van de bijdrage in overeenstemming

met hoofdstuk 274 Overheidssubsidies en andere vormen van overheidssteun, verwerkt als exploitatiesubsidie of als investeringssubsidie. Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva. Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen.

Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen en er een bestedingsplan aan ten grondslag ligt. Indien dat er niet is worden de bedragen opgenomen onder de kortlopende schulden.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit verhuur, detachering en overige baten. Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de tot dat moment gemaakte kosten, in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Kasstroomoverzicht

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transacties kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Ontvangen en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij gebruik van de indirecte methode wordt de kasstroom uit de operationele activiteiten afgeleid uit het resultaat. Het resultaat waar het kasstroomoverzicht van uitgaat, wordt aangepast aan de volgende posten:

- Mutaties in voorraden en operationele vorderingen en schulden, waaronder handelsdebiteuren en handelscrediteuren, voorzieningen, overlopende posten maar geen investeringscrediteuren;
- Resultaatposten die geen kasstroom tot gevolg hebben in dezelfde periode;
- Resultaatposten waarvan de ontvangsten en uitgaven niet classificeren als operationele activiteiten, maar als investeringen- of financieringsactiviteiten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening, worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

IV. Toelichting op de balans 2022

1 Vaste activa									
		Aanschaf prijs 31-12-21	Afschrij- vingen cumulatief	Boek- waarde 1-1-2022	Investe- ringen 2022	Desinves- tering 2022	Investe- rings- subsidies 2022	Afschrij- vingen 2022	Boek- waarde 31-12-22
		€	€	€	€	€	€	€	€
1.2.1	Terreinen	141.776	35.727	106.050				11.909	94.141
1.2.2	Gebouwen	5.209.523	1.292.321	3.917.202	1.397.316		122.150	213.284	4.979.085
1.2.3	Inventaris en apparatuur	13.402.907	8.177.802	5.225.105	1.569.904			1.272.956	5.522.054
1.2.4	Ov.mater. vaste activa	3.523.126	2.583.802	939.324	208.504	31.459		342.692	773.677
	Saldo baten en lasten	22.277.332	12.089.652	10.187.681	3.175.724	31.459	122.150	1.840.841	11.368.856

Vervolg Vaste activa					
		Aanschaf prijs 31-12-22	Afschrij- vingen cumulatief	Desinves- tering 2022	Boek- waarde 31-12-22
		€	€	€	€
1.2.1	Terreinen	141.776	47.636		94.141
1.2.2	Gebouwen	6.484.690	1.505.605		4.979.085
1.2.3	Inventaris en apparatuur	14.972.811	9.450.758	0	5.522.054
1.2.4	Ov.mater. vaste activa	3.731.630	2.926.494	31.459	773.677
	Saldo baten en lasten	25.330.907	13.930.493	31.459	11.368.956

In het verslagjaar hebben geen herwaardeeringen plaatsgevonden.

De investeringssubsidies hebben betrekking op de toegezegde bijdragen aan het klimaatbeheersings-systeem van Chr. Gymnasium Beyers Naudé en Mariënborg.

Ten opzichte van de jaarrekeningen 2021 hebben er kleine verschuivingen plaatsgevonden tussen 1.2.2, 1.2.3 en 1.2.4. Dit is van toepassing binnen de aanschafprijs 31-12-2021 en de cumulatieve afschrijvingen 2021. De boekwaarde sluit een op een aan met de jaarrekening 2021.

De desinvestering in de overige materiële vaste activa betreft een investering vanuit 2021 die niet in gebruik was genomen en nu over gaat naar de inventaris en apparatuur, de omvang daarvan is € 27.015. Het overige bedrag van € 4.444 betreft het afwaarderen van de ten onrechte geactiveerde boeken van de AMS in verband met het externe boekenfonds dat daar gehanteerd wordt.

1.2.1 Terreinen

De vereniging is eigenaar van een stuk grond grenzend aan de locatie Mariënborg.

In 2018 is hierop een sportcomplex aangelegd voor buitensporten. De kosten van de aanleg van het sportterrein ad. € 119.087 wordt in 10 jaar afgeschreven vanaf 2019. Er vindt geen afschrijving plaats op de aanschaf van het terrein (€ 22.689).

1.2.2 Gebouwen

De investeringen in permanente gebouwen worden in 40 jaar afgeschreven, zo ook de bijdrage in de bouw van de Campus Middelsee ad. € 400.000 in 2015. De verbouwing van CSG Anna Maria van Schurman wordt in 10 jaar afgeschreven in verband met de plannen van nieuwbouw. De in 2013 aangeschafte noodlokalen zijn volledig afgeschreven. De bouwkundige aanpassingen van locatie Mariënborg in 2007 van € 390.912 en van locatie Zamenhof in 2009 ad. € 281.472 worden in 20 jaar afgeschreven. De investeringen in 2020 hebben betrekking op de overname van de eigen bijdrage van Piter Jelles in de nieuwbouw van de Campus Middelsee. Piter Jelles heeft net als het toenmalige CVO-nf een bijdrage gedaan. Omdat Piter Jelles is vertrokken is de eigen bijdrage overgenomen. Deze wordt in dezelfde resterende looptijd als de eigen bijdrage afgeschreven.

De investeringen in 2021 aan het klimaatbeheersingssysteem op de scholen Chr. Beyers Naudé en Mariënborg worden in 20 jaar afgeschreven. Net zoals bij de Esdoorn dat in 2022 geactiveerd is.

De vereniging bezit van alle gebouwen het juridisch eigendom, terwijl het economisch claimrecht bij de gemeente berust. Een uitzondering hierop is het gebouw van de Ulbe van Houten. Deze is eigendom van de Stichting Campus Middelsee. De gebouwen zijn dan ook via de gemeente verzekerd. De vereniging is economisch eigenaar van de eigen investeringen.

WOZ-waarde gebouwen en terreinen	Bedrag	Peildatum
Terreinen		
Ver. voor CVO in Noord- en West-Fryslân	138.000	2020
Gebouwen		
Chr. Gymnasium Beyers Naudé	2.220.000	2022
CSG Anna Maria van Schurman	6.211.000	2022
CSG Comenius	24.506.000	2022
	33.075.000	
De verzekerde waarde van de MVA per 31-12-2022 is	103.645.116	

1.2.2	Inventaris en apparatuur	
	Meubilair	10, 15 en 20 jaar
	Leer- en hulpmiddelen	5 en 10 jaar
	Computerapparatuur	4, 5 en 8 jaar
	Diversen	5, 10 en 15 jaar

1.2.3	Overige materiële en vaste activa
	De studieboeken worden in 5 jaar afgeschreven
	Eénjarige schoolboeken worden direct ten laste van het resultaat gebracht

Financiële vaste activa							
		Boek- waarde 1-1-2022	Investe- ringen en verstrekke leningen	Desinves- teringen en afgeloste leningen	Resultaat deel- nemingen	Overige mutaties	Boek- waarde 31-12-..
		€	€	€	€	€	€
1.3.7	Overige vorderingen	1.000.000					1.000.000
Financiële vaste activa		1.000.000	0	0	0	0	1.000.000

Deze vordering heeft betrekking op de door de gemeente Leeuwarden toegezegde bijdrage aan het plaatsen van een klimaatbeheersingssysteem op de school Chr. Beyers Naudé.

Deze toezegging is door de gemeente gedaan op 19 maart 2021 door middel van een brief met kenmerk Z230637-2020. De bijdrage van € 1.000.000 is toegezegd voor het jaar 2024.

1.5	Vorderingen				
		31-12-22		31-12-21	
		€	€	€	€
1.5.1	Debiteuren	421.378		817.944	
1.5.7	Overige vorderingen	1.396.966		1.247.151	
1.5.8	Overlopende activa	796.470		18.698	
1.5.9	Af. Voorziening wegens	0		-67.446	
	oninbaarheid				
	Totaal vorderingen		2.614.815		2.016.348
	Uitsplitsing				
1.5.7.2	St. Leer- Werkplein en Campus Middelsee	13.969		0	
1.5.7.3	UWV transitievergoedingen	411.346		283.912	
1.5.7.4	Overig	0		83.538	
1.5.7.5	Gemeente	971.651		879.701	
	Totaal overige vorderingen		1.396.966		1.247.151
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	0		18.698	
1.5.8.3	Overige overlopende activa	796.470		0	
	Totaal overlopende activa		796.470		18.698
1.5.9.1	Stand per 1-1	67.446		72.250	
1.5.9.2	Onttrekking	160.788		-47.974	
1.5.9.3	Dotatie	93.342		43.170	
	Totaal voorziening		0		67.446

De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij anders aangegeven.

1.5.7.5 Gemeente

De vordering op de gemeente opgenomen onder 1.5.7.5 heeft betrekking op de drie toegekende subsidies vanuit de SUVIS-regeling. Alle drie de toekenningen hebben betrekking op het plaatsen van een klimaatbeheersingssysteem op de scholen Mariënborg, Esdoorn en het Christelijk Gymnasium Beyers Naudé.

1.5.8.3 Overlopende activa

De overlopende activa hebben voor het grootste deel betrekking op de vooruitbetaalde pb-uren aan de medewerkers. Deze hebben betrekking op een schooljaar, maar lopen over twee kalenderjaren.

1.7	Liquide middelen				
		31-12-22		31-12-21	
		€	€	€	€
1.7.1	Kasmiddelen	10.014		5.907	
1.7.2	Tegoeden op bankrekeningen	17.847.419		15.753.012	
	Totaal liquide middelen		17.857.433		15.758.919

Alle liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de vereniging.

2.1	Eigen vermogen	Stand per 31-12-21	Resultaat bestemming	Overige mutaties	Stand per 31-12-22
		€	€	€	€
2.1.1	Algemene reserve	6.660.685		-	6.660.685
2.1.2	Bestemmingsreserve publieke middelen	4.688.315	-728.725	-	3.959.590
2.1.3	Bestemmingsreserve private middelen	2.165.978	-82.911	-	2.083.067
	Totaal eigen vermogen	13.514.978	-811.636	-	12.703.342
	Uitsplitsing				
2.1.2.1	Werkdrukreserve	0	812.602	-	812.602
2.1.2.2	NPO reserve	2.428.583	-276.314	-	2.152.269
2.1.2.4	Bedrijfsvoeringsreserve	2.259.732	-1.265.013	-	994.719
	Totaal bestemmingsreserve publieke middelen	4.688.315	-728.725	-	3.959.590
2.1.3.2	Bestemmingsreserve eigen middelen	2.121.473	-38.406	-	2.083.067
2.1.3.3	Schoolfonds	44.505	-44.505	-	0
	Totaal bestemmingsreserve private middelen	2.165.978	-82.911	-	2.083.067

2.1.1 Algemene reserve

Het bestuur van de Ver. voor CVO in NF heeft besloten dat het bestuursvermogen (algemene reserve en de bestemmingsreserve eigen middelen) gesteld wordt op ca 15% van de totale begrote verenigingsbaten 2023. Op balansdatum 31-12-2022 is dit vermogen vastgesteld op € 8,7 miljoen.

2.1.2 Bestemmingsreserve publieke middelen

Werkdrukreserve

Eind 2022 zijn individuele en collectieve werkdrukmiddelen ontvangen. Doordat het schooljaar al gestart was, was er geen mogelijkheid om het collectieve deel van de werkdrukmiddelen in te zetten in schooljaar 2022-2023. Om die reden is besloten om deze collectieve middelen in een bestemmingsreserve waarbij de scholen plannen maken om de middelen in te gaan zetten conform bestemming.

NPO-reserve

In 2022 zijn wederom middelen ontvangen in het kader van NPO. De mutatie in de reserve betreft het saldo van de ontvangen en de uitgegeven middelen. Deze middelen zullen voor het grootste deel in 2023 ingezet worden.

Bedrijfsvoeringsreserve

De bedrijfsvoeringsreserve is de restante van het totale verenigingsvermogen minus het jaarlijks vast te stellen bestuursvermogen (zie algemene reserve) en het schoolfonds.

De bedrijfsvoeringsreserves zijn volledig toebedeeld aan de scholen. Zowel tekorten als ook overschotten in de exploitatieresultaten, inclusief rentegelden, worden jaarlijks gesaldeerd met de bedrijfsvoeringsreserve.

2.1.3.2 Bestemmingsreserve eigen middelen

De reserve "eigen middelen" bevat middelen die niet zijn voortgekomen uit publieke financiering. Het gaat hierbij voornamelijk om de in het verleden gerealiseerde opbrengsten uit de verkoop van onroerend goed. Middelen voortkomende uit publieke financiering worden uitdrukkelijk niet onder deze reserve verantwoord. De "eigen middelen" worden uitgezet in overeenstemming met het in 2018 vastgestelde treasury statuut. In dit statuut is onder andere het kader aangegeven waarbinnen (tijdelijk) overtollige middelen kunnen worden uitgezet. Een samenvatting is opgenomen in het bestuursverslag.

2.1.3.3 Reserve schoolfonds

De reserve schoolfonds is opgebouwd uit niet bestede (vrijwillige) bijdragen van ouders en leerlingen en zal daarom ook bestemd blijven voor zogenaamde schoolfondsuitgaven. Uitgaven uit het fonds dienen ter bekostiging van een aantal activiteiten van en voor leerlingen in schoolverband.

Voorbeelden die hierbij genoemd kunnen worden zijn introductie(-dagen), reizen en sportdagen. De besteding van deze middelen behoeft de instemming van de ouder- en leerlinggeleding van de Medezeggenschapsraad van de scholen.

2.2	Voorzieningen	Stand per 31-12-2021	Dotaties	Ontrek-kingen	Vrijval 2021	Stand per 31-12-2022
		€	€	€	€	€
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	4.268.462	1.833.784	835.321	853.870	4.413.056
2.2.3	Overige voorzieningen	3.409.086	328.000	60.652	-	3.676.432
	Totaal voorzieningen	7.677.548	2.161.784	895.973	853.870	8.089.488
Specificatie						
2.2.1.1	Spaarverlof	4.500	47.326	-	-	51.826
2.2.1.2	Jubileumgratificatie	609.178	165.922	59.460	-	715.640
2.2.1.4	Persoonlijk Budget	2.231.795	788.596	121.471	329.263	2.569.657
2.2.1.5	WW-verplichtingen	452.794	27.380	147.396	60.107	272.671
2.2.1.6	Voorziening langdurig zieken	970.195	804.560	506.994	464.500	803.261
	Totaal personeelsvoorzieningen	4.268.462	1.833.784	835.321	853.870	4.413.056
2.2.3.1	Onderhoud	3.409.086	328.000	60.652	-	3.676.432
	Totaal overige voorzieningen	3.409.086	328.000	60.652	-	3.676.432

Schattingswijzigingen

De berekeningswijze van de voorziening spaarverlof is gewijzigd. De methodiek waarbij gerekend wordt met 138 uur is losgelaten en de berekening op basis van het totaal aantal te werken uren van 1.659 en het aantal van 36,86 is gehanteerd. Deze sluit aan met de werkelijkheid. De impact van deze wijziging is € 6.856. Met dit bedrag zou de stand van de voorziening op basis van de oude berekening hoger zijn geweest.

Bovenstaande aanpassing is ook doorgevoerd bij de voorziening persoonlijk budget. Op basis van de oude berekeningswijze zou de voorziening € 250.246 hoger zijn geweest.

2.2.1.2 Jubileumgratificatie

De jubileumvoorziening wordt jaarlijks berekend, waarbij rekening gehouden wordt met de inschatting van de kans dat een jubileum gehaald wordt, de gemiddelde loonsverhoging per jaar en de disconteringsvoet.

2.2.1.4 Persoonlijk Budget

Met ingang van 1 augustus 2014 heeft elke werknemer per jaar de beschikking over een individueel keuze budget van 50 klokuren (bij 1,0 fte). Voor de niet opgenomen uren is een voorziening gevormd. Met ingang van 1 augustus 2023 is dit budget verhoogd tot 90 klokuren (bij 1,0 fte).

2.2.1.5 WW-verplichtingen

Van de WW-rechten van ex-CVO-nwf personeel komt 25% ten laste van de verenging voor CVO-nwf. Medewerkers met een bovenwettelijke WW-uitkering zijn tevens meegenomen in deze voorziening. (Dit is een aanvullende uitkering die een medewerker ontvangt bovenop de WW-uitkering van het UWV).

2.2.1.6 Voorziening Langdurig Zieken

Op basis van de medewerkers die per 31-12-2022 ziek zijn, is een inschatting gemaakt of deze langdurig ziek zullen zijn en welke kosten daarmee samenhangen. Voor de medewerkers waarbij de inschatting is dat het langdurig is, zijn de loonkosten tot en met twee jaar ziekte opgenomen. Tevens is ook de uit te betalen transitievergoeding opgenomen onder de voorziening.

2.2.3.1 Onderhoud

De onderhoudsvoorziening is gevormd ter egalisatie van uitgaven voor groot onderhoud. Per school is een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Jaarlijks wordt vanuit dit plan een actieplan opgesteld. Tevens wordt beoordeeld of de stand van de voorziening juist is.

Onderverdeling	< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
	€	€	€
Spaarverlof	-	10.362	41.464
Jubileumgratificatie	42.793	174.756	498.090
Persoonlijk Budget	256.966	513.931	1.798.759
WW-verplichtingen	86.433	151.866	34.372
Langdurig zieken	505.921	297.340	-
Onderhoud	19.670	822.182	2.834.580
	911.783	1.970.437	5.207.265

De onderverdeling van de voorziening Persoonlijk Budget is gebaseerd op een inschatting.

2.4		Kortlopende schulden			
		31-12-2022		31-12-2021	
		€	€	€	€
2.4.1	Min OCW	17.500		17.500	
2.4.3	Crediteuren	956.073		1.027.148	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.436.213		1.965.648	
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	586.269		577.734	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	447.296		196.483	
2.4.10	Overlopende passiva	7.605.022		3.985.909	
	Totaal kortlopende schulden		12.048.373		7.770.422
Specificatie overlopende passiva					
2.4.10.1	Vooruitontvangen subsidie OCW geoormerkt	4.905.404		1.844.158	
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidie OCW niet-geoormerkt	218.928		472.266	
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	1.670.981		1.562.352	
2.4.10.8	Overige	809.709		107.132	
	Totaal overlopende passiva		7.605.022		3.985.909

2.4.1 Min OCW

Middels referentie LENZO17095/1185776 is een subsidie verstrekt voor de Lenteschool. In eerste instantie zouden 81 leerlingen deelnemen, uiteindelijk zijn dat 46 leerlingen geworden. Omdat minder dan 85 procent van het begrote aantal leerlingen heeft deelgenomen, moet de teveel ontvangen subsidie terugbetaald worden.

2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen

Ultimo 2022 betreft dit de te betalen loonheffing over de maand december 2022 (2021: december 2021).

2.4.8 Schulden terzake van pensioenen

Ultimo 2022 betreft dit te betalen pensioenpremie over de maand december 2022 (2021: december 2021).

2.4.9 Overige kortlopende schulden

Hierin zijn onder andere de kosten opgenomen die betrekking hebben op 2022 op basis van facturen en de schuldbalans richting Stichting Campus Middelsee.

2.4.10.1 Vooruitontvangen subsidie OCW geoormerkt

Een specificatie van de vooruitontvangen subsidies OCW is opgenomen in Model G.

2.4.10.2 Vooruitontvangen subsidie OCW niet-geoormerkt

Hieronder zijn onder andere de ontvangen bedragen vanuit de regeling Aanvullende Bekostiging Technisch VMBO 2018 en 2019 opgenomen en de subsidie Verbetering Basisvaardigheden.

Niet in de balans opgenomen rechten (of activa) en verplichtingen.

Afboeking vordering OCW

Ultimo 2010 is een vordering op het Ministerie OCW ad. € 2.148.308 (€ 1.806.650 m.b.t. CVO-nf en € 341.658 m.b.t. de AMS) afgeboekt ten laste van de exploitatie, omdat er geen sprake is van een reële vordering. Deze vordering, ontstaan in 2006 als gevolg van wijziging bekostigingstelsel van schooljaar naar kalenderjaar, kan pas geïnd worden bij opheffing van de onderwijsinstelling (anders dan bij fusie).

Contractuele verplichtingen

Voor meerdere bedrijfsvoeringsactiviteiten zijn contractuele verplichtingen, waaronder de levering van schoolboeken en de uitvoering van de schoonmaak.

Met Van Dijk Educatie is met ingang van 1 januari 2019 een overeenkomst gesloten voor de levering van leermiddelen. De overeenkomst heeft een looptijd tot 31 juli 2023 met vier optionele verlengingen van ieder een jaar. Begin 2023 is dit contract opgezegd, waarbij alleen nog leveringen plaats vinden voor schooljaar 2022-2023.

< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
€ 106.000	€ 0	€ 0

Met Malmberg, Osinga De Jong, Blinkx en Noordhoff is een overeenkomst afgesloten voor de levering van leermiddelen. Het contract heeft een ingangsdatum van 1 januari 2023 en betreft de levering van de leermiddelen voor de schooljaren 23/24, 24/25, 25/26 en 26/27. De levering voor schooljaar 22/23 is uitgesloten en het contract loopt af op 1-8-2027 waarbij geen levering voor schooljaar 27/28 en verder plaats mag vinden. Omdat de levering van de leermiddelen vanaf 23/24 via een externe partij plaats zal vinden, drie partijen leermiddelen gaan leveren in plaats van een en doordat de kortingspercentages gewijzigd zijn, is het op dit moment niet mogelijk om de totale contractwaarde te bepalen. Om die reden is alleen deze toelichting opgenomen.

Effektief

Met Effektief is een overeenkomst gesloten vanuit een EU-aanbesteding voor de schoonmaak van de schoolgebouwen. De looptijd van het contract is twee jaar met een optie tot verlenging van zes keer een jaar. De ingangsdatum van het contract is 8 mei 2023.

< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
€ 605.000	€ 806.705	€ 0

Met Eenhoorn Leeuwarden B.V. is met ingang van 1 juli 2019 een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van het pand gelegen aan de Schrans 5-7. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van vijf jaar en één maand met de mogelijkheid om het contract telkens met twee jaar te verlengen. De huurovereenkomst heeft een omvang van max € 157.000 per jaar.

De omvang van de verplichting is € 393.000. Hieronder is de verdeling over de jaren inzichtelijk gemaakt.

< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
€ 157.000	€ 91.600	€ 0

Het eigenrisicodragerschap voor de WGA is via een Europese aanbesteding vanaf 1 januari 2023 verzekerd bij Loyalis. De overeenkomst loopt tot 1 januari 2026 en heeft een omvang van € 232.000 per jaar. De totale omvang van de verplichting is € 696.000. Hieronder is de verdeling over de jaren inzichtelijk gemaakt.

< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
€ 232.000	€ 464.000	€ 0

Bij de bouw van de Ulbe van Houten in Sint Annaparochie zijn twee besturen gehuisvest in het pand. Alle te maken kosten met betrekking tot het pand worden opgenomen binnen de Stichting Campus Middelsee. Zolang CVO-nwf gebruik maakt van dit pand, zal hier een exploitatiebijdrage tegenover staan. De omvang van de exploitatiebijdrage is € 331.000 op jaarbasis.

De totale omvang van de verplichting is afhankelijk van de periode dat gebruik zal worden gemaakt van het gebouw. Ervan uitgaande dat het gebouw de volledige periode van veertig jaar gebruikt zal worden is de totale verplichting ongeveer € 9,1 miljoen. Hieronder is de verdeling over de jaren inzichtelijk gemaakt.

< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
€ 331.000	€ 1.324.400	€ 9.132.842

Met Ricoh Nederland BV is een huurovereenkomst afgesloten voor documentverwerking binnen de AMS. De huurovereenkomsten zijn afgesloten in 2017 en in 2018. Dit zijn de gegevens van de overeenkomsten:

Contractnummer 3684/P13509/002 d.d. 13-12-2017 met een looptijd van 60 maanden

Contractnummer 3685/P135090/001 d.d. 13-12-2017 met een looptijd van 72 maanden

Contractnummer 33837/P135090/003 d.d. 19-12-2018 met een looptijd van 72 maanden

Doordat de apparaten later in gebruik zijn genomen lopen de contracten door tot mei 2024 en mei 2025. De jaarlijkse omvang van de drie contracten is circa € 37.000.

< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
€ 37.000	€ 42.000	€ 0

Met de heer R. Sijsma en de heer J. Sijsma is per 1 september 2020 een huurcontract afgesloten voor de huur van het gebouw aan de Archipelweg 202. Het contract heeft een looptijd van 5 jaar en loopt af per 31 augustus 2025 met de mogelijkheid tot verlenging van een jaar.

De jaarlijkse omvang van het contract is € 26.400.

< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
€ 26.400	€ 44.000	€ 0

V. Toelichting op de staat van baten en lasten

		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
3 Baten				
3.1	Rijksbijdragen OCW			
3.1.1	(Normatieve) rijksbijdrage OCW	49.036.657	49.136.000	45.855.370
3.1.2	Overige subsidies OCW	3.987.635	1.140.000	4.689.632
3.1.4	Doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	1.136.651	835.000	1.177.410
	Totaal (Rijks)bijdragen OCW	54.160.942	51.111.000	51.722.413
	Uitsplitsing overige subsidies OCW			
3.1.2.1	Geormerkte subsidies	1.146.434	312.000	662.403
3.1.2.2	Niet-geormerkte subsidies	2.796.944	804.000	3.994.561
3.1.2.3	Toerekening investeringssubsidies	44.257	24.000	32.669
	Totaal overige subsidies OCW	3.987.635	1.140.000	4.689.632

Toelichting:

De Normatieve Rijksbijdrage OCW ligt hoger dan in 2021, dit wordt veroorzaakt doordat de bedragen voor de kalenderjaren 2022 en 2023 in de 'Regeling bekostiging vo-scholen en samenwerkingsverbanden' zijn verhoogd met 3,29%. Daarnaast is éénmalig 0,16% incidentele loonontwikkeling voor 2021 in de tarieven van 2022 verwerkt. Daarnaast ligt de WW-verrekening lager dan in 2021.

Het verschil ten opzichte van de begroting is minimaal. Dit wordt veroorzaakt doordat in de begroting gerekend is op een hoger bedrag aan NPO-middelen, maar ook met een hogere WW-verrekening. Per saldo komt de realisatie daardoor nagenoeg uit op het begrote niveau.

De afwijking van de overige subsidies wordt veroorzaakt door de in 2021 aanvullend ontvangen subsidies. Deze subsidies zijn corona-gerelateerd en betreffen de volgende: Extra handen voor de klas 1 en 2, Inhaal en ondersteuningsprogramma's en de extra subsidie voor de eindexamenleerlingen. Het wegvallen van deze subsidies wordt echter voor een groot deel gecompenseerd door het ontvangen van de extra middelen vanuit de CAO-onderhandelingen 2022 en die zijn opgenomen onder de regeling Strategisch HRM-beleid. Die laatste is in de begroting ook niet meegenomen, waardoor het samen met het te laag begrote bedrag aan ontvangen middelen vanuit Sterk Techniek Onderwijs en aanvullende incidentele subsidies de oorzaak is van de afwijking ten opzichte van het begrote bedrag.

		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
3.2	Overige overheidsbijdragen			
3.2.1	Provinciale bijdragen	35.215	-	-
3.2.2	Gemeentelijke bijdragen	118.222	211.000	92.381
	Totaal overige overheidsbijdragen	153.436	211.000	92.381
3.2.2	Uitsplitsing overige overheidsbijdragen			
	Provinciale bijdragen	30.120	16.000	20.983
	Gemeentelijke bijdrage sportaccommodaties	33.493	26.000	12.223
	Gemeentelijke bijdrage Vaste Kapitaalsvergoeding	4.674	6.000	5.432
	Gemeentelijke bijdrage eerste inrichting en inventaris	0	7.000	7.127
	Gemeentelijke bijdrage loonkostensubsidie	25.198	30.000	38.951
	Gemeentelijke bijdrage NPO		122.000	-
	Gemeentelijke bijdrage diversen	18.250	6.000	7.665
	RVO bijdrage	6.488	-	-
	Totaal overige overheidsbijdragen	118.222	213.000	92.381

Toelichting:

De afwijking ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er vanuit de provincie middelen zijn ontvangen voor het organiseren van activiteiten in de provincie Fryslân. Daarnaast ligt de subsidie loonkosten hoger doordat er meer medewerkers die aan deze voorwaarden voldoen werkzaam zijn binnen CVO-nwf. Aan de andere kant ligt de bijdrage NPO lager, doordat deze middelen niet naar rato van de tijd ingezet worden.

De baten liggen hoger dan vorig jaar wat voornamelijk veroorzaakt wordt door de NPO-subsidie van de gemeente Leeuwarden voor het schooljaar 2022-2023. Ook de subsidie van de provincie voor activiteiten in de provincie, veroorzaakt de afwijking ten opzichte van 2021. Tot slot ligt de bijdrage sportaccommodaties hoger doordat er in 2022 meer lo-onderwijs is gegeven dan in 2021 toen er sprake was van corona.

		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
3.5	Overige baten			
3.5.1	Verhuur	330	1.000	495
3.5.2	Detachering personeel	146.410	143.000	236.211
3.5.5	Ouderbijdragen	849.302	831.000	608.548
3.5.6	Overige	509.158	240.000	760.787
	Totaal overige baten	1.505.200	1.215.000	1.606.040

Toelichting:

Ten opzichte van de begroting wijken de overige overige baten fors af. De oorzaak hiervan ligt in de ontvangen zorgbijdragen met betrekking tot Einstein en de ontvangen bijdrage van het Samenwerkingsverband.

De zorgbijdragen zijn niet met deze omvang begroot en daarnaast is er geen rekening gehouden met de extra bekostiging vanuit het samenwerkingsverband voor het onderwijsarrangement Einstein.

Ten opzichte van 2021 liggen de baten vanuit detachering lager doordat een langdurige detachering in 2022 is beëindigd. De ouderbijdragen liggen hoger, wat voornamelijk voortkomt uit de bijdragen voor de reizen die in 2022 wel door konden gaan, maar in 2021 niet als gevolg van corona. Tot slot liggen de overige overige baten lager, doordat in 2021 een forse bate is genomen door het vormen van een vordering op het UWV in verband met de transitievergoedingen die teruggevraagd kunnen worden ten aanzien van de langdurig zieken. In 2022 is daar geen sprake van. Aan de andere kant liggen de zorgbijdragen voor de Einstein-leerlingen een stuk hoger als gevolg van meer leerlingen, maar ook omdat in 2022 een kalenderjaar in rekening is gebracht bij de gemeenten.

		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
3.5.5	Uitsplitsing ouderbijdragen			
	De ouderbijdragen bestaan uit in rekening gebrachte bedragen voor de vrijwillige bijdrage aan het schoolfonds en de bijdrage aan talentstromen, schoolreizen en excursies. Een specificatie van de post kan als volgt worden weergegeven:			
3.5.5.1	Kluisjes	16.173	32.000	43.995
3.5.5.2	Materiaal	240.615	224.000	241.874
	Totaal materiaalbijdragen	256.788	256.000	285.869
3.5.5.3	Schoolfonds	63.796	86.000	115.306
3.5.5.4	Schoolreizen en excursies	528.718	489.000	207.372
		592.514	575.000	322.679
3.5.6	Uitsplitsing overige baten			
3.5.6.2	Koffiebijdragen personeel	30.091	26.000	28.967
3.5.6.3	Opbrengsten kantines	64.337	39.000	26.810
3.5.6.4	Diverse projecten	19.913	77.000	18.413
3.5.6.5	Diverse baten	380.644	85.000	344.768
3.5.6.6	Diverse baten personeel	14.173	13.000	341.829
	Totaal overige baten	509.157	239.999	760.786

3.5.6.5 Diverse baten

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de zorgbijdrage voor de Einstein-leerlingen in 2022 voor een geheel jaar zelf geïnd is. In 2021 was dat maar voor een deel van het jaar van toepassing.

3.5.6.6 Diverse baten personeel

De daling van deze post wordt grotendeels veroorzaakt doordat in 2021 samen met het vormen van een voorziening langdurig zieken waarin ook de transitievergoeding die uitbetaald wordt na twee jaar ziekte, ook de vordering op het UWV om deze transitievergoeding terug te kunnen ontvangen, is opgenomen. Dat heeft tot een daling geleid.

		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
4.1	Personele lasten			
4.1.1	Lonen en salarissen	41.408.872	39.290.000	37.937.136
4.1.2	Overige personele lasten	3.580.421	3.381.000	4.601.799
4.1.3	af: Uitkeringen	-339.623	-147.000	-250.171
	Totaal personele lasten	44.649.670	42.524.000	42.288.764
	Uitsplitsing lonen en salarissen			
4.1.1.1	Bruto lonen en salarissen	31.884.831	30.253.300	29.375.713
4.1.1.2	Sociale lasten	4.140.887	3.929.000	3.808.361
4.1.1.3	Pensioenpremies	5.383.153	5.107.700	4.753.062
	Totaal lonen en salarissen	41.408.872	39.290.000	37.937.136

	Personele gegevens:			
	Gemiddeld aantal fte's per 31-12	2022		2021
	Directie	7,0		7,6
	OP	379,8		375,9
	OOP	152,0		124,5
	Totaal	538,8		508,0

4.1.2.1	Dotatie personele voorzieningen	439.800	779.000	1.852.794
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	1.648.094	1.127.000	1.382.725
4.1.2.3	Overig	1.492.528	1.475.000	1.366.280
		3.580.421	3.381.000	4.601.799
4.1.2.3	Overig			
	Arbo en begeleiding	161.668	120.000	108.909
	Salarisadministratie	151.405	230.000	193.829
	Nascholing	474.385	445.000	421.379
	Innovatie en nieuw beleid	56.122	50.000	37.211
	VAVO-afdracht	92.881	135.000	173.533
	Overig	556.067	495.000	431.418
	Totaal overige	1.492.528	1.475.000	1.366.280

De stijging van de lonen en salarissen komen voort uit de wijzigingen in de CAO die in 2022 bekend zijn geworden. Daarnaast heeft er extra inzet van personeel plaatsgevonden binnen NPO en is er ook meer regulier personeel aanwezig. Binnen de overige personele lasten is het personeel niet in loondienst ten opzichte van de begroting gestegen.

Dit komt met name voort uit de hogere inzet als gevolg van het hogere ziekteverzuim. Aan de andere kant liggen de dotaties aan de personele voorzieningen lager, als gevolg van het feit dat de inschatting 2022 gedaan is op basis van de uitgaven 2021. Deze liggen lager doordat er een aanpassing in de berekeningssystematiek van de PB-uren heeft plaatsgevonden. Daarnaast is er sprake van een lagere dotatie aan de voorziening langdurig zieken dan begroot. De stijging van de lonen en salarissen ten opzichte van vorig jaar komen voort uit de wijzigingen vanuit de CAO die in 2022 zijn doorgevoerd. Daarnaast heeft er extra inzet plaatsgevonden door de extra middelen vanuit de subsidies NPO. De voornaamste oorzaak voor de daling van de overige personele lasten ligt in het feit dat in 2021 de voorziening voor langdurig zieken is gevormd.

De inzet van personeel in loondienst is gestegen als gevolg van een hoger ziekteverzuim.

4.2	Materiële vaste activa			
		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
4.2.2	Materiële vaste activa	1.841.646	1.963.000	1.573.390

Toelichting:

De lagere afschrijvingslasten komen met name voort uit het feit dat de begrote investeringsafschrijvingen niet volledig ingezet zijn in 2022. Dit wordt veroorzaakt doordat de plannen nog niet compleet zijn, of doordat de uitvoering vanwege capaciteitsproblemen opgepakt kon worden. De stijging van de afschrijvingslasten komt met name voort uit de stijging van de afschrijvingslasten van de gebouwen. Deze zijn gestegen als gevolg van de investeringen in klimaatbeheersingsystemen. Daarnaast komt de stijging voort uit het feit dat in 2021 voor al het personeel laptops zijn aangeschaft en voor leerlingen in het eerste jaar van Esdoorn en @Forum. De afschrijvingslast drukte toen deels op 2021 door het moment van ingebruikname, maar in 2022 telt die voor een geheel jaar mee.

4.3	Huisvestingslasten			
		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
4.3.1	Huur	889.774	776.000	713.463
4.3.3	Onderhoud	471.659	439.000	652.713
4.3.4	Energie en water	534.168	619.000	613.804
4.3.5	Schoonmaakkosten	717.187	654.000	790.667
4.3.6	Heffingen	99.124	126.000	127.372
4.3.7	Bouwkundige aanpassingen	72.501	129.000	29.539
4.3.8	Dotatie onderhoudsvoorziening	328.000	328.000	321.119
	Totaal huisvestingslasten	3.112.414	3.071.000	3.248.677

De afwijking ten opzichte van de begroting kent meerdere oorzaken. De huur ligt hoger dan begroot doordat de kosten ten aanzien van de Campus hoger liggen door de uitgevoerde werkzaamheden in 2022 en de hogere huur ten aanzien van de Academie doordat in 2021 het laatste kwartaal niet mee is genomen. De energielasten liggen fors lager doordat in 2021 les gegeven is met de ramen open. Op dit verbruik was de begroting gebaseerd.

De schoonmaakkosten liggen hoger doordat in de begroting niet genoeg rekening is gehouden met de stijging van de kosten als gevolg van het feit dat een andere partij de werkzaamheden uitvoert. Tot slot zijn er minder bouwkundige aanpassingen uitgevoerd dan begroot.

De daling van de huisvestingslasten kent meerdere oorzaken. De kosten van de huur zijn gestegen doordat een hogere bijdrage is gedaan aan de Campus, als gevolg van de uitgevoerde werkzaamheden en doordat het laatste kwartaal 2021 van de huur van de Academie niet in 2021 is meegenomen. De onderhoudslasten liggen lager doordat in 2021 extra werkzaamheden zijn uitgevoerd bij De Optimist waar de Einstein in 2021 is ingetrokken.

Daarnaast liggen de schoonmaakkosten lager door de overname door een andere partij vanuit een EU-aanbestedingstraject. Tot slot liggen de energielasten lager doordat in 2021 als gevolg van corona met de ramen open les is gegeven in de winterperiode.

Uitsplitsing onderhoud				
		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
4.3.3	Onderhoud			
<p>Jaarlijks wordt door de scholen een dotatie gedaan aan de onderhoudsvoorziening o.b.v. de te verwachten onderhoudskosten gebaseerd op het opgestelde MeerjarenOnderhoudsPlan. De onderhoudsuitgaven zijn als volgt onderverdeeld:</p>				
4.3.3.1	Klein Onderhoud	54.309	116.000	59.569
4.3.3.2	Onderhoudscontracten	66.196	56.000	63.148
4.3.3.2.1	Binnenonderhoud	84.322	103.000	141.599
4.3.3.2.2	Buitenonderhoud	44.761	24.000	135.815
4.3.3.2.3	Installaties	199.089	96.000	210.958
4.3.3.2.4	Alarmopvolgingen	18.228	20.000	11.849
4.3.3.2.5	RIE/ARBO onderhoud / Akoestiek Sporthal Zamenhof	4.754	30.000	29.774
	Totaal onderhoud	471.659	445.000	652.713

4.4	Overige lasten			
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	3.538.495	2.095.000	2.514.285
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	3.337.990	2.527.000	2.863.795
4.4.4	Overige	93.531	167.000	160.808
	Totaal overige lasten	6.970.015	4.789.000	5.538.887

Toelichting:

De afwijking van de post administratie- en beheerslasten ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de begroting geen rekening is gehouden met de inzet vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

Daarnaast is de ontwikkeling van verschillende projecten niet in de begroting opgenomen. De overschrijding van de inventaris, apparatuur en leermiddelen komt voornamelijk voort uit het feit dat de uitgaven vanuit het project Sterk Techniek Onderwijs niet in de begroting opgenomen waren. Daarnaast liggen de kosten van de leermiddelen fors hoger doordat steeds minder gebruik gemaakt wordt van boeken die meerdere jaren gebruikt worden.

De administratie- en beheerslasten liggen fors hoger dan in 2021. Dit wordt voor het grootste deel veroorzaakt doordat de uitgaven vanuit NPO veel hoger liggen dan in 2021. Daarnaast is er meer expertise ingehuurd en is het jubileum van CGBN in 2022 gevierd. Doordat 2022 minder last had van beperkingen als gevolg van corona liggen de lasten ook hoger. Dat laatste werkt ook door in de post inventaris, apparatuur en leermiddelen. Doordat leerlingen veel hebben moeten missen als gevolg van corona zijn er in 2022 ook extra uitgaven gedaan zoals bijvoorbeeld met de diplomering. Het

project Corona Achterstanden is in 2021 afgerond waardoor die lasten zijn verdwenen. Aan de andere kant zijn daar kosten voor de telefooncentrale en firewall voor teruggekomen.

Administratie en beheerslasten				
		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
4.4.1	In deze post zijn inbegrepen de kosten van de accountant, volgens onderstaande specificatie			
4.4.1.1	Controle jaarrekening	66.293	80.000	65.990
4.4.1.1	Controle bekostiging	17.500	20.000	17.500
4.4.1.2	Andere controle-opdrachten	0	-	0
4.4.1.3	Fiscale adviezen	0	-	0
4.4.1.4	Andere niet controledienst	0	-	34.152
		83.793	100.000	117.643
<i>De vermelde bedragen zijn gebaseerd op ontvangen facturen in het verslagjaar.</i>				

Uitsplitsing inventaris, apparatuur en leermiddelen				
4.4.2.1	Inventaris en apparatuur	315.779	164.700	181.166
4.4.2.2	Leermiddelen	1.104.753	809.300	1.202.813
4.4.2.3	Schoolfonds en studieboeken	1.917.458	1.553.000	1.479.817
		3.337.990	2.527.000	2.863.795

	Inventaris en apparatuur			
		Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
4.4.2.1	Met name betreft het hier de aanschaffingen voor zogenaamde geringe bedragen, waaronder ICT-aanschaffingen.			
	Schoolfonds en studieboeken			
4.4.2.3	Een specificatie kan als volgt worden weergegeven:			
	Studieboeken			
	Eénjarige studieboeken/licenties	1.149.448	835.000	1.057.443
	Schoolfonds			
	Vieringen	27.903	98.000	13.366
	Leerlingactiviteiten	21.837	0	26.760
	Sportdagen	15.009	0	30.192
	Diploma-uitreiking	60.291	0	25.916
	Leerlingen-/ouderraad	565	0	65
	Excursies, schoolreisjes en introductie	633.767	613.000	321.152
	Overige voorzieningen	8.637	7.000	4.923
		768.010	718.000	422.374
	Totaal schoolfonds en studieboeken	1.917.458	1.553.000	1.479.817

5	Financiële baten en lasten	Realisatie 2022	Budget 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
5.1	Rentebaten	1.413	0	362
5.5	Rentelasten	-58.882	-80.000	-84.551
	Saldo financiële baten en lasten	-57.470	-80.000	-84.190

De rentebaten liggen hoger doordat eind 2022 weer rente uitgekeerd wordt en geen negatieve rente meer in rekening wordt gebracht door de banken. Als gevolg daarvan liggen de rentebaten hoger en de rentelasten lager dan begroot in 2021.

VI. Verbonden Partijen

Model E Verbonden partijen									
Statutaire naam	Juridische vorm 2022	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-21	Resultaat	Omzet	Art.2: 403 BW	Deelname	Consolidatie
				€	€		Ja/Nee	%	Ja/Nee
St. Campus Middelsee	Stichting	Gem. Waadhoeke	3	0	0	718.000	Nee	n.v.t	Nee
St. Leer- en Werkplein	Stichting	Gem. Waadhoeke	4	0	0	0	Nee	n.v.t	Nee
Stichting SWV Fryslân Noard	Stichting	Leeuwarden	4	n.n.b	n.n.b	n.n.b	Nee	n.v.t	Nee
Coöperatieve Vereniging Onderwijsgroep Fricolore U.A.	Vereniging	Heerenveen	4	n.n.b	n.n.b	n.n.b	Nee	n.v.t	Nee

Code activiteiten: 1 contractonderwijs, 2 contractonderzoek, 3 onroerende zaken, 4 overig.
In alle gevallen is er geen sprake van overheersende zeggenschap en daarom is consolidatie niet van toepassing.

VII. Model G Verantwoording subsidie

G1 Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

	Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	
		Kenmerk	Datum	ja	nee
02VC	Doorstroom PO-VO	DPOV020026	29-10-2020	X	
14NS	Doorstroom PO-VO	DPOV020091	29-10-2020	X	
	Studieverlof	2021/1164581	20-8-2021	X	
	Studieverlof	2021/1164975	20-8-2021	X	
	Studieverlof	2021/1177063	21-9-2021	X	
	Studieverlof	2021/1179142	20-10-2021	X	
	Studieverlof	2021/1165552	20-8-2021	X	
	Studieverlof	2021/1177299	21-9-2021	X	
	Studieverlof	2021/1191053	23-12-2021	X	
	Doorstroom VMBO-MBO	DMBO21069	26-7-2021	X	
	Doorstroom VMBO-MBO	DMBO21051	26-7-2021	X	
	Doorstroom VMBO-HAVO	DHAVO21082	26-7-2021	X	
	Subsidieregeling schoolkracht	SK20-14NS	6-5-2021	X	
01BE	Studieverlof	2022/131691	19-6-2022		X
01BE	Studieverlof	2022/131502	19-6-2022		X
14NS	Studieverlof	2022/131768	20-7-2022		X
14NS	Studieverlof	2022/136369	20-7-2022		X
14NS	Studieverlof	2022/137713	20-7-2022		X
02VC	Studieverlof	2022/131472	20-7-2022		X
02VC	Studieverlof	2022/132186	20-7-2022		X
02VC	Studieverlof	2022/132803	20-7-2022		X
02VC	Studieverlof	2022/133256	20-7-2022		X
02VC	Studieverlof	2022/133818	20-7-2022		X
02VC	Studieverlof	2022/135518	20-7-2022		X
02VC	Studieverlof	2022/137246	20-7-2022		X
02VC	Subs. Capaciteitstesten 2021/2023	CAP22/-41347	24-3-2022		X

02VC	Subs. Intensiv. Verbr. regionale samenwerking kansengelijkheid	GKO22-011	26-7-2022		X
14NS	Doorstroom VMBO-MBO	DMBO22060	5-7-2022		X
02VC	Subs.regeling Heterogene brugklassen	SHB210101	8-2-2022		X
14NS	Subs.regeling Heterogene brugklassen	SHB210129	8-2-2022		X
02VC	Subs.regeling Verbetering Basisvaardigheden	VBV22-VO-3572	11-11-2022		X
02VC	Subs.regeling Verbetering Basisvaardigheden	VBV22-VO-1695	11-11-2022		X
14NS	Subs.regeling Verbetering Basisvaardigheden	VBV22-VO-1322	11-11-2022		X
14NS	Subs.regeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven	VOZ21094	21-5-2021		X
02VC	Subs.regeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven	VOZ21112	21-5-2021		X

G2-A Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar									
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subs. kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1-jan verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Te verrekenen per 31-dec verslagjaar	
	Kenmerk	Datum	€	€	€	€	€	€	
			0	0	0	0	0	0	

G2-A Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar									
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subs. kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1-jan verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31-dec verslagjaar
	Kenmerk	Datum	€	€	€	€	€	€	€
Sterk Techniek Onderwijs	STO19037H	17-12-2019	5.364.562	2.924.979	1.348.832	1.576.147	1.216.640	942.169	1.850.618
			5.364.562	2.924.979	1.348.832	1.576.147	1.216.640	942.169	1.850.618

VIII. WNT-verantwoording 2022

De WNT is van toepassing op de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord- en West-Fryslân (hierna CVO-nwf). Het voor CVO-nwf toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 183.000 op basis van het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse E met de volgende complexiteitspunten:

Gemiddelde totale baten	6
Gemiddeld aantal leerlingen	3
Gewogen aantal onderwijssoorten	4
Totaal aantal complexiteitspunten	13

1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking		
Gegevens 2022		
Bedragen x € 1	M.C.J. Visser	
Functiegegevens	Voorz. CvB	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 - 31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.380	
Beloningen betaalbaar op termijn	22.782	
Subtotaal	181.162	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	183.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	
Totale bezoldiging	181.162	
Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	

In 2022 heeft een nabetaaling in het kader van de bezoldiging 2021 plaatsgevonden met een omvang van € 5.963,80. Dit bedrag is opgenomen in de bezoldiging 2021 zoals hieronder weergegeven.

Gegevens 2021		
Bedragen x € 1	M.C.J. Visser	
Functiegegevens	Voorz. CvB	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 - 31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	
Dienstbetrekking?	ja	
Functiegegevens		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	153.660	
Beloningen betaalbaar op termijn	22.953	
Subtotaal	176.613	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	177.000	
Totale bezoldiging	176.613	

1b Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking	
Functiegegevens	
Kalenderjaar	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Minimum uurtarief in het kalenderjaar	
maxima op basis van de normbedragen per maand	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	
Bezoldiging in de betreffende periode	
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	
Bezoldiging	
Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	

1c Toezichthoudende topfunctionarissen					
Gegevens 2022					
Bedragen x € 1	dhr. J. Ijkema	dhr. H. Wilbers	mw. E. Vonk	mw. S. Schoonhoven	dhr. A.N.J. de Haan
Functiegegevens	Lid RvT	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Bezoldiging					
Bezoldiging	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.300	27.450	18.300	18.300	18.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Bezoldiging	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t

Gegevens 2021					
Bedragen x € 1	dhr. J. Ijkema	dhr. H. Wilbers	mw. E. Vonk	mw. S. Schoonhoven	dhr. A.N.J. de Haan
Functiegegevens	Lid RvT	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Bezoldiging					
Bezoldiging	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	17.700	26.550	17.700	17.700	17.700

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

IX. Voorstel resultaatbestemming

De staat van baten en lasten 2022 sluit met een negatief saldo van € 811.636.
De resultaatbestemming is als volgt vastgesteld en verwerkt in de balans.

Algemene reserve			€
		-	
Bestemmingsreserve:			
Bedrijfsvoeringsreserve		€ 1.265.013-	
Werkdrukreserve		€ 812.602	
NPO Reserve		€ 276.314-	
Schoolfonds		€ 38.406-	
			€ 811.636-
			€ 811.636-

Het bestuur van de Vereniging voor CVO in Noord- en West-Fryslân d.d. 12 juni 2023

M.C.J. Visser (voorzitter college van bestuur)

Raad van Toezicht van de Vereniging voor CVO in Noord- en West-Fryslân d.d. 14 juni 2023

G. Jaarsma

J.K. Ykema

S. Schoonhoven

E. Vonk

A.N.J. de Haan

Overige gegevens

Statutaire bestemming van het resultaat

Statutaire bestemming van het resultaat

Vanuit de statuten zijn geen nadere bepalingen opgenomen met betrekking tot de bestemming van het resultaat.

